

ประมาณการ | 2564
เศรษฐกิจไทย |
รอบไตรมาสที่ 4/2564

THAILAND'S
ECONOMIC OUTLOOK
Quarter 4/2021

สารบัญ

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร: ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2564 และ 2565	3
Executive Summary Thailand's Economic Projections for 2021 and 2022	6
สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2564	11
ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2564 และ 2565	32

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)	46
---	----

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง ปีงบประมาณ 2564 (ตุลาคม 2563 - กันยายน 2564)	49
--	----

ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 3 ปี 2564	57
--	----

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings

แบบจำลองบนพื้นฐานพฤติกรรมผู้กระทำ (Agent-Based Modeling : ABM) จะสามารถอธิบายผลกระทบทางเศรษฐกิจจาก COVID-19 ได้หรือไม่	64
การประเมินผลกระทบของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่อเศรษฐกิจไทย	75
กับดักของการมีทักษะต่ำ (Low Skill Trap) ปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข	83
การพยากรณ์เศรษฐกิจในระยะสั้น	100
ผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมปี 2564	108

บทสรุปผู้บริหาร

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2564 และ 2565

**“เศรษฐกิจไทยปี 2564 คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 1.0 ต่อปี
เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการระบาดระลอกใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
ที่รุนแรงมากขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 3 อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาด
มีทิศทางที่ดีขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลให้มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
ขณะที่เศรษฐกิจไทยปี 2565 คาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 4.0 ต่อปี
จากการส่งออกที่ขยายตัวต่อเนื่องและการท่องเที่ยวที่กลับมาฟื้นตัว”**

เศรษฐกิจไทยปี 2564 คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 1.0 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.5 ถึง 1.5) เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการระบาดระลอกใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019: COVID-19) ที่รุนแรงมากขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 3 ทำให้คาดว่าเศรษฐกิจไทยในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 จะชะลอลงจากช่วงครึ่งแรกของปี 2564 จากมาตรการควบคุมโรคและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ลดลง อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดมีทิศทางที่ดีขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับความคืบหน้าในการจัดหาและการกระจายวัคซีนให้กับประชาชน ทำให้ภาครัฐสามารถผ่อนคลายมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดลง รวมทั้งได้มีแผนการเปิดประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 เป็นต้นไป จะส่งผลให้มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในภาคการท่องเที่ยว ธุรกิจค้าปลีกและค้าส่ง ภาคการขนส่ง ธุรกิจพักผ่อนหย่อนใจและบันเทิง รวมถึงภาคธุรกิจอื่น ๆ เพิ่มขึ้น โดยคาดว่าจะการบริโภคภาคเอกชนจะขยายตัวที่ร้อยละ 0.8 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.3 ถึง 1.3) และการลงทุนภาคเอกชนจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.0 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.5 ถึง 4.5) ในส่วนของการส่งออกสินค้ามีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า อย่างไรก็ดี ยังคงต้องติดตามปัญหาห่วงโซ่อุปทานการผลิต (Supply Chain Disruption) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อส่งออกสินค้าในระยะถัดไป โดยคาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยในปี 2564 จะขยายตัวที่ร้อยละ 16.3 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 15.8 ถึง 16.8)

นอกจากนี้ ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการประคับประคองเศรษฐกิจไทย ผ่านการดำเนินมาตรการทางการคลังของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 3 โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ระยะที่ 3 โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ และมาตรการด้านการเงินผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ประกอบกับการใช้จ่ายเงินกู้จากพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 และพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท (พ.ร.ก. กู้เงินฯ เพิ่มเติม) ซึ่งจะมีส่วนช่วยกระตุ้นการบริโภค บรรเทาผลกระทบของภาคธุรกิจ และรักษาระดับการจ้างงานให้สูงขึ้น โดยคาดว่าจะการบริโภคภาครัฐและการลงทุนภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.8 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.3 ถึง 4.3) และ 8.1 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 7.6 ถึง 8.6) ตามลำดับ

ในด้านเสถียรภาพภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2564 จะอยู่ที่ร้อยละ 1.0 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.5 ถึง 1.5) เนื่องจากภาครัฐมีการดำเนินมาตรการลดภาระค่าใช้จ่ายสาธารณสุขไปรษณีย์ขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนและภาคธุรกิจทั่วประเทศและปัจจัยด้านอุปทานส่วนเกินส่งผลให้ราคาสินค้าหมวดอาหารสดลดลงเป็นสำคัญ ขณะที่เสถียรภาพเศรษฐกิจภายนอกประเทศ คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะขาดดุล -18.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ -3.7 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -4.2 ถึง -3.2 ของ GDP) จากดุลการค้าที่เกินดุลลดลงและการขาดดุลบริการเป็นสำคัญ

สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2565 กระทรวงการคลังคาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวเร่งขึ้นมาอยู่ในช่วงร้อยละ 4.0 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0 ถึง 5.0) โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 เริ่มคลี่คลายลงและมีการเดินทางระหว่างประเทศมากขึ้น โดยคาดว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศจะเดินทางเข้ามาในประเทศไทยจำนวน 7 ล้านคน ในขณะที่การส่งออกสินค้าคาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.8 ต่อปี (โดยมีช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.8 ถึง 4.8) ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการฟื้นตัวของภาคธุรกิจ การจ้างงาน และการบริโภคภายในประเทศ โดยคาดว่าภาคบริการจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.2 ต่อปี (โดยมีช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.2 ถึง 5.2) นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายของภาครัฐก็ยังคงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 ภาครัฐมีเม็ดเงินจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2565 วงเงิน 3.1 ล้านล้านบาท และงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจประจำปีงบประมาณ 2565 วงเงิน 3.07 แสนล้านบาท รวมทั้งเม็ดเงินจาก พ.ร.ก. กู้เงินฯ เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท ในส่วนที่เหลือที่คาดว่าจะมีการเบิกจ่ายได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้คาดว่าภาคบริการภาครัฐและการลงทุนภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 1.1 ต่อปี (โดยมีช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.1 ถึง 2.1) และร้อยละ 5.0 ต่อปี (โดยมีช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.0 ถึง 6.0) ตามลำดับ ในด้านเสถียรภาพภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปจะอยู่ที่ร้อยละ 1.4 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.4 – 2.4) ปรับตัวสูงขึ้นตามการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ

สำหรับปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยซึ่งต้องติดตามอย่างใกล้ชิด ได้แก่ 1) ความไม่แน่นอนของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทั้งสายพันธุ์ที่ระบาดในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นใหม่ในอนาคต ซึ่งอาจจะลดทอนประสิทธิภาพของวัคซีน 2) ปัญหาข้อจำกัดในห่วงโซ่อุปทานการผลิต (Supply Chain Disruption) และการขนส่งระหว่างประเทศ 3) ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น รวมถึงแรงกดดันจากอัตราเงินเฟ้อที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น และ 4) ความเสี่ยงจากความผันผวนของเศรษฐกิจและการเงินโลก อาทิ ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและการเคลื่อนย้ายเงินทุน และนโยบายการเงินของประเทศสำคัญในระยะต่อไปที่มีแนวโน้มที่ตึงตัวมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อไปการประสานนโยบายการคลังและการเงินจะมีส่วนสำคัญต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย โดยกระทรวงการคลังจะมีการติดตามเพื่อประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจและประชาชนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สามารถพิจารณากำหนดแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วถึง ตลอดจนเตรียมมาตรการเพื่อฟื้นฟูและยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทของการปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตแบบใหม่ หรือ Next Normal

ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2564 และ 2565

	2564f		2565f		
	2563	ณ ต.ค. 64			
		เฉลี่ย	ช่วง	เฉลี่ย	ช่วง
ผลการประมาณการ					
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	-6.1	1.0	0.5 ถึง 1.5	4.0	3.0 ถึง 5.0
2) อัตราการขยายตัวของภาคบริการ					
- การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	-1.0	0.8	0.3 ถึง 1.3	4.2	3.2 ถึง 5.2
- การบริโภคภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	0.9	3.8	3.3 ถึง 4.3	1.1	0.1 ถึง 2.1
3) อัตราการขยายตัวของการลงทุน					
- การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	-8.4	4.0	3.5 ถึง 4.5	5.0	4.0 ถึง 6.0
- การลงทุนภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	5.7	8.1	7.6 ถึง 8.6	5.0	4.0 ถึง 6.0
4) อัตราการขยายตัวของปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	-19.4	8.4	7.9 ถึง 8.9	7.3	6.3 ถึง 8.3
5) อัตราการขยายตัวของปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	-13.3	17.8	17.3 ถึง 18.3	6.1	5.1 ถึง 7.1
6) ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	40.9	23.6	21.6 ถึง 25.7	20.6	15.3 ถึง 25.9
- มูลค่าสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-6.5	16.3	15.8 ถึง 16.8	3.8	2.8 ถึง 4.8
- มูลค่าสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-13.8	29.2	28.7 ถึง 29.7	5.4	4.4 ถึง 6.4
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	17.6	-18.3	-20.8 ถึง -15.8	0.3	-4.9 ถึง 5.5
- ร้อยละของ GDP	3.5	-3.7	-4.2 ถึง -3.2	0.1	-0.9 ถึง 1.1
8) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (ร้อยละ)	-0.8	1.0	0.5 ถึง 1.5	1.4	0.4 ถึง 2.4
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ร้อยละ)	0.3	0.3	-0.2 ถึง 0.8	0.4	-0.6 ถึง 1.4
สมมติฐานหลัก					
สมมติฐานภายนอก					
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละ)	-3.0	5.4	4.9 ถึง 5.9	4.8	4.3 ถึง 5.3
2) ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล)	42.3	69.4	64.4 ถึง 74.4	68.6	63.6 ถึง 73.6
สมมติฐานด้านนโยบาย					
3) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ)	31.3	31.9	31.4 ถึง 32.4	32.7	31.7 ถึง 33.7
4) รายจ่ายภาคสาธารณสุข (ล้านล้านบาท)	3.79	4.04	3.99 ถึง 4.09	4.20	4.10 ถึง 4.30
5) จำนวนนักท่องเที่ยว (ล้านคน)	6.7	0.2	-0.1 ถึง 0.4	7.0	6.0 ถึง 8.0

Executive Summary

Thailand's Economic Projections for 2021 and 2022

“Thai economy in 2021 is expected to expand by 1.0 percent due to the third wave of COVID-19 during the third quarter of 2021. However, economic activities are expected to make strong recovery following improving of COVID-19 situation from lower new infections. For 2022, Thai economy is forecasted to expand at strong pace at 4.0 percent thanks to continuous export growth and increasing foreign tourism.”

The Thai economy is expected to expand by 1.0 percent in 2021 (within the range of 0.5 to 1.5 percent) due to the third wave of COVID-19 outbreak during the third quarter of 2021. However, economic activities are expected to make strong recovery following improving of COVID-19 situation from lower new infections and progress on vaccination. This would lead the government to relax the containment measures and to reopen the country from 1 Nov 2021 onwards. These circumstances would support the recovery of economic activities, especially tourism, wholesale and retail, transportation, entertainment, and other related sectors. As a result, private consumption is expected to increase by 0.8 percent (within the range of 0.3 to 1.3 percent) along the line with the improved consumer confidence, while private investment is expected to grow by 4.0 percent (within the range of 3.5 to 4.5 percent) following the acceleration of exports. In addition, exports of goods would see robust expansion in line with trading partner economies' growth. However, production and exports in some sectors is likely to be affected by the supply disruption. Consequently, it is expected that the value of Thai merchandise exports would grow at 16.3 percent (within the range of 15.8 to 16.8 percent).

Moreover, the continued support from government measures would be critical to help the recovery of the Thai economy. These stimulus measures in response to COVID-19 include Half-Half Scheme Phase 3, Spend More Get More Scheme, State Welfare Card Holders Phase 3, additional allowances for vulnerable population groups, and financial measures to mitigate the effects of the COVID-19 pandemic on people and businesses through the Specialized Financial Institutions. Furthermore, the continuation of the remaining disbursement on the Emergency Decree Authorizing the Ministry of Finance to Raise Loans to Solve Problems, to Remedy and Restore the Economy and Society as Affected by the Coronavirus Disease Pandemic, B.E. 2563 (2020) of 1 trillion Baht and the Additional Emergency Decree Authorizing the Ministry of Finance to Borrow Money to Address

Economic and Social Issues from the COVID-19 Outbreak with an Authorized Amount of 500 billion Baht, B.E. 2564 (2021) would continue to support domestic consumption, strengthen business sectors and maintain a higher level of employment. Accordingly, public consumption and public investment are projected to grow up by 3.8 percent (within the range of 3.3 to 4.3 percent) and 8.1 percent (within the range of 7.6 to 8.6 percent), respectively.

For the internal stability, headline inflation in 2021 is projected to be at 1.0 percent (within the range of 0.5 to 1.5 percent), owing to the government measure to temporarily reduce electricity bills and excess supply leading to lower fresh food prices. For the external stability, the current account would record a deficit of -18.3 billion US dollars, or -3.7 percent of GDP (within the range of -4.2 to -3.2 percent of GDP) mainly due to a smaller surplus in the trade balance and a deficit in the service balance.

However, the Thai economy in 2022 is projected to pick up and expand at 4.0 percent (within the range of 3.0 to 5.0 percent). This recovery would be driven by increasing foreign tourist admission in the tandem with a gradual decline in COVID-19 cases in Thailand and abroad. Under this projection, the number of foreign tourists is projected to increase to 7 million in 2022. Likewise, merchandise exports would continuously exhibit strong growth at 3.8 percent (within the range of 2.8 to 4.8 percent), facilitating the resumption of economic activities, especially business sectors, employment, and domestic demand. These would restore private sector confidence and boost up private consumption to grow at 4.2 percent (within the range of 3.2 to 5.2 percent). In addition, government expenditure would play an important role in supporting the economic recovery in the period ahead. The FY2022 annual budget of 3.1 trillion Baht and the FY2022 state-owned enterprises' capital budget of 307 billion Baht as well as the additional Emergency Degree of 500 billion Baht would be continuously disbursed. These would lead public consumption and public investment to grow at 1.1 percent (within the range of 0.1 to 2.1 percent) and 5.0 percent (within the range of 4.0 to 6.0 percent), respectively. For the internal stability, headline inflation in 2022 is projected to be at 1.4 percent (within the range of 0.4 to 2.4 percent), following the recovery of domestic demand.”

Thailand's economic outlook could be affected by the following relevant factors: (1) prolonged outbreaks and virulent virus mutations both the existing and new variants, which may dampen vaccine effectiveness, (2) supply disruption problems and international transportation (3) the increase in the crude oil price and inflation, and (4) high volatility of exchange rates and capital flows due to global tightening financial conditions.

Amid uncertainties, the coordination between fiscal and monetary policy would help foster a sustainable economic recovery going forward. The Ministry of Finance will closely monitor the situation of the COVID-19 pandemic and its impact on the economy and people to provide adequate and continuous economic stimulus in a timely manner as well as prepare measures to restore the Thai Economy in line with the context of the Next Normal lifestyle.

Major Assumptions and Economic Projections for 2021 and 2022

Projections	2020	2021f		2022f	
		as of April 21		as of Jan 20	
		Avg	Range	Avg	Range
1) GDP Growth Rate (percent y-o-y)	-6.1	1.0	0.5 to 1.5	4.0	3.0 to 5.0
2) Real Consumption Growth (percent y-o-y)					
- Real Private Consumption (percent y-o-y)	-1.0	0.8	0.3 to 1.3	4.2	3.2 to 5.2
- Real Public Consumption (percent y-o-y)	0.9	3.8	3.3 to 4.3	1.1	0.1 to 2.1
3) Real Investment Growth (percent y-o-y)					
- Real Private Investment (percent y-o-y)	-8.4	4.0	3.5 to 4.5	5.0	4.0 to 6.0
- Real Public Investment (percent y-o-y)	5.7	8.1	7.6 to 8.6	5.0	4.0 to 6.0
4) Export Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	-19.4	8.4	7.9 to 8.9	7.3	6.3 to 8.3
5) Import Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	-13.3	17.8	10.8 to 11.8	6.1	5.1 to 7.1
6) Trade Balance (USD billion)	40.9	23.6	28.9 to 33.1	20.6	15.3 to 25.9
- Export Value of Goods in USD (percent y-o-y)	-6.5	16.3	10.5 to 11.5	3.8	2.8 to 4.8
- Import Value of Goods in USD (percent y-o-y)	-13.8	29.2	28.7 to 29.7	5.4	4.4 to 6.4
7) Current Account (billion U.S.)	17.6	-18.3	-20. to -15.8	0.3	-4.9 to 5.5
- Percentage of GDP	3.5	-3.7	-4.2 to -3.2	0.1	-0. to 1.1
8) Headline Inflation (percent y-o-y)	-0.8	1.0	0.9 to 1.9	1.4	0.4 to 2.4
Core Inflation (percent y-o-y)	0.3	0.3	-0.2 to 0.8	0.4	-0. to 1.4
Major Assumptions					
<u>Exogenous Variables</u>					
1) Average Economic Growth Rate of Major Trading Partners (percent y-o-y)	-3.0	5.4	5.5 to 6.5	4.8	2.6 to 3.6
2) Dubai Crude Oil Price (U.S. dollar per Barrel)	42.3	69.4	64.4 to 74.4	68.6	63.6 to 73.6
<u>Policy Variables</u>					
3) Exchange Rate (Baht per U.S. dollar)	31.3	31.9	31.4 to 32.4	32.7	31.7 to 3.7
4) Public Expenditure (Trillion Baht)	3.79	4.04	3.99 to 4.09	4.20	4.10 to 4.30
5) Number of foreign tourists (Million)	6.7	0.2	0.1 to 0.4	7.0	6.0 to .0

ข้อสมมติฐานสำคัญในการ
ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี

64 & 65

1

การขยายตัวของเศรษฐกิจ 15 ประเทศคู่ค้า

64 +5.4% 65 +4.8%

2

Baht/USD

64 31.93 ฿/\$ 65 32.7฿/\$

ดัชนีค่าเงินบาท

64 110.26 65 107.81

5 ข้อ
สมมติฐาน

3

ราคาน้ำมันดิบดูไบ

64 69.4\$/bbl

65 68.6\$/bbl

4

จำนวนนักท่องเที่ยว

64 0.18 ล้านคน

65 7.00 ล้านคน

5

รายจ่ายภาคสาธารณสุข

64 4.04 ล้านล้านบาท

65 4.20 ล้านล้านบาท

สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2564

1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ 15 ประเทศคู่ค้าหลักของไทย

สศค. ประเมิน ภาพรวมอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ ในปี 2564 จะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 5.4 ต่อปี (YoY) โดยเศรษฐกิจส่วนใหญ่ในหลาย ๆ ประเทศปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน ในปี 2564 ยังคงได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ต่อเนื่องจากปี 2563 แต่ยังคงฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการระบาดโควิด-19 และมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจขนาดใหญ่ของสหรัฐฯ (แม้ว่ามีมาตรการการคลังที่มีขนาดลดลง) ประกอบกับความสามารถในการกระจายวัคซีนโควิด-19 ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงหลาย ๆ ประเทศเริ่มมีแผนการเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติมากขึ้น อีกทั้งได้รับแรงสนับสนุนจากมาตรการการเงินการคลังที่ออกมาอย่างต่อเนื่อง จะช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในหลาย ๆ ประเทศ ในช่วงครึ่งหลังปี 2564

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ (ร้อยละต่อปี YOY)

ประเทศคู่ค้าหลัก	เรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2563	2563				2563	2564			ทั้งปี 2564F	ทั้งปี 2565F
		2562	Q1	Q2	Q3		Q4	Q1	Q2		
15 ประเทศ (78.6%)	3.0	-1.7	-7.8	-2.1	-0.3	-2.9	3.8	10.6	N.A.	5.4	4.8
1.สหรัฐฯ (14.8%)	2.3	0.6	-9.1	-2.9	-2.3	-3.4	0.5	12.2	4.9	6.1	4.8
2.จีน (12.9%)	6.0	-6.8	3.2	4.9	6.5	2.3	18.3	7.9	4.9	8.3	5.6
3.ญี่ปุ่น (9.9%)	0.0	-2.1	-10.1	-5.5	-0.9	-4.6	-1.3	7.6	1.4	2.4	3.2
4.ยุโรปโซน (6.5%)	1.3	-3.0	-14.5	-4.0	-4.4	-6.5	-1.2	14.2	3.7	4.9	4.5
5.ฮ่องกง (4.9%)	-1.7	-9.1	-9.0	-3.6	-2.8	-6.1	8.0	7.6	5.4	6.4	3.5
6.เวียดนาม (4.8%)	7.0	3.7	0.4	2.7	4.5	2.9	4.7	6.6	-6.2	3.9	6.8
7.ออสเตรเลีย (4.2%)	1.9	1.4	-6.2	-3.6	-0.9	-2.4	1.3	9.6	N.A.	3.6	4.2
8.สิงคโปร์ (4.1%)	1.3	0.0	-13.3	-5.8	-2.4	-5.4	1.5	15.2	6.5	6.2	3.0
9.มาเลเซีย (3.8%)	4.3	0.7	-17.1	-2.6	-3.4	-5.6	-0.5	16.1	-4.5	3.6	5.5
10.อินโดนีเซีย (3.3%)	5.0	3.0	-5.3	-3.5	-2.2	-2.1	-0.7	7.1	3.5	3.4	5.6
11.อินเดีย (2.4%)	4.8	3.0	-24.4	-7.4	0.5	-7.0	1.6	20.1	N.A.	9.5	8.5
12.ฟิลิปปินส์ (2.2%)	6.0	-0.7	-16.9	-11.4	-8.3	-9.5	-3.9	11.8	7.1	3.4	6.0

13.เกาหลีใต้ (1.8%)	2.2	-9.3	1.4	2.1	5.4	-0.9	1.9	6.0	4.0	4.3	3.3
14.ไต้หวัน (1.6%)	3.0	2.5	0.3	4.3	5.1	3.1	9.3	7.4	3.8	5.6	3.3
15.สหราชอาณาจักร (1.3%)	1.4	-2.2	-21.4	-8.1	-7.1	-9.7	-5.8	23.6	6.6	6.8	5.3

ที่มา : รวบรวมและประมาณการโดย สศค

1.1 เศรษฐกิจสหรัฐฯ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 1 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 14.8 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2563)

➔ ในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 เศรษฐกิจสหรัฐฯ ขยายตัวที่ร้อยละ 4.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสที่ 2 ปี 2564 ที่ขยายตัวที่ร้อยละ 12.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.0 เมื่อคำนวณแบบ annualized rate และเป็นการขยายตัวที่ร้อยละ 0.5 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (ขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) โดยยอดผู้ติดเชื้อใหม่รายวันกลับมาปรับตัวเพิ่มขึ้นในช่วงเดือน สิงหาคม - กันยายน 2564 จากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 สายพันธุ์เดลต้า ก่อนจะทยอยลดลงในช่วงปลายเดือน กันยายน 2564 ประกอบกับพายุเฮอริเคนไอิดา (Ida) พัดเข้าทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของสหรัฐฯ ในช่วงปลายเดือน สิงหาคม-ต้นเดือน กันยายน 2564 สร้างความเสียหายเป็นวงกว้างในหลายพื้นที่ ส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนในประเทศขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 6.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งการบริโภคภาคเอกชนเป็นเครื่องยนต์หลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสหรัฐฯ ด้วยขนาดร้อยละ 68.7 ของขนาดเศรษฐกิจรวมในปี 2563 โดยยอดค้าปลีก ไตรมาส 3 ปี 2564 ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าอยู่ที่ร้อยละ 15.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เช่นเดียวกับภาคการลงทุนภาคเอกชนที่ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 6.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยดัชนี PMI ภาคอุตสาหกรรมและนอกภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาส 3 ปี 2564 ปรับตัวลดลงจากไตรมาสก่อนอยู่ที่ระดับ 60.2 และ 62.6 จุด ตามลำดับ ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี โดยพบว่าภาคการจ้างงานมีทิศทางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง บ่งชี้จากอัตราการว่างงานของสหรัฐฯ โดยในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 เฉลี่ยลดลงจากไตรมาสก่อนที่ร้อยละ 5.1 ของกำลังแรงงานรวม และมีการจ้างงานนอกภาคเกษตรในไตรมาส 3 ปี 2564 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อน 3.7 พันตำแหน่ง สำหรับเสถียรภาพด้านราคา อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 5.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวสูงขึ้นจากไตรมาสก่อนที่อยู่ร้อยละ 4.8 สอดคล้องกับดัชนีราคาการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคส่วนบุคคล (PCE) ไตรมาสที่ 3 ปี 2564 เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนอยู่ที่ร้อยละ 4.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน

➔ ในปี 2564 คาดว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวที่ร้อยละ 6.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เติบโตขึ้นจากปี 2563 ที่หดตัวที่ร้อยละ -3.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากฐานต่ำ และคาดว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดที่บรรเทาลง ประกอบกับการเปิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจขนาดใหญ่ของสหรัฐฯ จะส่งผลให้ตลาดแรงงานสหรัฐฯ มีการฟื้นตัวเต็มที่และอยู่ในระดับที่ดีกว่าช่วงก่อนวิกฤติ และรายได้ภาคเอกชนที่ทยอยกลับมาปรับตัวเพิ่มขึ้นจะช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายภายในประเทศ อีกทั้ง สหรัฐฯ มีแผนเปิดประเทศในเดือน พฤศจิกายน 2564 สำหรับผู้ที่ฉีดวัคซีนครบโดสแล้วจาก 33 ประเทศ และมีผลตรวจเชื่อเป็นลบสามารถเดินทางเข้าสหรัฐฯ ได้ และ

ล่าสุดเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2564 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ ได้ลงมติผ่านร่างกฎหมายการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Bipartisan Infrastructure Bill) มูลค่า 1.2 ล้านล้านดอลลาร์ ขณะที่ การพิจารณาร่างกฎหมาย Build Back Better Act มูลค่า 1.75 ล้านล้านดอลลาร์ ยังคงล่าช้าอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ภัยแล้งที่สหรัฐฯ ยังคงเผชิญปัญหา Supply Disruption การขาดแคลนเซมิคอนดักเตอร์ และการขาดแคลนแรงงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการผลิต แต่คาดว่าปัญหาจะบรรเทาตามสถานการณ์แพร่ระบาดที่คลี่คลาย

➔ ในปี 2565 คาดว่า เศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวร้อยละ 4.8 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.3 – 5.3 เนื่องจากยังคงมีสัญญาณผสมต่อเศรษฐกิจสหรัฐฯ โดยเครื่องชี้ด้านเสถียรภาพของสหรัฐฯ จะมีแนวโน้มปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มที่นโยบายการเงินของสหรัฐฯ จะปรับตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยต้องจับตาดำเนินนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ ในระยะถัดไป ซึ่ง FOMC ได้ส่งสัญญาณอาจมีการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายในปี 2565 อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจสหรัฐฯ ยังคงมีความไม่แน่นอนอื่น ๆ เช่น ความสำเร็จในการผลักดันแผนนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจขนาดใหญ่ และสถานการณ์ความตึงเครียดทางการค้าและเทคโนโลยีระหว่างสหรัฐฯ และจีน ซึ่งอาจยังคงเป็นประเด็นที่ยืดเยื้อต่อไป เป็นต้น

1.2 เศรษฐกิจจีน (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 12.9 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมปี 2563)

➔ ในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 เศรษฐกิจจีนขยายตัวร้อยละ 4.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 7.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือคิดเป็นการขยายตัวที่ร้อยละ 0.2 จากไตรมาสก่อนหน้า (ขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ต่ำกว่าเป้าหมายของทางการจีนที่ตั้งไว้ให้สูงกว่าร้อยละ 6.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน สำหรับปี 2564 โดยเศรษฐกิจจีนที่ชะลอลงเป็นผลมาจากการค้าระหว่างประเทศที่ชะลอตัว การลงทุนและการผลิตภาคอุตสาหกรรมและการบริโภคภายในประเทศที่ชะลอลง สะท้อนจากการส่งออกไตรมาส 3 ปี 2564 ที่ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนอยู่ที่ร้อยละ 23.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ตลอดจนการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี 2564 ขยายตัวร้อยละ 7.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากร้อยละ 12.6 เมื่อสิ้นไตรมาสก่อนหน้า และการผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ 6.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงจากร้อยละ 9.0 ในไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่การบริโภคภาคเอกชนที่บ่งชี้โดยยอดขายปลีกในไตรมาส 3 ปี 2564 ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 5.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน จากร้อยละ 13.9 ในไตรมาสก่อน สำหรับด้านเสถียรภาพภายในประเทศพบว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ระดับเฉลี่ยร้อยละ 0.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากร้อยละ 1.1 ในไตรมาสก่อนหน้า

➔ ในปี 2564 คาดว่า เศรษฐกิจจีนจะขยายตัวที่ร้อยละ 8.3 เร่งขึ้นจากปีก่อนหน้า จากปัจจัยฐานต่ำ โดยอยู่ในระดับเป้าหมายอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2564 ของทางการจีนที่ตั้งไว้ให้สูงกว่าร้อยละ 6.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งนายกรัฐมนตรี นายหลี่ เค่อเฉียงได้ประกาศไว้เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2564 โดยสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ระลอกใหม่ในจีนปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากมาตรการควบคุมของจีนและนโยบายของภาครัฐที่มุ่งใจให้ประชาชนฉีดวัคซีน รวมถึงทางการจีนได้ออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ใช้เครื่องมือทางการเงิน

จำนวนมาก เพื่อรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจ และเน้นปรับปรุงนโยบายการเงินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของจีนทั้งด้านอุปสงค์และอุปทานภายในและภายนอกประเทศ อย่างไรก็ตาม ภาคการผลิตของจีนกำลังเผชิญปัญหา ราคาต้นทุนวัตถุดิบที่เพิ่มสูงขึ้น ค่าระวางเรือเพิ่มสูงขึ้น การชะงักงันของห่วงโซ่อุปทานเนื่องจากการดำเนินงานในท่าเรือบางแห่งได้รับผลกระทบจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด และโดยเฉพาะการขาดแคลนพลังงานตั้งแต่ช่วงปลายเดือน ก.ย. 64 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการดำเนินนโยบายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทั้งนี้โฆษกสำนักงานสถิติของจีนระบุว่า วิกฤติพลังงานในจีนจะเป็นเพียงภาวะชั่วคราว และส่งผลกระทบในระดับที่จีนควบคุมได้ อีกทั้งทางการจีนได้เร่งเพิ่มปริมาณถ่านหินและพลังงานให้เพียงพอต่อความต้องการ ขณะที่ ความเสี่ยงจากแรงกดดันจากภาคอสังหาริมทรัพย์ในจีนเริ่มบรรเทาลง โดยทางการจีนได้มีการเข้ามาดูแลเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบในวงกว้าง ส่งผลให้บริษัทเอเวอร์แกรนด์สามารถชำระหนี้บางส่วนได้ตามกำหนด

➔ ในปี 2565 คาดว่า เศรษฐกิจจีนจะขยายตัวร้อยละ 5.6 ชะลอลงจากปีก่อนหน้า เนื่องจากขาดปัจจัยฐานต่ำเหมือนปี 2564 อย่างไรก็ตาม การดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่าง ๆ ของจีนจะช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจจีน ท่ามกลางการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและสถานการณ์โควิด-19 ที่ทยอยปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่า ทางการจีนจะสามารถควบคุมและรับมือกับความเสี่ยงจากสถานการณ์ในภาคอสังหาริมทรัพย์ วิกฤติขาดแคลนพลังงาน และปัญหาห่วงโซ่อุปทานติดขัดได้ ทั้งนี้ เศรษฐกิจจีนยังมีความเสี่ยงจากสงครามการค้าที่ยังไม่คลี่คลาย รวมถึงการจัดระเบียบและการออกนโยบายเพื่อควบคุมธุรกิจต่าง ๆ เพิ่มเติม (Regulatory Crackdown) เป็นต้น

1.3 เศรษฐกิจญี่ปุ่น (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 3 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 9.9 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2563)

➔ เศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ส่งสัญญาณชะลอตัวลง อันเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดรอบใหม่ของโรคโควิด-19 และปัญหาห่วงโซ่อุปทานที่เกิดขึ้นทั่วโลกซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายผู้บริโภคและการลงทุนของภาคธุรกิจญี่ปุ่น สะท้อนจากภาคการส่งออกเฉลี่ยในช่วงไตรมาส 3 ปี 2564 ที่ขยายตัวในอัตราชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ 24.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะเดียวกัน การบริโภคภาคเอกชนชะลอตัวลงเช่นกัน สะท้อนจากยอดค้าปลีกในช่วงไตรมาส 3 ลดลงร้อยละ -0.15 จากไตรมาสก่อนหน้า ทั้งนี้ ภาคอุปทานที่บ่งชี้โดยดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อเฉลี่ยไตรมาสที่ 3 อยู่ที่ระดับ 47.4 จุด ลดลงจากค่าเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้า ที่อยู่ที่ระดับ 49.6 จุด ขณะที่ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคไตรมาสที่ 3 ปี 2564 อยู่ที่ระดับ 38.0 จุด เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้า ที่อยู่ที่ระดับ 37.6 จุด

➔ ในปี 2564 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่น จะขยายตัวที่ร้อยละ 2.4 ถึงแม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ระลอกใหม่ในประเทศญี่ปุ่นยังคงยืดเยื้อ ทำให้ภาครัฐต้องขยายมาตรการการควบคุมการแพร่ระบาดออกไป แต่ประเทศญี่ปุ่นได้แรงสนับสนุนจากการส่งออกที่ขยายตัวต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ก็ยังคงต้องจับตาอย่างใกล้ชิดเมื่อพิจารณาจากความเสี่ยงจาก หลังการปิดโรงงานหลายแห่งในเอเชียได้ส่งผลให้เกิดภาวะอุปทานตึงตัว ซึ่งจะกระทบต่อภาคการผลิตและการส่งออก

➔ ในปี 2565 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวร้อยละ 3.2 ของช่วงเดียวกันปีก่อน หรือที่ช่วงคาดการณ์ร้อยละ 2.8 – 3.5 ขยายตัวลงจากปี 2560 เนื่องจากการที่จำนวนผู้ป่วยโรคโควิด-19 มีแนวโน้มลดลง ร่วมด้วยอัตราการฉีดวัคซีนที่คืบหน้าอย่างต่อเนื่อง และการผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการควบคุมโควิด-19

1.4 เศรษฐกิจยูโรโซน 19 ประเทศ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 6.5 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2563)

➔ ในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 เศรษฐกิจยูโรโซน ขยายตัวที่ร้อยละ 3.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (เบื้องต้น) ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 14.2 โดยเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจยูโรโซน ส่วนใหญ่ยังคงสัญญาณฟื้นตัว สะท้อนจากเครื่องชี้สำคัญด้านอุปทาน ดัชนีฯ (PMI) ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสที่ 3 ปี 2564 อยู่ที่ระดับ 60.9 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ 63.1 จุด อย่างไรก็ตามระดับดัชนียังคงอยู่เหนือระดับ 50 จุด สะท้อนถึงภาคอุตสาหกรรมในยูโรโซนที่ยังคงขยายตัว ด้านดัชนีฯ (PMI) ภาคบริการเฉลี่ยไตรมาสที่ 3 ปี 2564 อยู่ที่ระดับ 58.4 จุด เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ระดับ 54.7 จุด แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของภาคการบริการยูโรโซน เนื่องจากได้รับแรงหนุนจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 เมื่อพิจารณาเครื่องชี้ที่สำคัญด้านอุปสงค์ ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเฉลี่ยไตรมาสที่ 3 ปี 2564 อยู่ที่ระดับ -4.6 จุด ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ -5.5 จุด ทางด้านยอดค้าปลีกในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ขยายตัวที่ร้อยละ 2.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 12.0 อย่างไรก็ตาม ยอดค้าปลีกยังคงขยายตัวได้ในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 นอกจากนี้ เสถียรภาพเศรษฐกิจได้ปรับตัวดีขึ้น โดยอัตราการว่างงานในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 7.5 ของกำลังแรงงานรวม ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 8.0 และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 2.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 1.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน

➔ ในปี 2564 คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซน จะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 4.9 เนื่องจากเศรษฐกิจของยูโรโซนได้แสดงถึงการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สามารถกลับมาดำเนินได้อีกครั้ง เนื่องจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโควิด-19 ที่มากขึ้น ประกอบกับทางธนาคารกลางยุโรปยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ และทางคณะกรรมการยูโรยังคงได้การดำเนินนโยบายการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ธนาคารกลางยุโรปยังคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ระดับต่ำที่ร้อยละ 0.0 และจะคงอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำนี้ไว้อย่างต่อเนื่องจนกว่าอัตราเงินเฟ้อจะกลับเข้าสู่เป้าหมาย ซึ่งกำหนดไว้ที่ร้อยละ 2.0 ในระยะปานกลาง และการดำเนินการซื้อพันธบัตรในโครงการ Pandemic Emergency Purchase Program (PEPP) ที่ระดับ 1.85 ล้านล้านยูโร อย่างต่อเนื่องจนกว่าวิกฤตโควิด-19 จะจบลง (จนถึงสิ้นเดือน มี.ค. 65) อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาที่กำหนดไว้ นั้น สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และทางคณะกรรมการยูโรได้จัดตั้งงบประมาณ NextGenerationEU ที่มีวงเงิน 8.0 แสนล้านยูโร ที่มีจุดประสงค์เพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นทางเศรษฐกิจและสังคมจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 และฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ซึ่งมีช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี 2564 ถึง ปี 2566 นอกจากนี้ งบประมาณ NextGeneration EU จะช่วยส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศสมาชิก

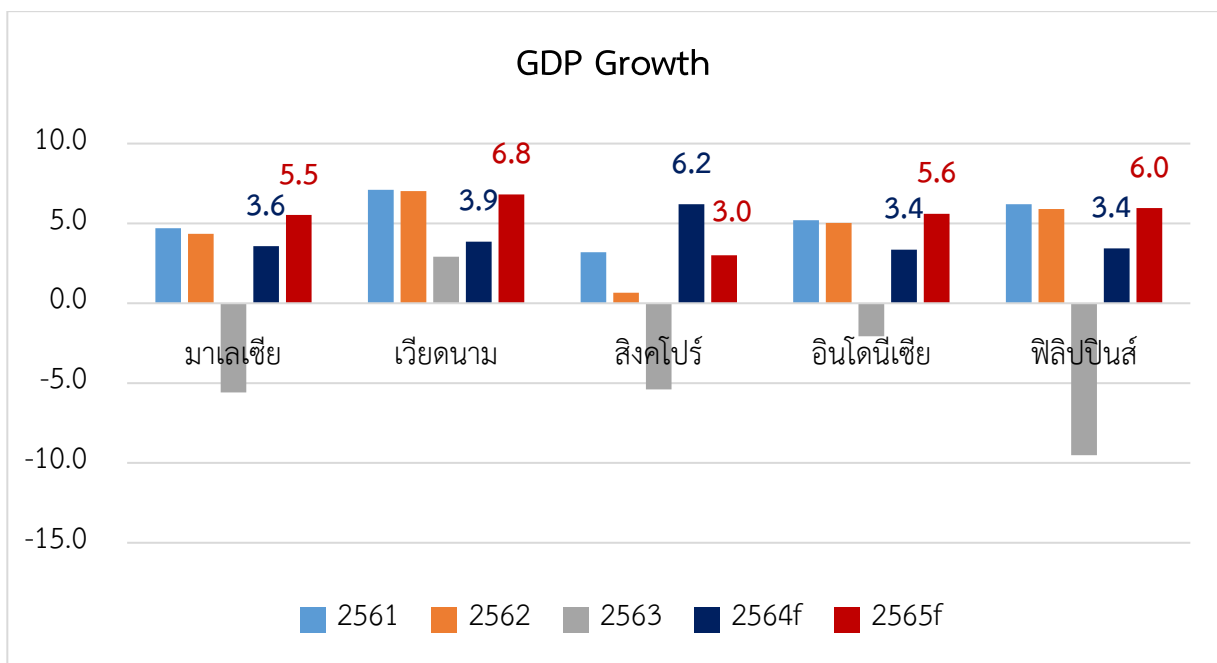
สหภาพยุโรป และปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจยูโรโซนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีความเป็นดิจิทัลมากขึ้น และมีความยืดหยุ่นที่มากขึ้น เพื่อให้พร้อมรับมือกับความไม่แน่นอนในอนาคต

ทั้งนี้ ปัจจัยส่งเสริมการฟื้นตัวของเศรษฐกิจของยูโรโซนนอกเหนือจากนโยบายการเงิน และนโยบายการคลังแล้ว ยังมีนโยบายการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งคาดว่าจะผ่อนคลายมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้ภาคธุรกิจสามารถกลับมาดำเนินกิจการได้อีกครั้ง ทั้งภาคการผลิตและภาคการบริการ เนื่องจากการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ภายในภูมิภาคยูโรโซนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจยูโรโซน ตัวอย่างเช่น ประสิทธิภาพของวัคซีนในการป้องกันไวรัสโควิด-19 ที่กลายพันธุ์ และความเสี่ยงในการกลับมาติดเชื้อโควิด-19 อีกครั้งสำหรับผู้ที่เคยป่วยมาก่อน

➔ ในปี 2565 คาดว่า เศรษฐกิจยูโรโซนจะขยายตัวร้อยละ 4.5 เนื่องจากเศรษฐกิจยูโรโซนจะยังคงสามารถฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่องจากปี 2564 โดยมีปัจจัยส่งเสริมมาจาก 1) การเร่งฉีดวัคซีนอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมให้กับประชาชน รวมถึงความมีประสิทธิภาพของวัคซีนในการป้องกันโรคโควิด-19 2) การผ่อนคลายมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งทำให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของยูโรโซน สามารถกลับมาดำเนินได้เทียบเท่ากับช่วงก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 3) การสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจากนโยบายการเงินจากธนาคารกลางยุโรป และนโยบายการคลังจากคณะกรรมการบริหารยุโรป 4) การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ซึ่งส่งผลให้การค้าระหว่างประเทศปรับตัวดีขึ้น

1.5 เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 18.2 ของมูลค่าการส่งออกรวมปี 2563)

ภาพที่ 1 อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจของอาเซียน (%)

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

➔เศรษฐกิจอาเซียนไตรมาสล่าสุด ปี 2564 เริ่มกลับมาฟื้นตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อน สะท้อนจากตัวเลขการขยายตัวเศรษฐกิจของ 5 ประเทศ ได้แก่ 1) เศรษฐกิจเวียดนามไตรมาสที่ 3 2564 หดตัวที่ร้อยละ -6.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 6.6 ท่ามกลางการกลับมาแพร่ระบาดของโควิด-19 สะท้อนให้เห็นถึงมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดที่เข้มงวดทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจลดลง ได้แก่ ด้านอุตสาหกรรมและการก่อสร้าง หดตัวที่ร้อยละ -5.02 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และภาคบริการก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน โดยหดตัวที่ร้อยละ -9.28 จากช่วงเดียวกันปีก่อน แม้ว่าจะได้รับแรงหนุนจากภาคการส่งออกที่ปรับตัวดีขึ้น ขยายตัวที่ร้อยละ 2.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และภาคอุตสาหกรรมที่ขยายตัวร้อยละ 1.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน อย่างไรก็ตามพบว่า เมื่อพิจารณาเศรษฐกิจเวียดนามเครื่องชี้สำคัญปรับตัวลดลงอย่างมาก ได้แก่ 1) ผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ไตรมาสที่ 3 ปี 2564 เติบโต 140.9 จุด หดตัวที่ร้อยละ -7.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน 2) ยอดค้าปลีกไตรมาสที่ 3 ปี 2564 หดตัวที่ร้อยละ -29.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน 3) มูลค่าการนำเข้าและส่งออกไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ขยายตัวที่ร้อยละ 2.9 และ 20.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และ 4) ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ PMI ภาคอุตสาหกรรม ไตรมาสที่ 3 ปี 2564 อยู่ที่ 41.8 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ 50.6 จุด ตามลำดับ เศรษฐกิจประเทศฟิลิปปินส์ไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ขยายตัวที่ร้อยละ 7.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 12.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เป็นผลมาจากการใช้จ่ายภาคครัวเรือน (สัดส่วนร้อยละ 73.3 ต่อ GDP) ขยายตัวร้อยละ 7.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน แต่ยังคงมีปัจจัยหนุนจากการภาคการลงทุน (สัดส่วนร้อยละ 20.6 ต่อ GDP) ขยายตัวที่ร้อยละ 22.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ทั้งนี้ธนาคารกลางฟิลิปปินส์ (BSP) มีมติคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ระดับต่ำสุดเป็นประวัติการณ์เพื่อมุ่งเน้นการสนับสนุนเศรษฐกิจซึ่งกำลังส่งสัญญาณฟื้นตัว เศรษฐกิจประเทศอินโดนีเซียไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ขยายตัวที่ร้อยละ 3.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 7.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เนื่องจากปัจจัยจากภาคการบริโภคภายในประเทศ และภาคการลงทุนที่ขยายตัวชะลอตัวลงที่ร้อยละ 1.0 และ 3.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เช่นเดียวกับรายจ่ายรัฐบาลขยายตัวชะลอตัวลงร้อยละ 0.7 ในไตรมาส 3 ปี 2564 เศรษฐกิจมาเลเซียไตรมาสที่ 3 ปี 2564 หดตัวที่ร้อยละ -4.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 16.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เป็นผลมาจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 และการใช้มาตรการล็อกดาวน์ที่ทำให้เศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมการผลิตภายในประเทศหยุดชะงัก สะท้อนจากปัจจัยจากการใช้จ่ายภายในประเทศและการลงทุนที่ได้รับผลกระทบอย่างมาก รวมถึงภาคการส่งออกที่ขยายตัวชะลอตัวลง เศรษฐกิจประเทศสิงคโปร์ไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ขยายตัวที่ร้อยละ 6.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 15.2 ในไตรมาสที่ 2 ปี 2564 ได้รับปัจจัยหนุนจากการผลิตที่มีการขยายตัวในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ที่ให้ความแม่นยำ ซึ่งการผลิตสินค้าเหล่านี้ได้รับแรงหนุนจากความต้องการเซมิคอนดักเตอร์และอุปกรณ์การผลิตเซมิคอนดักเตอร์ที่เพิ่มขึ้นทั่วโลก หากพิจารณาจากเครื่องชี้สำคัญที่มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ได้แก่ 1) ดัชนี PMI ภาคอุตสาหกรรม เติบโต ไตรมาสที่ 3 ปี 2564 50.9 จุด เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้า (ไตรมาสที่ 2 ปี 2564 50.8 จุด) 2) ผลผลิตภาคอุตสาหกรรม เติบโตไตรมาสที่ 3 ปี 2564 เติบโต 121.8 จุด ขยายตัวที่ร้อยละ 7.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และ 3) มูลค่าการนำเข้าและส่งออกไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ขยายตัวที่ร้อยละ 17.5 และ 21.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ

➔ ในปี 2564 คาดว่าเศรษฐกิจอาเซียนจะขยายตัว โดยคาดว่าเศรษฐกิจเวียดนามจะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 3.9 ต่อปี ลดลงจากการประมาณการณ์เดือน ก.ค. 64 ที่ขยายตัวร้อยละ 6.7 ต่อปี เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 สายพันธุ์เดลต้าในช่วงไตรมาสที่ 3 สะท้อนให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจลดลงและมาตรการที่ควบคุมมากขึ้น ประกอบกับจำนวนผู้ได้รับวัคซีนที่ยังอยู่ในจำนวนที่ค่อนข้างต่ำ และสถานการณ์ในไตรมาสที่ 3 ที่ได้รับผลกระทบอย่างมาก ที่สะท้อนผ่านตัวเลขเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 3 สำหรับในไตรมาสที่ 4 เศรษฐกิจมีแนวโน้มดีขึ้นเนื่องจาก มีการคลายมาตรการคุมเข้ม ตั้งแต่วันที่ 1 ต.ค. 64 มีแนวโน้มจะรับนักท่องเที่ยวต่างชาตินับตั้งแต่เดือนธ.ค. 64 และคาดว่าจะสามารถเปิดการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบได้ภายในเดือน มิ.ย. 65 เศรษฐกิจประเทศฟิลิปปินส์มีจะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 3.4 ต่อปี ลดลงจากการประมาณการณ์เดือน ก.ค. 64 ที่ขยายตัวร้อยละ 5.0 ต่อปี เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 สายพันธุ์เดลต้า ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจลดลงและมาตรการที่ควบคุมมากขึ้นทำให้เศรษฐกิจชะงัก (รัฐบาลมีมาตรการที่เข้มงวดที่สุดตั้งแต่วันที่ 6 ส.ค.-31 ส.ค. 64 และล็อกดาวน์ถึง 15 ก.ย. 64 ส่งผลให้บางพื้นที่ของประเทศต้องเข้าสู่การล็อกดาวน์อีกครั้ง) อีกทั้งปัจจัยการฉีดวัคซีนที่อยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร ขณะที่เศรษฐกิจมาเลเซียมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 3.6 ต่อปี ลดลงจากการประมาณการณ์เดือน ก.ค. 64 ที่ขยายตัวร้อยละ 5.9 ต่อปี เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 สายพันธุ์เดลต้า ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจลดลงและการใช้มาตรการล็อกดาวน์ที่ทำให้เศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมการผลิตภายในประเทศชะลอลง เศรษฐกิจสิงคโปร์มีแนวโน้มที่จะขยายตัวร้อยละ 6.2 โดยมีปัจจัยส่งเสริมมาจากการเศรษฐกิจที่กลับมาขยายตัวในไตรมาสที่ 3 และการผ่อนคลามาตรการควบคุมโควิด-19 โดยมีแผนการอยู่ร่วมกับโควิด รวมถึงการที่รัฐบาลมีแผนการเตรียมเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ อย่างไรก็ตามสำหรับเศรษฐกิจอินโดนีเซียคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.4 เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ยังไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้มีการประกาศมาตรการควบคุมที่เข้มข้นขึ้น ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาคการบริโภคและการลงทุนจากภาคเอกชน ซึ่งเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ

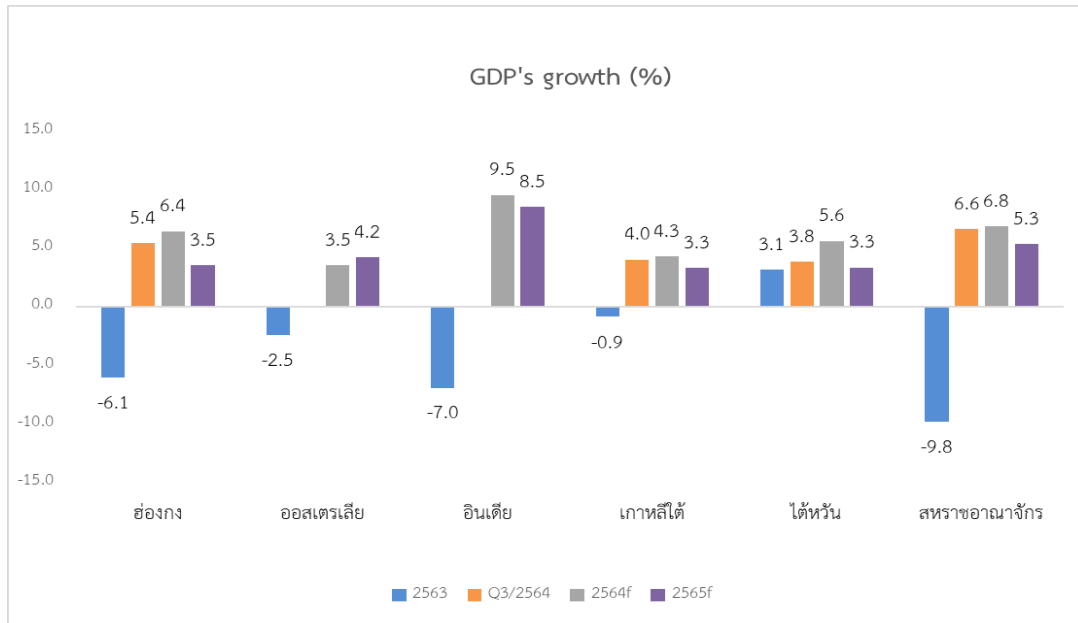
➔ ในปี 2565 คาดว่าเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย จะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 6.8 6.0 5.5 3.0 และ 5.6 ตามลำดับ โดยมีปัจจัยส่งเสริมมาจาก 1) การเร่งฉีดวัคซีนอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม ส่งผลให้การแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ลดลง 2) การเปิดประเทศและรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ 3) การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้การค้าระหว่างประเทศมีแนวโน้มที่ดีขึ้น และ 4) การดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ

1.6 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง ออสเตรเลีย อินเดีย เกาหลีใต้ ไต้หวัน และสหราชอาณาจักร) (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 16.3 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2563)

➔ ในไตรมาส 3 ปี 2564 ภาพรวมเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และสหราชอาณาจักร) ทั้งประเทศที่พึ่งพาการส่งออกในสัดส่วนสูงและประเทศที่พึ่งพาการบริโภคในประเทศเป็นหลักมีการขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่เศรษฐกิจออสเตรเลียและอินเดียยังคงรอการแถลงตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ซึ่งมีแนวโน้มที่จะขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า

เช่นกัน เนื่องจากเศรษฐกิจในไตรมาสก่อนหน้าได้รับแรงหนุนจากปัจจัยฐานที่ต่ำมาก ปัญหาห่วงโซ่อุปทานติดขัด และการขาดแคลนเซมิคอนดักเตอร์จากสถานการณ์การแพร่ระบาด อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ได้ทยอยฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง ตามสถานการณ์การแพร่ระบาดที่บรรเทาลง และการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ

ภาพที่ 2 การเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย
(ฮ่องกง ออสเตรเลีย อินเดีย เกาหลีใต้ ไต้หวัน และสหราชอาณาจักร)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

➔ ในปี 2564 คาดว่าเศรษฐกิจคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชียทุกประเทศจะขยายตัวกลับมาเป็นบวก หลังจากหดตัวในปี 2563 เนื่องจากเศรษฐกิจมีฐาน GDP ที่ต่ำในปี 2563 ซึ่งเป็นผลมาจากเศรษฐกิจที่หดตัวจากการแพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 โดยคาดว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จะยังดีขึ้นต่อเนื่อง ประกอบกับการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด การเร่งฉีดและกระจายวัคซีนที่เพิ่มขึ้น การใช้มาตรการการเงินและการคลังเพื่อกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจ และแผนการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวต่างชาติของแต่ละประเทศจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ยังมีความเสี่ยงอื่น ๆ ที่เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอาจขยายตัวต่ำกว่าที่ประเมินไว้ อาทิ กลุ่มประเทศที่พึ่งพาการส่งออกเป็นหลักอาจเผชิญกับความท้าทายจากเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวช้ากว่าคาด การแพร่ระบาดระลอกใหม่จากการกลายพันธุ์ของไวรัสโควิด-19 ที่มีความรุนแรงมากขึ้น และสำหรับฮ่องกงและไต้หวันยังคงมีปัจจัยเสี่ยงจากประเด็นทางการเมืองและประเด็นความขัดแย้งระหว่างประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

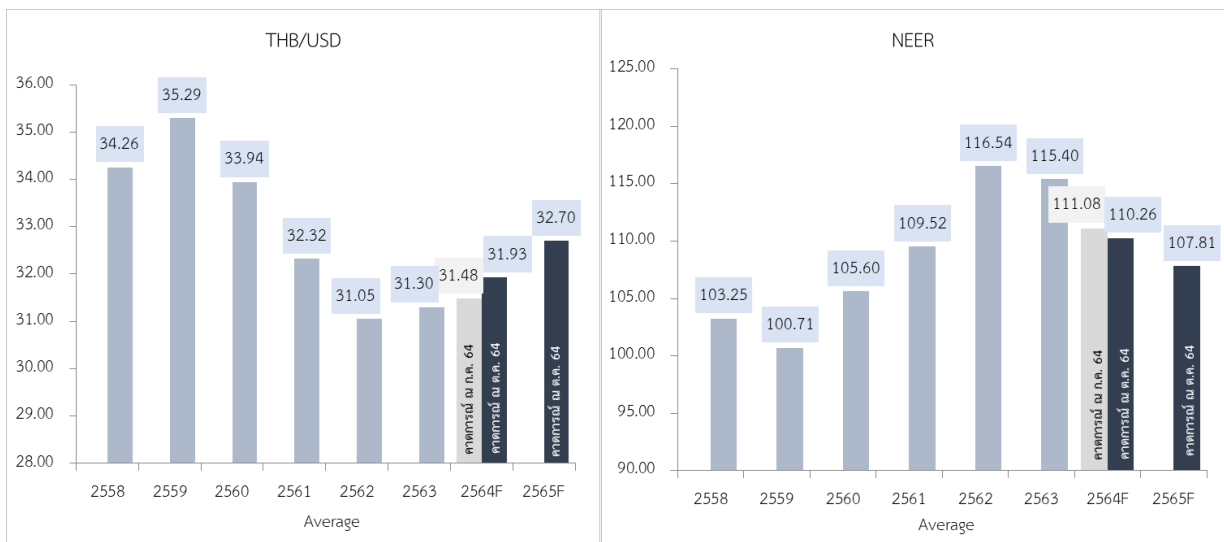
➔ ในปี 2565 คาดว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย ได้แก่ ฮ่องกง อินเดีย เกาหลีใต้ ไต้หวัน และสหราชอาณาจักรจะยังคงมีการขยายตัว แต่ในอัตราที่ชะลอลงจากปี 2564 เนื่องจากขาดปัจจัยฐานต่ำเช่นเดียวกับในปีก่อนหน้า ขณะที่เศรษฐกิจประเทศออสเตรเลียปี 2565 คาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้นจากปี 2564

เนื่องจากออสเตรเลียเผชิญสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ระลอกใหม่ที่ยืดเยื้อในปี 2564 และต้องดำเนินมาตรการควบคุมประเทศและปิดพื้นที่เสี่ยง ส่งผลให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจในปี 2564 ต้องชะลอตัวลง อย่างไรก็ตาม ในปี 2565 คาดว่า เศรษฐกิจประเทศต่าง ๆ จะมีการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง จากแผนการเปิดประเทศ ตามสถานการณ์การแพร่ระบาดที่คลี่คลายลง และตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ซึ่งจะช่วยเพิ่มอุปสงค์ในตลาดโลกและภายในประเทศ อีกทั้งมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มเติมของภาครัฐจะช่วยสนับสนุนภาคธุรกิจ ประกอบกับแนวโน้มการจ้างงานที่จะปรับตัวเพิ่มขึ้น จะส่งผลบวกต่อภาคการส่งออก และเป็นปัจจัยสนับสนุนการบริโภคภาคเอกชนภายในประเทศให้สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระยะต่อไปได้

2. อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาท

“ในปี 2564 คาดการณ์ว่า ค่าเงินบาทจะเฉลี่ยทั้งปีที่ 31.93 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ อ่อนกว่าค่าเฉลี่ยปี 2563 ร้อยละ -2.0 และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยจะอยู่ที่ระดับ 110.26 อ่อนค่าลงร้อยละ -4.5 จากค่าเฉลี่ยปี 2563”
(ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 สมมติฐานค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยในปี 2564 และ 2565

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) รวบรวมโดย สศค.

หมายเหตุ: ดัชนีค่าเงินบาท จากการคำนวณของ สศค.

➔ การเปรียบเทียบเงินบาทกับเงินสกุลหลักและเงินสกุลอื่นๆ ในภูมิภาคพบว่าในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2564 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอ่อนตัวลงมากกว่าค่าเงินสกุลหลักส่วนมาก โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 31.73 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรืออ่อนค่าประมาณร้อยละ -1.4 จากค่าเฉลี่ยปี 2563 จึงทำให้ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) ที่คำนวณโดย สศค. เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 110.88 จุด คิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ -3.9 จากค่าเฉลี่ยปี 2563

➔ ในปี 2564 คาดว่าในภาพรวมเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะอ่อนค่าลงจากปี 2563 โดยเฉลี่ยทั้งปี อยู่ที่ระดับ 31.93 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 31.4 – 32.4 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ -2.0 จากค่าเฉลี่ยปี 2563 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ยืดเยื้อ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของไทยในปี 2564 ให้ชะลอลง ดุลบัญชีเดินสะพัดมีแนวโน้มขาดดุล ตามการขาดดุลของภาคบริการ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดระลอกใหม่ที่ส่งผลให้การท่องเที่ยวยังคงซบเซา ประกอบกับรายจ่ายค่าระวางสินค้าที่ปรับสูงขึ้น รวมถึงดุลการค้าที่เกินดุลลดลง แนวโน้มเงินทุนเคลื่อนย้าย (Fund Flow) มีแนวโน้มที่เงินทุนไหลออกสุทธิ โดยจากดุลเงินทุน (Financial Account) การลงทุนในหลักทรัพย์มีเงินทุนเคลื่อนย้ายไหลออกสุทธิในไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 ขณะที่ เงินดอลลาร์สหรัฐยังได้รับแรงหนุนจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจสหรัฐ สะท้อนผ่านดัชนีทางเศรษฐกิจที่สำคัญของสหรัฐปรับตัวดีขึ้น ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน ส่งผลให้เกิดการโยกย้ายเงินบางส่วนออกจากตลาดเกิดใหม่รวมทั้งไทยไปยังฝั่งสหรัฐฯ มากขึ้น อีกทั้ง อัตราเงินเฟ้อสหรัฐฯ ที่ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น และตลาดแรงงานสหรัฐฯ มีการฟื้นตัว ส่งผลให้คณะกรรมการนโยบายการเงินสหรัฐฯ ได้เริ่มทยอยปรับลดวงเงินในโครงการซื้อพันธบัตรตามมาตรการผ่อนคลายเชิงปริมาณ (QE Tapering) ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2564 ซึ่งคาดการณ์การดำเนินมาตรการผ่อนคลายเชิงปริมาณ (QE) จะสิ้นสุดลงในช่วงกลางปี 65

อย่างไรก็ดี ค่าเงินบาทยังมีปัจจัยบวกจากแผนการเปิดประเทศ และแผนการเร่งฉีดและการจ่ายวัคซีนในประเทศที่มีความคืบหน้ามากขึ้น ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบกับเงินสกุลอื่น ๆ คาดว่าเงินบาทจะเคลื่อนไหวในทิศทางที่ใกล้เคียงกับในช่วงที่ผ่านมาของปี 2564 ส่งผลให้ดัชนีค่าเงินบาทในปี 2564 คาดว่าจะเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 110.26 จุด หรือคิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ -4.5 จากค่าเฉลี่ยปี 2563

➔ ในปี 2565 คาดว่าในภาพรวมเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะอ่อนค่าลงจากปี 2564 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 32.70 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 31.7 – 33.7 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ -2.4 จากคาดการณ์ปี 2564 โดยคาดว่าเงินบาทในช่วงต้นปี 2565 จะได้รับอานิสงส์จากการอ่อนค่ามากในช่วงปลายปี 2564 และจะทยอยปรับตัวแข็งค่าขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลก หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดคลี่คลายลง สอดคล้องกับความเห็นของนักวิเคราะห์จากสถาบันการเงินชั้นนำที่รวบรวมโดย Reuters ที่มองว่าในระยะข้างหน้าถึงไตรมาส 3 ปี 2565 แนวโน้มของค่าเงินบาทมีทิศทางที่จะปรับตัวแข็งค่าขึ้น ขณะที่ธนาคารกลางของหลายประเทศเริ่มส่งสัญญาณว่าจะปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายในปี 2565 ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะธนาคารกลางสหรัฐฯ ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐฯ มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น และค่าเงินดอลลาร์สหรัฐปรับตัวสูงขึ้นโดยเปรียบเทียบ จากความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้กระแสเงินทุนไหลออกจากภูมิภาคเอเชียไปสู่สหรัฐฯ และจะส่งผลให้ค่าเงินบาทและสกุลเงินอื่น ๆ ในเอเชียอ่อนค่าลงได้ ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบกับเงินสกุลอื่น ๆ คาดว่าเงินบาทจะเคลื่อนไหวในทิศทางที่ใกล้เคียงกับในช่วงที่ผ่านมาของปี 2564 ส่งผลให้ดัชนีค่าเงินบาทในปี 2564 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 107.81 จุด หรือคิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ -2.2 จากค่าเฉลี่ยปี 2564

ทั้งนี้ ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาทและค่าเงินสกุลอื่น ๆ ได้แก่ สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ความคืบหน้าของแผนการฉีดและกระจายวัคซีนและแผนการเปิดประเทศ สถานะเงินลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ สภาพเศรษฐกิจและความสามารถในการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของไทยและต่างประเทศ ปัจจัยทางการเมืองในประเทศ ประเด็นความขัดแย้งด้านการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน

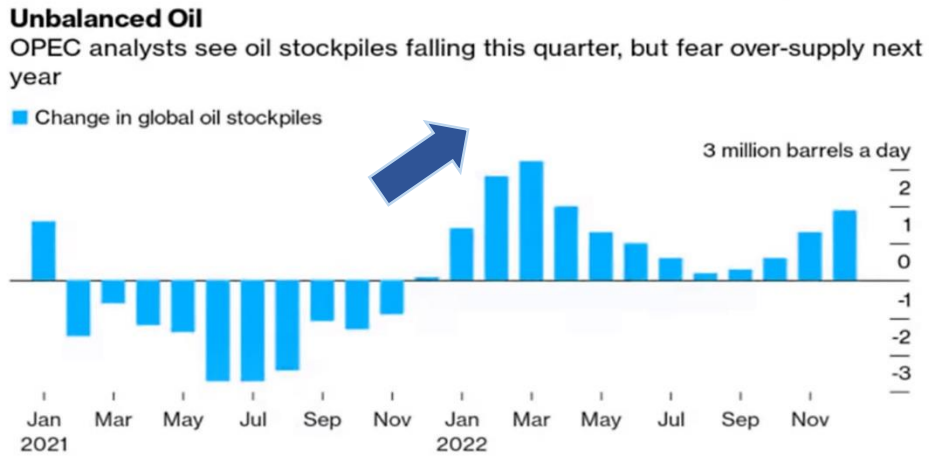
ตลอดจนปัจจัยด้านการเงินและการคลังของไทยที่ยังคงมีเสถียรภาพทาง จากดุลบัญชีเดินสะพัดที่จะปรับตัวดีขึ้น และฐานะเงินทุนสำรองระหว่างประเทศของไทยยังคงแข็งแกร่งต่อเนื่อง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นนักลงทุนและส่งผลต่อค่าเงินบาท ดอลลาร์สหรัฐฯ ตลอดจนค่าเงินสกุลอื่น ๆ ได้

3. ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบในวงกว้างและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในหลายประเทศทั่วโลกตั้งแต่ต้นปี 2563 ทำให้ในช่วงดังกล่าวความต้องการใช้น้ำมันดิบของโลกลดลงเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ารัฐบาลในหลายประเทศได้มีมาตรการเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเร่งฉีดวัคซีนเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดและมาตรการต่าง ๆ สำหรับการเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจ ทำให้มีสัญญาณการฟื้นตัวที่ดีของราคาน้ำมันดิบทั่วโลก ทั้งนี้ จากมติการเพิ่มกำลังการผลิตของกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันและชาติพันธมิตร (OPEC+) ส่งผลให้มีปริมาณน้ำมันเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับความต้องการที่เพิ่มขึ้นในช่วงต้นปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เริ่มคลี่คลายทำให้ความต้องการใช้น้ำมันเริ่มฟื้นสูงขึ้นอย่างมากในช่วงที่ผ่านมา

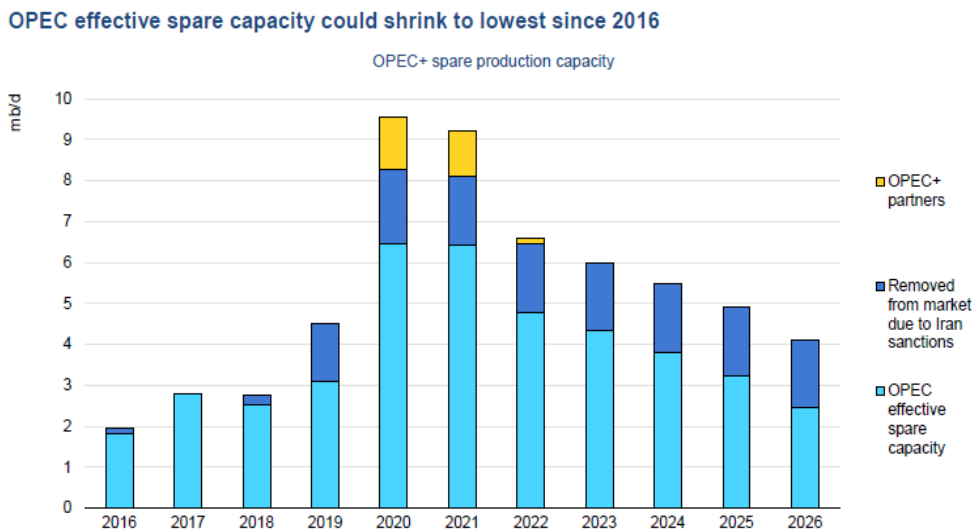
ในปี 2564 ราคาน้ำมันดิบดูไบมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นตามการคาดการณ์ขององค์กรพลังงานระหว่างประเทศ (IEA: International Energy Agency) ที่ความต้องการใช้น้ำมันดิบในปี 2564 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี ขณะที่อุปทานน้ำมันในปี 2564 เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.6 ต่อปี ส่วนในปี 2565 อุปทานน้ำมันจะเพิ่มขึ้นสูงกว่าอุปสงค์น้ำมันที่ร้อยละ 5.7 ต่อปี และ 3.6 ต่อปี ตามลำดับ ซึ่งอุปสงค์และอุปทานต่อน้ำมันดิบที่เพิ่มสูงขึ้นสอดคล้องกับคาดการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ที่เริ่มฟื้นตัว อย่างไรก็ตาม ในช่วงต้นเดือนตุลาคม 2564 ที่ผ่านมา กลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันและชาติพันธมิตร (OPEC+) ได้มีมติยึดตามข้อตกลงเดิมในการเพิ่มกำลังการผลิตน้ำมันเพียง 400,000 บาร์เรลต่อวันในแต่ละเดือน ซึ่งมติดังกล่าวบ่งชี้ว่าโอเปกพลัสจะยังคงเพิ่มกำลังการผลิตน้ำมัน 400,000 บาร์เรลต่อวันในเดือนพฤศจิกายน 2564 แม้ว่าหลายประเทศ เช่น สหรัฐฯ และอินเดีย ต่างกดดันให้โอเปกพลัสเพิ่มกำลังการผลิตมากกว่า 400,000 บาร์เรล/วัน เพื่อชะลอการสูงขึ้นของราคาน้ำมันในขณะนี้

ภาพที่ 4 การเปลี่ยนแปลงของคลังน้ำมันโลก (ล้านบาร์เรลต่อวัน)

ที่มา: Organization of Petroleum Exporting Countries

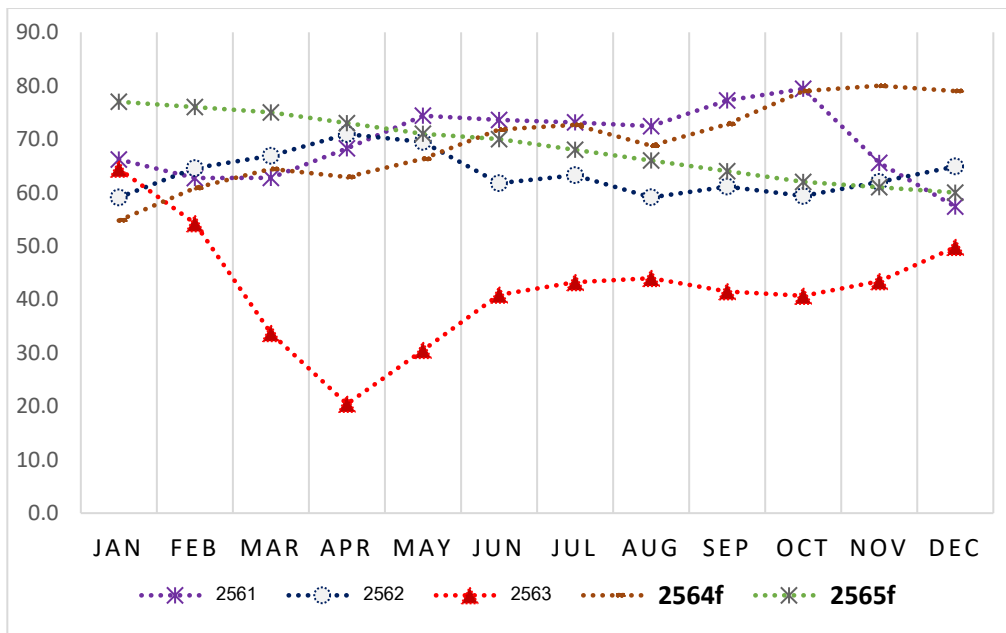
ภาพที่ 5 กำลังการผลิตสำรองของกลุ่มโอเปก (OPEC Spare Capacity)

ที่มา: International Energy Agency : IEA

แม้ว่าในช่วงเดือนกันยายน ถึง ตุลาคม 2564 ราคาน้ำมันดิบมีการปรับตัวสูงขึ้น แต่จากการปรับตัวของอุปทาน และอุปสงค์มีแนวโน้มสอดคล้องกันในช่วงต้นปี 2565 เห็นได้จากกลุ่ม OPEC+ คาดว่าการเปลี่ยนแปลงคลังน้ำมันโลก (Stockpiles) จะเริ่มเพิ่มขึ้นในช่วงต้นปี 2565 สอดคล้องกับข้อมูลกำลังการผลิตสำรองของโอเปก (OPEC Spare Capacity) ที่จะลดลงในช่วงปี 2565 แสดงให้เห็นว่า อุปทานน้ำมันจะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้กดดันต่อราคาน้ำมันดิบให้ปรับตัวลดลงในปี 2565

ภาพที่ 6 ราคาน้ำมันดิบดูไบรายเดือน ปี 2561 – 2565

ที่มา: Reuters

ตารางที่ 2 ประมาณการด้านปัจจัยพื้นฐานของตลาดน้ำมันดิบโลกของ EIA

EIA ประมาณการ ณ กรกฎาคม 2564	Supply (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Consumption (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Change in Inventory (ล้านบาร์เรล เทียบกับปีก่อนหน้า)
2563 (ข้อมูลจริง)	94.3	92.2	+291
YoY%	(-6.3%)	(-8.5%)	
2564 (คาดการณ์)	95.8	97.5	-351
YoY%	(+1.7%)	(+5.5%)	
2565 (คาดการณ์)	101	101	-70
YoY%	(+5.7%)	(+3.6%)	

ที่มา EIA (US Energy Information Administration) ณ เดือนตุลาคม 2564

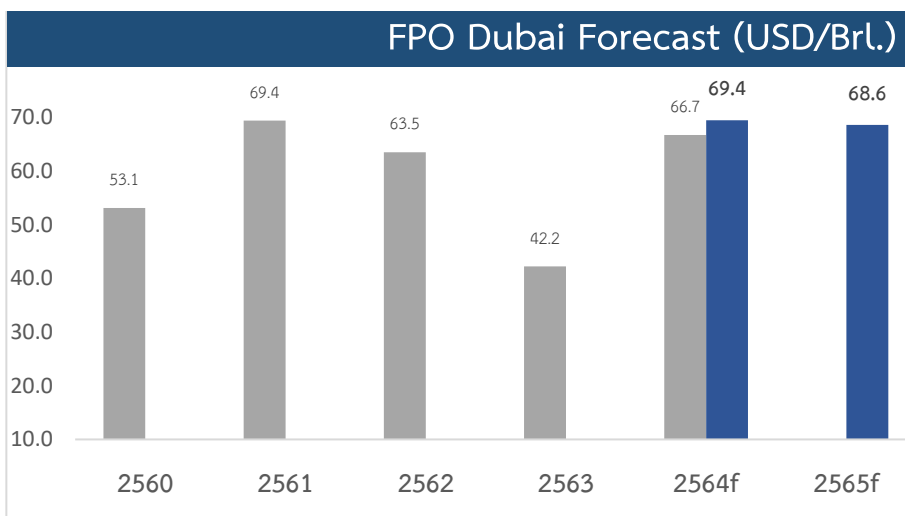
สถานการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลของ EIA ที่คาดการณ์ไว้เมื่อเดือนตุลาคม 2564 ว่าความต้องการใช้น้ำมันดิบของโลกในปี 2564 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 97.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้ากว่าร้อยละ 5.5 ต่อปี ขณะที่ปริมาณน้ำมันดิบของโลกในปี 2564 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 95.8 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 1.7 ต่อปี และความต้องการใช้น้ำมันดิบของโลกในปี 2565 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 101 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 5.7 ต่อปี ขณะที่ปริมาณน้ำมันดิบของโลกปี 2565 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 101 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ร้อยละ 3.6 ต่อปี ทำให้คาดการณ์ว่าในปี 2564 ราคาน้ำมันดิบดูไบมีแนวโน้มจะปรับเพิ่มขึ้นจากปี

2563 ส่วนในปี 2565 คาดว่าราคาน้ำมันดิบดูไบจะมีแนวโน้มปรับลดลงจากปี 2564 ดังนั้น สศค. จึงคาดการณ์ว่าราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2564 จะเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 69.4 ดอลลาร์ สรอ. ปรับเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 64.6 ส่วนปี 2565 คาดการณ์ว่าราคาน้ำมันดิบดูไบจะเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 68.6 ดอลลาร์ สรอ. ปรับลดลงจากปี 2564 ร้อยละ -1.2 โดยเป็นผลจาก

1) ด้าน Demand คาดว่าเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เริ่มฟื้นตัวจากผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 และส่งผลต่อราคาน้ำมันอาจจะสูงขึ้นต่อเนื่อง หลังการระบาดของโควิด-19 เริ่มชะลอตัวลง และหลายประเทศอย่าง กลุ่มสหภาพยุโรป จีน ญี่ปุ่น แคนาดา รัสเซีย และสหรัฐอเมริกา กำลังเข้าสู่ฤดูหนาว ทำให้ต้องมีการใช้ไฟฟ้ามากขึ้น สอดคล้องกับการคาดการณ์ขององค์กรพลังงานระหว่างประเทศ (IEA) และกลุ่ม OPEC+

2) ด้าน Supply ในปี 64 คาดว่าปริมาณ stock น้ำมันดิบที่ปรับเพิ่มขึ้นยังน้อยความความต้องการใช้ที่เพิ่มสูงขึ้นมากในช่วงปลายปี 64 ส่งผลต่อราคาน้ำมันให้มีแนวโน้มสูงขึ้น ส่วนในปี 65 คาดการณ์ว่ากลุ่มประเทศ OPEC+ จะรักษาระดับกำลังการผลิตน้ำมันให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อรักษาเสถียรภาพของราคาน้ำมันดิบโลก

ภาพที่ 7 สมมติฐานราคาน้ำมันดิบดูไบ ปี 2564-2565

ที่มา: Reuters และประมาณการโดย สศค.

4. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

สำหรับภาคการท่องเที่ยวของไทยนั้นยังคงได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดและการกักตัวของผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 สายพันธุ์เดลต้าที่กำลังระบาดในหลายประเทศทั้งทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย โดยในระยะเวลา 9 เดือนที่ผ่านมา มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมาเที่ยวไทยเพียง 85,845 คน ลดลงจากปีก่อนที่ร้อยละ -98.9 ต่อปี สถานการณ์การแพร่ระบาดที่ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องในหลายประเทศทำให้ประเทศส่วนหนึ่งยังมีการออก

ข้อจำกัดในการเดินทางระหว่างประเทศ โดยเฉพาะรัฐบาลจีนที่ยังคงไม่อนุญาตให้ประชาชนเดินทางออกนอกประเทศ หากไม่จำเป็น

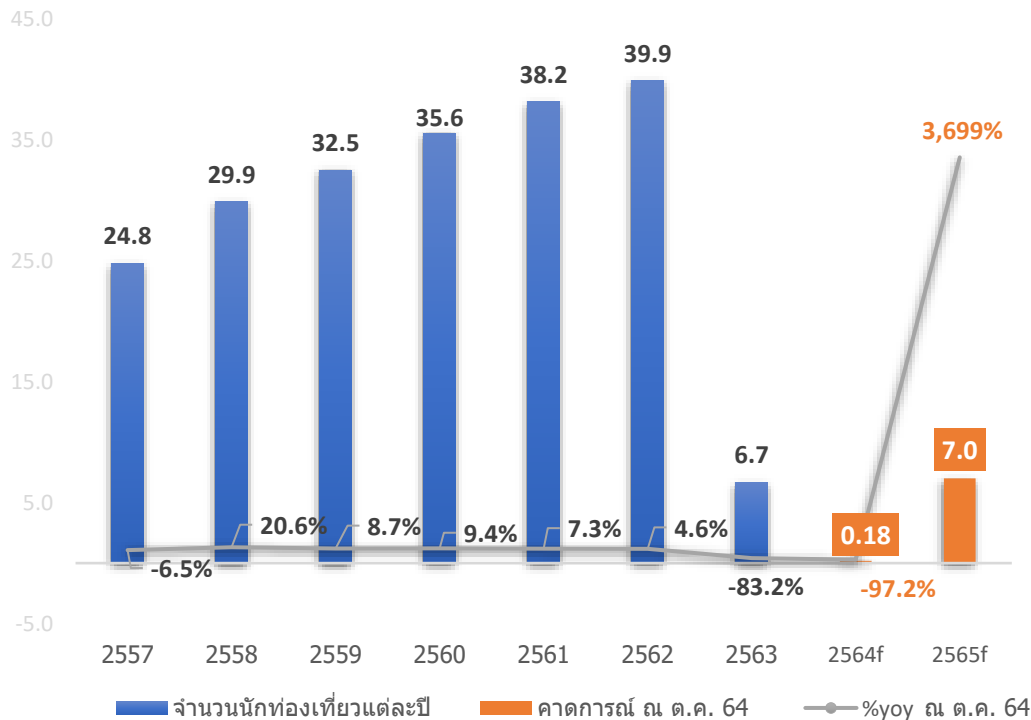
ในส่วนของประเทศไทยนั้น ได้มีการพยายามหาแนวทางเพื่อเปิดรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาโดยตลอด และได้มีการผ่อนคลายการเดินทางของนักท่องเที่ยวเข้ามายังประเทศไทยโดยไม่ต้องกักตัว ภายใต้โครงการ “ภูเก็ตแซนด์บ็อกซ์” และ “สมุยพลัสโมเดล” รวมถึงขยายพื้นที่เชื่อมโยงไปยังพื้นที่บางส่วนของจังหวัดกระบี่และสุราษฎร์ธานี โดยจากการติดตามข้อมูลพบว่าโครงการดังกล่าวดำเนินการไปได้ด้วยดี โดยเฉพาะโครงการภูเก็ตแซนด์บ็อกซ์ตามโครงการภูเก็ตแซนด์บ็อกซ์แล้วกว่า 57,000 คน รวมถึงมียอดการจองห้องพักตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2564 ไปจนถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2565 แล้วกว่า 9 แสนคืน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2564) ขณะเดียวกัน สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในประเทศก็เริ่มมีทิศทางปรับตัวดีขึ้น ทำให้ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) มีมติเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2564 เปิดพื้นที่นำร่องเพิ่มตามเป้าหมายการเปิดประเทศ 120 วัน โดยมีการวางแผนเปิดประเทศเป็น 3 ระยะ โดยจะมีการขยายพื้นที่นำร่องท่องเที่ยวในระยะที่ 1 (1-30 พ.ย. 64) เป็น 15 จังหวัด หรือ Blue Zone รวมกับพื้นที่ Sandbox ที่เปิดแล้วก่อนหน้านี้อย่างจังหวัดภูเก็ตและสุราษฎร์ธานีเป็น 17 จังหวัด ทั้งนี้จังหวัดส่วนใหญ่ถือเป็นเป้าหมายปลายทางที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น กรุงเทพมหานคร กระบี่ พังงา เชียงใหม่ และชลบุรี เป็นต้น พร้อมกันนี้ยังได้มีการปรับมาตรการและเงื่อนไขการเข้าประเทศไทยของทั้งคนไทยและคนต่างชาติ โดยแบ่งรูปแบบของการเข้าประเทศตามสถานการณ์ฉีดวัคซีนของผู้เดินทางและประเทศที่ออกเดินทาง ทั้งนี้จะมีการพิจารณาเปิดพื้นที่ท่องเที่ยว Blue Zone เพิ่มขึ้นในระยะที่ 2 และ 3 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตาม แผนดังกล่าวยังคงสามารถปรับเปลี่ยนได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และการเปิดพื้นที่ท่องเที่ยวยังคงต้องพิจารณาถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส-19 ในพื้นที่นั้น ๆ รวมถึงความพร้อมในด้านอื่น ๆ ด้วย

จากปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไปข้างต้น สศค. ได้ประเมินสถานการณ์และแนวโน้มต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จึงคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวไทยในปี 2564 ทั้งสิ้น 1.8 แสนคน ลดลงร้อยละ -97.2 ต่อปี สร้างรายได้ที่ 1 หมื่นล้านบาท ลดลงร้อยละ -96.5 ต่อปี (โดยปรับลดจำนวนนักท่องเที่ยวลงมาจากครั้งก่อนที่คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยว 3 แสนคน เนื่องจากมีการเลื่อนเปิดพื้นที่สำคัญอย่าง กทม. ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี เชียงใหม่ ชลบุรี และบุรีรัมย์) โดยคาดว่าจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อทริปของนักท่องเที่ยวต่างชาติอยู่ที่ 62,230 บาท เพิ่มขึ้นจากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อทริปของนักท่องเที่ยวที่ปกติจะอยู่ที่ราว 50,000 บาท เนื่องจากคาดว่านักท่องเที่ยวกลุ่มที่เข้ามาจะมีการใช้จ่ายสูงและเข้ามาพักแบบระยะยาว ทั้งนี้คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปีนี้ราว 1 แสนคน

ขณะที่ปี 2565 คาดว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทั่วโลกจะปรับตัวดีขึ้น จากการที่หลายประเทศมีการฉีดวัคซีนให้กับประชาชนเป็นจำนวนมาก ประกอบกับการที่ประเทศไทยมีแผนที่จะเปิดพื้นที่จังหวัดนำร่องมากขึ้น และทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวทยอยเพิ่มขึ้น โดย สศค. ประเมินว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามา 7.0

ล้านคน สร้างรายได้ที่ 3.8 แสนล้านบาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อทริปที่ 53,947 บาทต่อคน ลดลงเล็กน้อยจากปี 2564 เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในปี 2564 เป็นนักท่องเที่ยวจากตลาดที่มีศักยภาพการใช้จ่ายค่อนข้างสูง

ภาพที่ 8 คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ปี 2564 และปี 2565 (ล้านคน)

5. รายจ่ายภาคสาธารณะประจำปี 2564 และ 2565

“ปี 2564 รายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 4,040,966 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.6 ต่อปี (ตารางที่ 9) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,935,012 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.6 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,105,954 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 9.4 ต่อปี ขณะที่ปี 2565 รายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 4,197,723 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.9 ต่อปี (ตารางที่ 9) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,015,434 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.7 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,182,288 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.9 ต่อปี ”

5.1 รายจ่ายของรัฐบาล

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เบิกจ่ายได้ 3,012,141 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 91.7 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 3,285,963 ล้านบาท แบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ สามารถเบิกจ่ายได้ 2,583,799 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.3 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 96.4 (2) รายจ่ายลงทุน สามารถเบิกจ่ายได้ 428,342 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.5 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 70.9 ขณะที่รายจ่ายเหลือมปีสามารถเบิกจ่ายได้ 196,497 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -12.6 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 95.9 ขณะที่งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 วงเงิน 3.1 ล้าน

ล้านบาท คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ 2,889,374 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายที่ร้อยละ 93.2 แบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ สามารถเบิกจ่ายได้ 2,481,146 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -4.0 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 99.8 (2) รายจ่ายลงทุน สามารถเบิกจ่ายได้ 408,231 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -4.7 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 66.5 ขณะที่รายจ่ายเหลือมปีสามารถเบิกจ่ายได้ 224,946 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.5 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 95.0

ในส่วนของการเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้ โดยในปี 2564 มีพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 วงเงินไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะมีการเบิกจ่ายในปีงบประมาณ 2564 จำนวน 571,453 ล้านบาท และเบิกจ่ายในปีงบประมาณ 2565 จำนวน 131,051 ล้านบาท โดยมีโครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการเราไม่ทิ้งกัน โครงการเราชนะ โครงการเยียวยาผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โครงการคนละครึ่ง โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการส่งเสริมการจ้างงานนักศึกษาจบใหม่ และโครงการยกระดับเกษตรแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่ เป็นต้น และพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะมีการเบิกจ่ายในปีงบประมาณ 2564 จำนวน 108,965 ล้านบาท และเบิกจ่ายในปีงบประมาณ 2565 จำนวน 326,953 ล้านบาท

ตารางที่ 3 สมมุติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายของรัฐบาลปีงบประมาณ 2564 และ 2565

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2564	ปีงบประมาณ 2565
	คาดการณ์ ณ ต.ค. 2564	คาดการณ์ ณ ต.ค. 2564
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	4,272,268	3,945,701
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	3,208,638	3,114,323
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,583,799	2,481,146
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	428,342	408,231
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1.1.1)+(1.1.2)	3,064,121	2,889,374
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	91.7	93.2
1.1.3 รายจ่ายเหลือมปี	196,497	224,946
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณ	680,418	461,004
1.2.1 พ.ร.ก. กู้เงินฯ พ.ศ. 2563	571,453	131,051
1.2.2 พ.ร.ก. กู้เงินฯ พ.ศ. 2564	108,965	329,953
1.3 รายจ่ายกองทุนนอกงบประมาณ	383,212	370,374

5.2 งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

การเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. ในปีงบประมาณ 2564 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 554,089 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -3.4 ต่อปี ขณะที่ในปีงบประมาณ 2565 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 551,593 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -0.5 ต่อปี โดยการดำเนินงานของ อปท. จะอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะในระดับพื้นที่ (Area) และสอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูประยะยาวของ อปท. เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่น

ตารางที่ 4 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2564 และ 2565

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2564 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2564	ปีงบประมาณ 2565 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2564
รายจ่ายท้องถิ่น	554,089	551,593

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) จำนวนโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (สศม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

5.3 งบประมาณรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ในปีงบประมาณ 2564 รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 268,548 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.0 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 75.0 ของวงเงินรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ขณะที่ในปีงบประมาณ 2565 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 246,832 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -8.1 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 80.3 ของวงเงินรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ โดยมีมาตรการการเร่งรัดการเบิกจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อกระตุ้นการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 5 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2564

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2564 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2564	ปีงบประมาณ 2565 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2564
รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	268,548	246,832

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.)

จำนวนโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

5.4 สรุปรวมรายจ่ายภาคสาธารณะ

สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะปีงบประมาณ 2564 และ 2565 ดังกล่าว ทำให้คาดว่า ในปีงบประมาณ 2564 และ 2565 จะเบิกจ่ายได้ 5,094,905 และ 4,744,123 ล้านบาท ตามลำดับ

ตารางที่ 6 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2564

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2564 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2564	ปีงบประมาณ 2565 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2564
1. รายจ่ายรัฐบาล	4,272,268	3,945,701
2. รายจ่ายท้องถิ่น	554,089	551,593
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	268,548	246,832
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	5,094,905	4,744,123

คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

5.5 สรุปสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

จากสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบงบประมาณข้างต้น สามารถนำมาประมาณการเป็นรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts: SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริงได้ดังนี้

ตารางที่ 7 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

(หน่วย: ล้านบาท)	ปี 2564 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2564	ปี 2565 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2564
1. การบริโภคภาครัฐบาล	2,935,012	3,015,434
อัตราการขยายตัว	5.6	2.7
2. การลงทุนภาครัฐบาล	1,105,954	1,182,288
อัตราการขยายตัว	9.4	6.9
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	4,040,966	4,197,723
อัตราการขยายตัว	6.6	3.9

คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2564 และ 2565

ณ เดือนตุลาคม 2564

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)

การบริโภค

	2564f	2565f
การบริโภคภาคเอกชน	0.8	4.2
การบริโภคภาครัฐ	3.8	1.1

การลงทุน

	2564f	2565f
การลงทุนภาคเอกชน	4.0	5.0
การลงทุนภาครัฐ	8.1	5.0

อัตราเงินเฟ้อ

	2564f	2565f
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	1.0	1.4
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน	0.3	0.4

การค้าระหว่างประเทศ

	2564f	2565f
ปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ	8.4	7.3
ปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ	17.8	6.1
ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	23.6	20.6
มูลค่าสินค้าส่งออก ในรูป USD	16.3	3.8
มูลค่าสินค้านำเข้า ในรูป USD	29.2	5.4
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	-18.3	0.3

หมายเหตุ: ข้อมูลอัตราการขยายตัวของมูลค่าที่แท้จริง (Real term)

ยกเว้น อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าสินค้าที่คิดจาก USD term ตามระบบ BOP

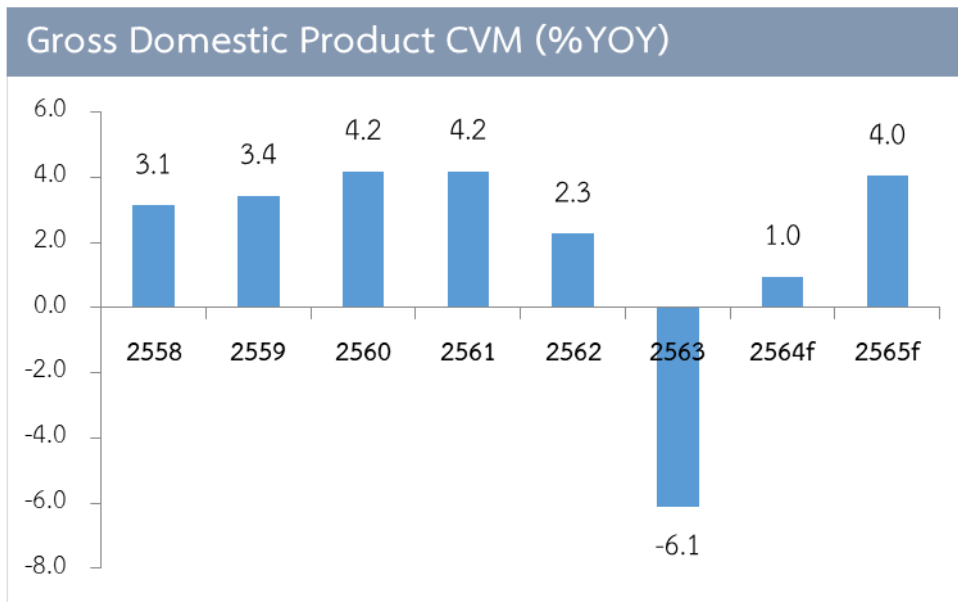
ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2564 และ 2565

➔ เศรษฐกิจไทยปี 2564 คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 1.0 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.5 ถึง 1.5) เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการระบาดระลอกใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019: COVID-19) ที่รุนแรงมากขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 3 ทำให้คาดว่าเศรษฐกิจไทยในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 จะชะลอตัวลงจากช่วงครึ่งแรกของปี 2564 จากมาตรการควบคุมโรคและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ลดลง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดมีทิศทางที่ดีขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับ ความสำเร็จในการจัดหาและการกระจายวัคซีนให้กับประชาชน ทำให้ภาครัฐสามารถผ่อนคลายนโยบายการควบคุมการแพร่ระบาดลง รวมทั้งได้มีแผนการเปิดประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 เป็นต้นไป จะส่งผลให้มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในภาคการท่องเที่ยว ธุรกิจค้าปลีกและค้าส่ง ภาคการขนส่ง ธุรกิจที่พักผ่อนหย่อนใจและบันเทิง รวมถึงภาคธุรกิจอื่น ๆ เพิ่มขึ้น โดยคาดว่า การบริโภคภาคเอกชนจะขยายตัวที่ร้อยละ 0.8 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.3 ถึง 1.3) และการลงทุนภาคเอกชนจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.0 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.5 ถึง 4.5) ในส่วนของการส่งออกสินค้ามีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องติดตามปัญหาห่วงโซ่อุปทานการผลิต (Supply Chain Disruption) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อส่งออกสินค้าในระยะถัดไป โดยคาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยในปี 2564 จะขยายตัวที่ร้อยละ 16.3 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 15.8 ถึง 16.8) นอกจากนี้ ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการประคับประคองเศรษฐกิจไทย ผ่านการดำเนินมาตรการทางการคลังของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 3 โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ระยะที่ 3 โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ และมาตรการด้านการเงินผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ประกอบกับการใช้จ่ายเงินกู้จากพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 และพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท (พ.ร.ก. กู้เงินฯ เพิ่มเติม) ซึ่งจะมีส่วนช่วยกระตุ้นการบริโภค บรรเทาผลกระทบของภาคธุรกิจ และรักษาระดับการจ้างงานให้สูงขึ้น โดยคาดว่า การบริโภคภาครัฐและการลงทุนภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.8 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.3 ถึง 4.3) และ 8.1 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 7.6 ถึง 8.6) ตามลำดับ

➔ สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2565 คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวเร่งขึ้นมาอยู่ในช่วงร้อยละ 4.0 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0 ถึง 5.0) โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 เริ่มคลี่คลายลงและมีการเดินทางระหว่างประเทศมากขึ้น โดยคาดว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศจะเดินทางเข้ามาในประเทศไทยจำนวน 7 ล้านคน ในขณะที่การส่งออกสินค้าคาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.8 ต่อปี (โดยมีช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.8 ถึง 4.8) ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการฟื้นตัวของภาคธุรกิจ การจ้างงาน และการบริโภคภายในประเทศ โดยคาดว่า การบริโภคภาคเอกชนจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.2 ต่อปี (โดย

มีช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.2 ถึง 5.2) นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายของภาครัฐก็ยังคงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 ภาครัฐมีเม็ดเงินจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2565 วงเงิน 3.1 ล้านล้านบาท และงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจประจำปีงบประมาณ 2565 วงเงิน 3.07 แสนล้านบาท รวมทั้งเม็ดเงินจาก พ.ร.ก. กู้เงินฯ เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท ในส่วนที่เหลือที่คาดว่าจะมีการเบิกจ่ายได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้คาดการณ์การบริโภคภาครัฐและ การลงทุนภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 1.1 ต่อปี (โดยมีช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.1 ถึง 2.1) และร้อยละ 5.0 ต่อปี (โดยมีช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.0 ถึง 6.0) ตามลำดับ ทั้งนี้ องค์ประกอบของเศรษฐกิจไทยในปี 2564 มีดังนี้

ภาพที่ 9 ประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

1. การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

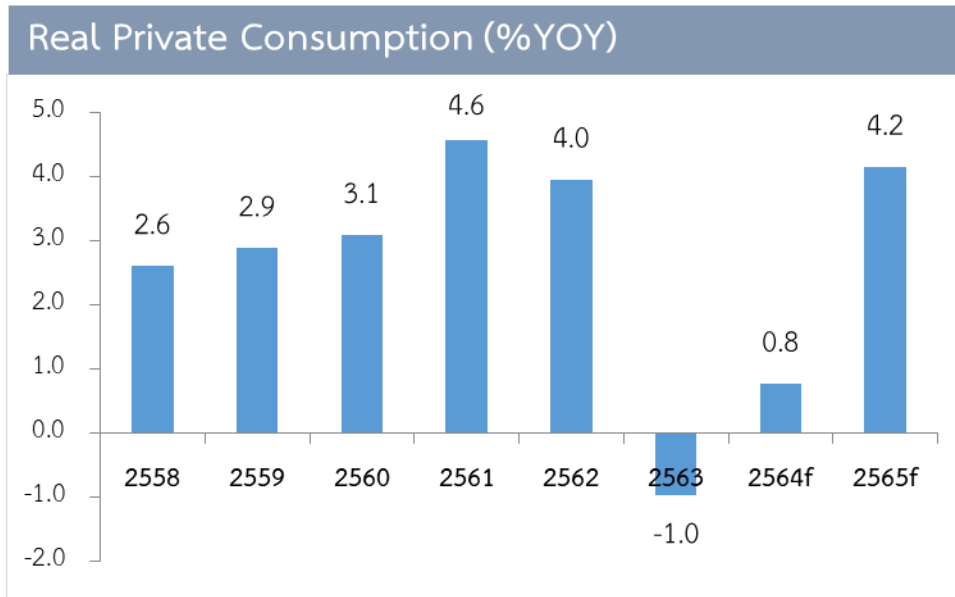
➔ สำหรับในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ หดตัวร้อยละ -3.2 จากไตรมาสที่ 2 ปี 2564 ที่ขยายตัวร้อยละ 4.8 เนื่องจากความกังวลต่อการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ระลอกใหม่ที่มีความรุนแรงและแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีมาตรการควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด (พื้นที่สีแดง) งดออกจากบ้านในเวลา 21.00 - 04.00 น. และงดภารกิจที่ต้องออกเดินทางนอกเคหสถานหรือที่พำนักโดยไม่จำเป็นในเวลากลางวัน ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต การทำธุรกิจ และการเดินทางของประชาชน ประกอบกับการได้รับวัคซีนที่ล่าช้าของประชาชน และสถานการณ์น้ำท่วมหลายจังหวัดในพื้นที่ ส่งผลกระทบให้กำลังซื้อไม่สามารถฟื้นตัวได้มากนัก โดยรายได้จากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากการใช้จ่ายภายในประเทศ ณ ระดับ

ราคาคงที่ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 14.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่การบริโภคในหมวดสินค้าคงทนอย่างปริมาณการจำหน่ายรถยนต์นั่งและปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่หดตัวในระดับสูงที่ร้อยละ -19.2 และ -21.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ตามลำดับ

➔ สำหรับในปี 2564 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 0.8 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.3 ถึง 1.3) เนื่องจากคาดว่าจะได้รับปัจจัยสนับสนุนจากมาตรการทางการคลังของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 3 โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ระยะที่ 3 โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ และมาตรการด้านการเงินผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ประกอบกับการใช้จ่ายเงินกู้จากพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 และพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท (พ.ร.ก. กู้เงินฯ เพิ่มเติม) ซึ่งจะมีส่วนช่วยกระตุ้นการบริโภค บรรเทาผลกระทบของภาคธุรกิจ

➔ สำหรับในปี 2565 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.2 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.2 ถึง 5.2) เนื่องจากคาดว่าจะยังคงได้รับปัจจัยสนับสนุนจากมาตรการทางการคลังของภาครัฐในการสนับสนุนการสนับสนุนเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่องจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2565 วงเงิน 3.1 ล้านล้านบาท และเม็ดเงินจาก พ.ร.ก. กู้เงินฯ เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท นอกจากนี้ คาดว่าการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 เริ่มคลี่คลายลงและมีการเดินทางระหว่างประเทศมากขึ้น จะช่วยสนับสนุนให้ภาคธุรกิจและประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้กำลังซื้อสามารถกลับมาฟื้นตัวได้อย่างเร็วขึ้น

ภาพที่ 10 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

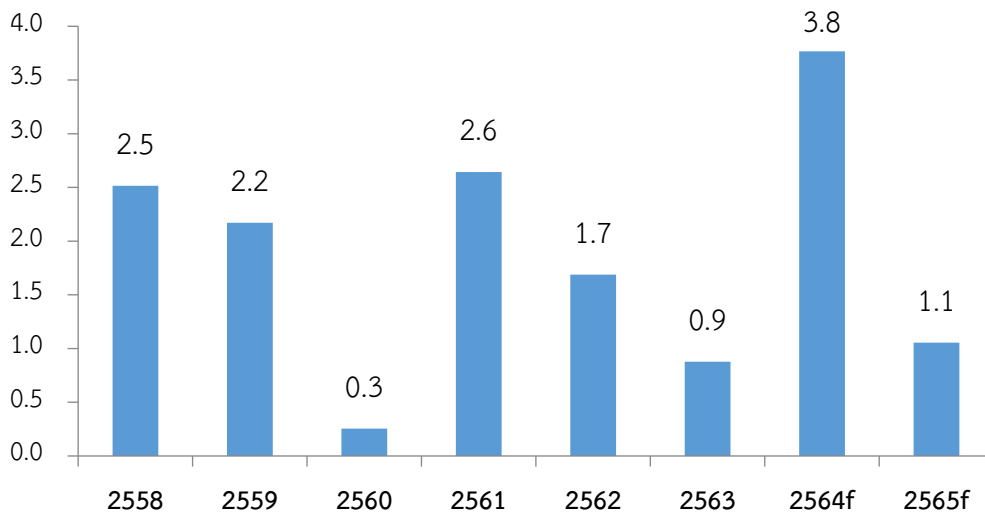
2. การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ ในไตรมาส 3 ปี 2564 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ขยายตัวร้อยละ 2.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เติบโตขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 1.0 ในไตรมาสก่อนหน้า เป็นผลมาจากค่าตอบแทนแรงงานที่เพิ่มขึ้น โดยในไตรมาส 3 ปี 2564 มีการเบิกจ่ายงบประมาณ 783,624 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 13.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า การเบิกจ่ายเหลือปี 35,785 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 26.5 และการเบิกจ่ายจากเงินกู้ตาม พ.ร.ก. ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหาเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 มูลค่า 219,740 ล้านบาท รวมยอดเบิกจ่ายในไตรมาส 3 ปี 2564 ทั้งสิ้น 1,039,149 ล้านบาท เทียบกับยอดเบิกจ่าย 864,947 ล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2564 ทั้งนี้ ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2564 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ขยายตัวได้ที่ร้อยละ 1.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน

➔ ในปี 2564 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวดีขึ้นร้อยละ 3.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.3 – 4.3) ตามงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 วงเงิน 3.29 ล้านล้านบาท ซึ่งรายจ่ายประจำปีเบิกจ่ายได้ 2.58 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 96.4 นอกจากนี้ ในปี 2564 มีการเบิกจ่ายเม็ดเงินจาก พ.ร.ก. กู้เงินฯ พ.ศ. 2563 วงเงิน 1 ล้านล้านบาท และ พ.ร.ก. กู้เงินฯ เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการบริโภคภาครัฐในปี 2564 ให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น

➔ ในปี 2565 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวดีขึ้นร้อยละ 1.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.1 – 2.1) ตามงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 วงเงิน 3.10 ล้านล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะเบิกจ่ายประจำได้ 2.48 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 99.8 นอกจากนี้ ในปี 2565 มีการเบิกจ่ายเม็ดเงินจาก พ.ร.ก. กู้เงินฯ เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการบริโภคภาครัฐในปี 2565

ภาพที่ 10 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในปี 2564 ร้อยละ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

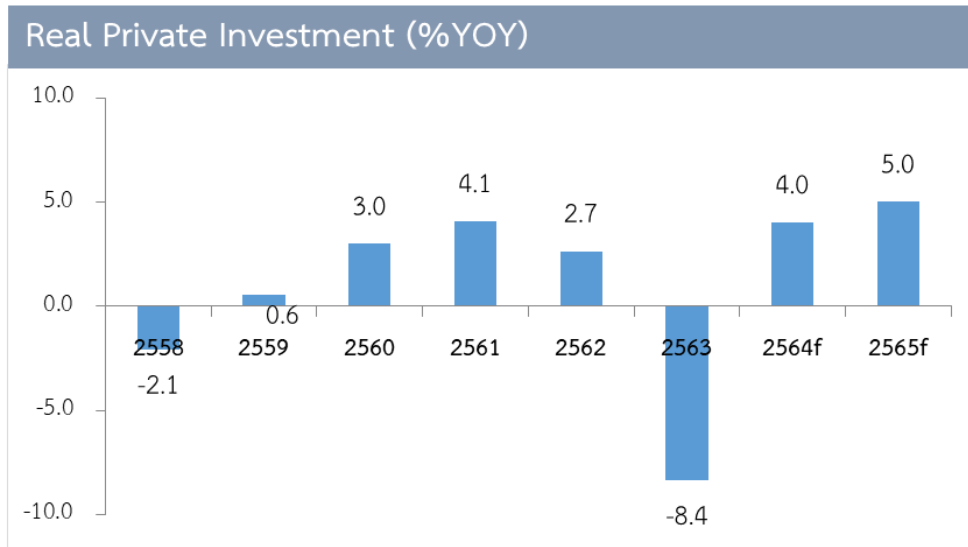
3. การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 2.6 ต่อปี จากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 9.2 ต่อปี ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทำให้ภาคธุรกิจเอกชนชะลอการลงทุนลง โดยในหมวดเครื่องมือเครื่องจักร ขยายตัวร้อยละ 3.7 ต่อปี ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 12.2 ต่อปี ขณะที่การลงทุนในหมวดการก่อสร้าง หดตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ -0.5 ต่อปี จากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -0.1 ต่อปี อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดในประเทศที่เริ่มดีขึ้นจากจำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตที่ลดลง รวมถึงการฉีดวัคซีนที่มีความครอบคลุมเป็นลำดับ ทำให้ภาครัฐทยอยผ่อนคลายกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น ประกอบกับภาคการค้าระหว่างประเทศที่ยังคงขยายตัวได้ดี มีส่วนช่วยสนับสนุนภาคการผลิตและการลงทุนในประเทศได้

สำหรับในปี 2564 และ 2565 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.0 และ 5.0 ต่อปี ตามลำดับ โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการทยอยผ่อนคลายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมถึงการเปิดประเทศเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ จะช่วยให้เศรษฐกิจภาพรวมฟื้นตัวได้มากขึ้น โดยเฉพาะในภาคบริการ เช่น ภาคการท่องเที่ยว ภัตตาคาร และโรงแรม เป็นต้น ซึ่งจะมีผลผลักดันให้เกิดการลงทุนทั้งด้านเครื่องมือเครื่องจักรและการก่อสร้างได้มากขึ้นในช่วงที่

เหลือของปี 2564 และทั้งปี 2565 อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ยังคงมีความไม่แน่นอนสูง รวมถึงความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยและค่าเงินบาท จะเป็นปัจจัยกดดันการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภาพรวมในระยะถัดไป

ภาพที่ 11 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

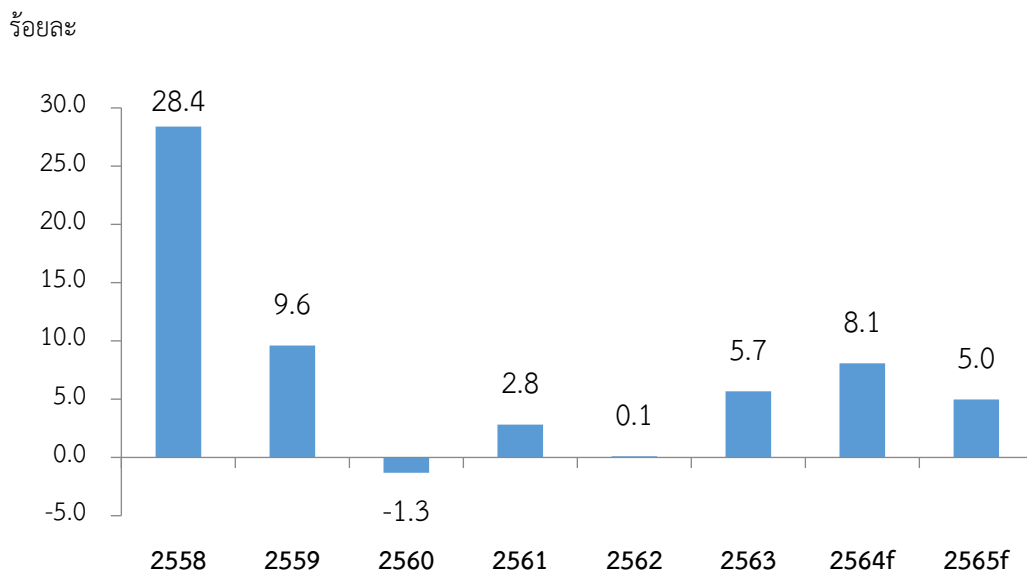
4. การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ ในไตรมาส 3 ปี 2564 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ลดลงร้อยละ -6.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เทียบกับการขยายตัวร้อยละ 4.1 ในไตรมาสก่อนหน้า โดยโดยการลงทุนของรัฐบาลลดลงร้อยละ -9.8 เทียบกับการขยายตัวร้อยละ 5.4 ในไตรมาสก่อนหน้า ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเบิกจ่ายลงทุนในหมวดที่ดินและสิ่งก่อสร้างของกระทรวงคมนาคม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลดลง ขณะที่การลงทุนของรัฐวิสาหกิจขยายตัวร้อยละ 1.9 ต่อเนื่องจากการขยายตัวร้อยละ 1.5 ในไตรมาสก่อนหน้า โดยในไตรมาสนี้รัฐวิสาหกิจยังไม่มีโครงการก่อสร้างใหม่ มีเพียงการก่อสร้างในโครงการต่อเนื่องเช่นเดียวกับไตรมาสก่อนหน้า ทั้งนี้ การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2564 ขยายตัวที่ร้อยละ 4.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน

➔ ในปี 2564 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงคาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 8.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 7.6 – 8.6) ตามวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2564 วงเงิน 3.29 ล้านล้านบาท ซึ่งรายจ่ายลงทุนเบิกจ่ายได้ 0.43 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 70.9 ขณะที่รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจเบิกจ่ายได้ 0.26 ล้านล้านบาท นอกจากนี้ ในปี 2564 มีการเบิกจ่ายเม็ดเงินจาก พ.ร.ก. กู้เงินฯ พ.ศ. 2563 วงเงิน 1 ล้านล้านบาท และ พ.ร.ก. กู้เงินฯ เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการลงทุนภาครัฐในปี 2564

➔ ในปี 2565 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงคาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 5.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.0 – 6.0) ตามวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2564 วงเงิน 3.10 ล้านล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะรายจ่ายลงทุนจะเบิกจ่ายได้ 0.41 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 66.5 ขณะที่รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจคาดว่าจะเบิกจ่ายได้ 0.25 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 80.3 นอกจากนี้ ในปี 2565 มีการเบิกจ่ายเม็ดเงินจาก พ.ร.ก. กู้เงินฯ เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการลงทุนภาครัฐในปี 2565

ภาพที่ 12 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในปี 2564

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

5. มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➔ มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ ไตรมาส 3 ปี 2564 อยู่ที่ 67.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 15.3¹ จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขยายตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนที่ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 31.9 โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากทิศทางเศรษฐกิจคู่ค้าและเศรษฐกิจโลกที่ทยอยปรับตัวดีขึ้นเนื่องจาก ส่วนหนึ่งจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศสำคัญโดยเฉพาะสหรัฐฯ และแนวโน้มการแจกจ่ายวัคซีนทั่วโลก ทำให้การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในบางกลุ่มประเทศเริ่มสามารถควบคุมได้และบริหารจัดการได้ดีกว่าปีที่ผ่านมา นับเป็นปัจจัยบวกต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของโลกให้ปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ สอดคล้องกับดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อด้านการผลิตทั่วโลก (Global Manufacturing Purchasing Manager Index) ดัชนียอดขายคำสั่งซื้อสินค้าส่งออกใหม่ของโลก (Global Manufacturing New Export Orders Index) และดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อด้านการผลิตของประเทศสำคัญส่วนใหญ่

¹ มูลค่าการส่งออกตามหลักสถิติการค้าระหว่างประเทศ (Customs basis)

โดยเฉพาะประเทศเศรษฐกิจหลัก อาทิ สหรัฐฯ สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เป็นสำคัญ ที่ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเร่งและเกินกว่าระดับ 50 จุดต่อเนื่อง ทั้งนี้ สินค้าที่เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญต่อภาพรวมการส่งออกในไตรมาส 3 ปี 64 อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เม็ดพลาสติก อัญมณีและเครื่องประดับ เคมีภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ยางพารา ผลิตภัณฑ์พลาสติก เครื่องยนต์สันดาปภายในฯ และผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เป็นต้น หากพิจารณาในด้านมิติรายประเทศ พบว่า การส่งออกไปยังตลาดสำคัญส่วนใหญ่ขยายตัวดีต่อเนื่องจากไตรมาสก่อน โดยเฉพาะตลาดสหรัฐฯ จีน ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป อินเดีย และประเทศในกลุ่มอาเซียน เป็นต้น

➔ มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2564 (มกราคม - กันยายน 2564) อยู่ที่ 2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 15.5² จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมี สินค้าที่เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญต่อภาพรวมการส่งออกในช่วงดังกล่าว อาทิ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยาง เม็ดพลาสติก เคมีภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็งและแห้ง เป็นต้น หากพิจารณาในด้านมิติรายประเทศ พบว่า การส่งออกไปยังตลาดสำคัญส่วนใหญ่ปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีก่อน โดยเฉพาะตลาดสหรัฐฯ จีน ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป อินเดีย ทวีปออสเตรเลีย และประเทศในกลุ่มอาเซียน เป็นต้น

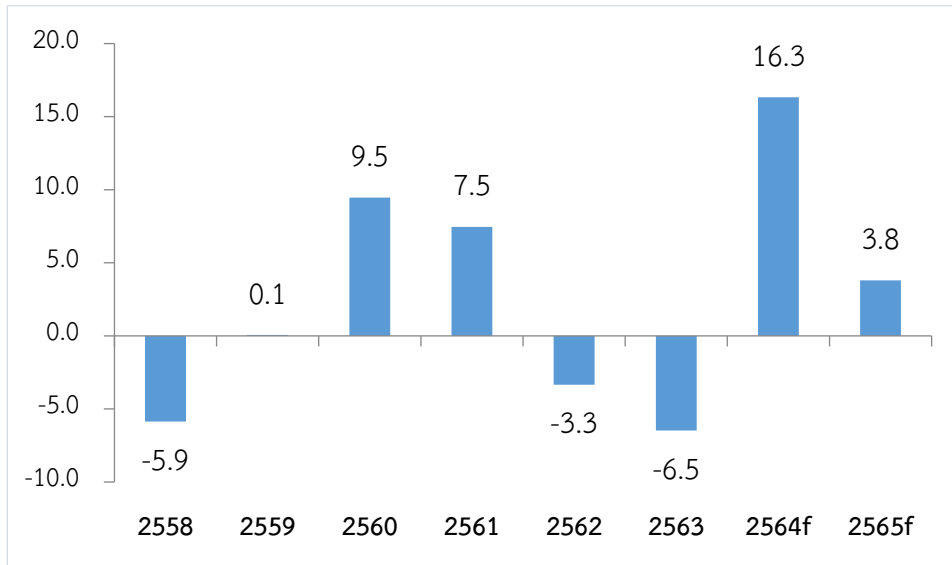
➔ สำหรับในปี 2564 สศค. คาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะกลับมาขยายตัวได้ที่ร้อยละ 16.3³ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 15.8 ถึง 16.8) โดยเป็นการปรับลดลงเล็กน้อยจากประมาณการครั้งก่อน ณ เดือน ก.ค. 64 อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการส่งออกในช่วงที่เหลือของปีจะขยายตัวดีต่อเนื่อง โดยจากปัจจัยสนับสนุนหลายประการ อาทิ (1) ปัจจัยด้านฐานในช่วงปีก่อน (2) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่คาดว่าจะสามารถควบคุมได้ในกลุ่มประเทศส่วนใหญ่ รวมถึงการกระจายวัคซีนและเริ่มดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคดังกล่าวแก่ประชาชนไปยังหลายประเทศที่เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ต้นปี 64 ทำให้คาดว่าจะส่งผลดีให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคส่วนต่าง ๆ กลับมาดำเนินการได้ในระดับปกติมากขึ้น และ (3) กิจกรรมด้านการผลิตโลกมีสัญญาณการฟื้นตัวที่ชัดเจนนับตั้งแต่ปลายปี 63 เป็นต้นมา สะท้อนจากดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคการผลิตโลก โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วที่อยู่เหนือระดับ 50 จุดต่อเนื่อง บ่งชี้ถึงอุปสงค์ของกลุ่มประเทศดังกล่าวที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และ (4) แนวโน้มค่าเงินบาทที่มีทิศทางอ่อนค่าซึ่งจะปัจจัยช่วยต่อแข่งขันทางด้านราคาสินค้าส่งออก เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แต่ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงซึ่งอาจจะเป็นข้อจำกัดของการเติบโต อาทิ จากการกลับมาใช้มาตรการล็อกดาวน์ในบางกลุ่มประเทศ จากการพบแพร่ระบาดของไวรัสในระลอกใหม่ ๆ เพิ่มเติม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกิจกรรมเศรษฐกิจในบางสาขาและบางพื้นที่ที่ชะงักลงชั่วคราว รวมถึงข้อจำกัดด้านห่วงโซ่อุปทานที่ยังคงเป็นปัญหาเรื้อรัง เช่น การขาดแคลนชิปซึ่งส่งผลให้อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำได้ไม่เต็มที่ การขนส่งระหว่างประเทศที่ยังไม่สอดคล้องกับอุปสงค์การสั่งซื้อสินค้าที่เพิ่มขึ้นทั่วโลกได้ส่งผลกระทบต่อราคาค่าขนส่งและการบริหารจัดการตู้คอนเทนเนอร์ในบางประเทศ และวิกฤติด้านพลังงานที่ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตของจีน ยังคงเป็นประเด็นที่ต้องติดตามต่อไปอย่างใกล้ชิด

² มูลค่าการส่งออกตามหลักสถิติการค้าระหว่างประเทศ (Customs basis)

³ มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

➔ สำหรับในปี 2565 สศค. คาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐกลับมาขยายตัวในสภาวะปกติ โดยขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.8⁴ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.8 ถึง 4.8) ตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่ค่อย ๆ ทอยยฟื้นตัวและกลับมาเติบโตตามลำดับอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 13 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา : สศค.

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้า คิดจาก USD Term ตามระบบดุลการชำระเงิน

6. มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➔ มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ ไตรมาส 3 ปี 2564 อยู่ที่ 68.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 41.0⁵ จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยยังคงเป็นการขยายตัวในระดับสูงต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้า ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าการนำเข้าในรายการสินค้าสำคัญในไตรมาสดังกล่าว พบว่า เป็นการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสำคัญ อาทิ น้ำมันดิบ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม เป็นต้น

➔ มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2564 (มกราคม - กันยายน 2564) อยู่ที่ 1.98 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 30.9⁶ จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยเป็นการขยายตัวในทุกกลุ่มสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ กลุ่มสินค้าเชื้อเพลิงขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 37.4 เช่น น้ำมันดิบ น้ำมันสำเร็จรูป และก๊าซธรรมชาติปิโตรเลียม เป็นต้น กลุ่มสินค้าทุนขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 19.3 เช่น เครื่องจักรกลและ

⁴ มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

⁵ มูลค่าการนำเข้าตามหลักสถิติการค้าระหว่างประเทศ (Customs basis)

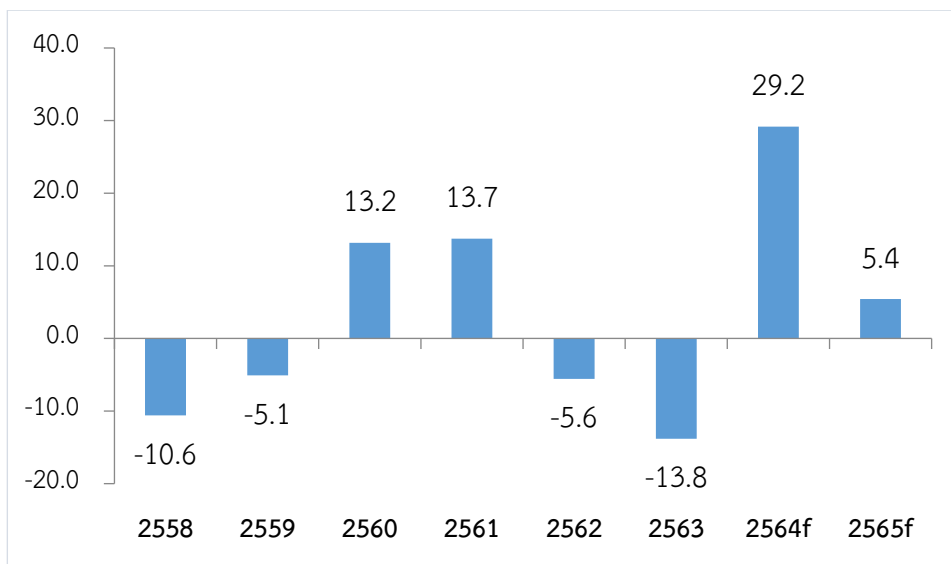
⁶ มูลค่าการนำเข้าตามหลักสถิติการค้าระหว่างประเทศ (Customs basis)

ส่วนประกอบ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การแพทย์ เป็นต้น กลุ่มสินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูปขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 43.4 เช่น พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช เคมีภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์ส่วนประกอบเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 19.8 เช่น ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน ผักผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้ เป็นต้น และกลุ่มสินค้ายานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่งขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 33.9 เช่น ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ รถจักรยานยนต์ และรถจักรยาน รถยนต์นั่ง เป็นต้น

➔ สำหรับในปี 2564 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะขยายตัวในอัตราสูงที่ร้อยละ 29.2⁷ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 28.7 ถึง 29.7) โดยเป็นการปรับเพิ่มจากประมาณการครั้งก่อน ณ เดือน ก.ค. 64 โดยคาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นตามการส่งออกที่ทยอยฟื้นตัวตามลำดับเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ประกอบกับแนวโน้มกิจกรรมการผลิตที่เริ่มทยอยกลับสู่ภาวะปกติมากขึ้นจากอุปสงค์กลุ่มประเทศพัฒนาแล้วที่มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นเป็นหลัก

➔ สำหรับในปี 2565 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 5.4⁸ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.4 ถึง 6.4) โดยคาดว่าจะการนำเข้าจะมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องตามทิศทางการส่งออกที่กลับมาขยายตัวในระดับปกติ

ภาพที่ 14 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา : สศค.

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าสินค้า คัดจาก USD Term ตามระบบดุลการชำระเงิน

⁷ มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

⁸ มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

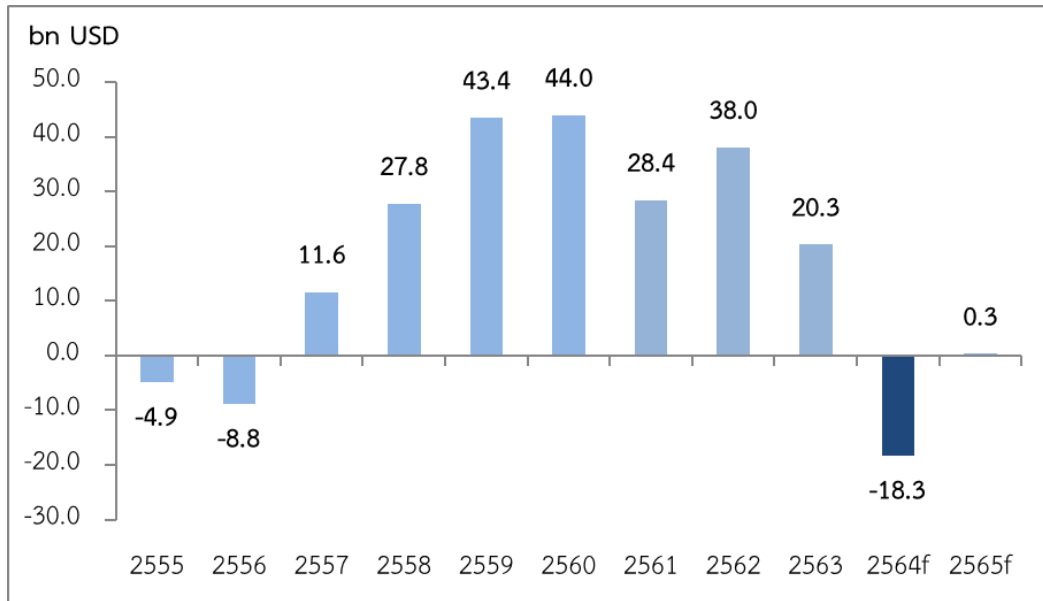
7. ดุลบัญชีเดินสะพัด

➔ ในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าเล็กน้อยทั้งสิ้น -4.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยที่ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนขาดดุลอยู่ที่ -13.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขาดดุลลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่ ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินเกินดุลทั้งสิ้น 9.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า จากมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากกว่ามูลค่าการนำเข้าที่ลดลง ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัด ตั้งแต่ต้นปี 2564 ขาดดุลทั้งสิ้น -11.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

➔ ในปี 2564 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะขาดดุล -18.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ -3.7 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ -20.8 ถึง -15.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ -4.2 ถึง -3.2 ของ GDP) เป็นการขาดดุลครั้งแรกในรอบหลายปี (ภาพที่ 8) โดยคาดว่า ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 23.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกินดุลลดลงจากปี 2563 เนื่องจากคาดว่า มูลค่าการนำเข้าจะเพิ่มสูงขึ้นกว่ามูลค่าการส่งออก สำหรับดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะขาดดุลอยู่ที่ -41.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หลังจากเกินดุลในปีก่อนหน้า เนื่องจากคาดว่า รายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวจะยังคงได้รับผลกระทบจากวิกฤติการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ระลอกใหม่ทั้งในประเทศและทั่วโลก โดยเฉพาะเมื่อเกิดการคลายพันธู์ของเชื้อไวรัสที่มีความรุนแรง และสามารถแพร่ระบาดได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกและนักท่องเที่ยวต่างชาติอาจต้องชะลอการฟื้นตัวลง ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่คาดว่าจะอยู่ที่ 0.2 ล้านคนในปี 2564

➔ ในปี 2565 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 0.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.1 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ -4.9 ถึง 5.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ -0.9 ถึง 1.1 ของ GDP) จะกลับมาเกินดุลอีกครั้ง (ภาพที่ 8) โดยคาดว่า ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 20.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกินดุลลดลงจากปี 2564 สำหรับดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะขาดดุล -20.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากปีก่อนหน้า เนื่องจากคาดว่ารายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวจะทยอยปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่คาดว่าจะสูงถึง 7.0 ล้านคนในปี 2565

ภาพที่ 15 ประมาณการดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ที่มา : ธพท. รวบรวมและคาดการณ์โดย สศค.

8.ประมาณการอัตราเงินเฟ้อในปี 2564 - 2565

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในช่วง 9 เดือนแรก (มกราคม-กันยายน) ของปี 2564 เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สูงขึ้นร้อยละ 0.83 โดยสาเหตุหลักมาจากการสูงขึ้นของหมวดพาหนะ การขนส่ง และการสื่อสาร ร้อยละ 6.77 ตามการสูงขึ้นของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นสำคัญ ขณะที่หมวดเคสสถานลดลงร้อยละ -2.25 โดยสาเหตุหลักมาจากมาตรการลดภาระค่าครองชีพของภาครัฐ ในการลดค่าไฟฟ้า น้ำประปา นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อัตราเงินเฟ้อขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง และเมื่อหักอาหารสดและพลังงานออก อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2564 ขยายตัวที่ร้อยละ 0.23

ขณะที่อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในเดือนกันยายน 2564 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันในปีก่อน ขยายตัวที่ร้อยละ 1.68 ซึ่งเป็นการขยายตัวในอัตราที่สูงขึ้นจากเดือนก่อนหน้า โดยเป็นผลจากปัจจัยสำคัญจากการสิ้นสุดลงของมาตรการช่วยเหลือค่าครองชีพด้านสาธารณูปโภค (ค่ากระแสไฟฟ้าและค่าน้ำประปา) ในรอบเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2564 แสดงได้จากราคาในหมวดเคสสถานที่ปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.24 และราคาในหมวดไฟฟ้า เชื้อเพลิง น้ำประปาและแสงสว่างลดลงร้อยละ 33.4 จากเดือนก่อนหน้า ส่วนระดับราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงยังสูงต่อเนื่อง แสดงได้จากสินค้าในกลุ่มพลังงานขยายตัวที่ร้อยละ 11.8 จากเดือนก่อนหน้าขณะที่สินค้าอื่น ๆ ส่วนใหญ่ยังคงเคลื่อนไหวเป็นปกติและค่อนข้างทรงตัว ยกเว้นสินค้ากลุ่มอาหารสดที่เคลื่อนไหวในทิศทางที่ค่อนข้างผันผวน แต่ส่วนใหญ่ยังมีราคาต่ำกว่าปีก่อน โดยเฉพาะข้าวสารเจ้า ข้าวสารเหนียว เนื้อสุกร ไก่สด ผักสดและผลไม้สด ยกเว้น ไข่ไก่ที่ยังมีราคาสูงกว่าปีก่อนค่อนข้างมากแต่แนวโน้มราคาเริ่มลดลงตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อหักอาหารสดและพลังงานออกแล้ว อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานในเดือนกันยายน 2564 ขยายตัวที่ร้อยละ 0.19 อย่างไรก็ตาม เงินเฟ้อที่ปรับตัวสูงขึ้นในเดือนกันยายนนี้ สอดคล้องกับเครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจที่ปรับตัวสูงขึ้นกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน อาทิ ยอดการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากการนำเข้า มูลค่าการส่งออกสินค้า รายได้เกษตรกร ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร และดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง อีกทั้งยังสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของดัชนีราคาผู้ผลิตที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

เป็นเดือนที่ 8 ซึ่งราคาสินค้าและบริการขึ้นสุดท้ายในระยะต่อไปยังมีแรงส่งจากราคาสินค้าในภาคการผลิตบางชนิด ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังและดูแลอย่างใกล้ชิดต่อไป

ตารางที่ 8 อัตราการขยายตัวของราคาสินค้าหมวดต่าง ๆ ณ เดือนกันยายน 2564

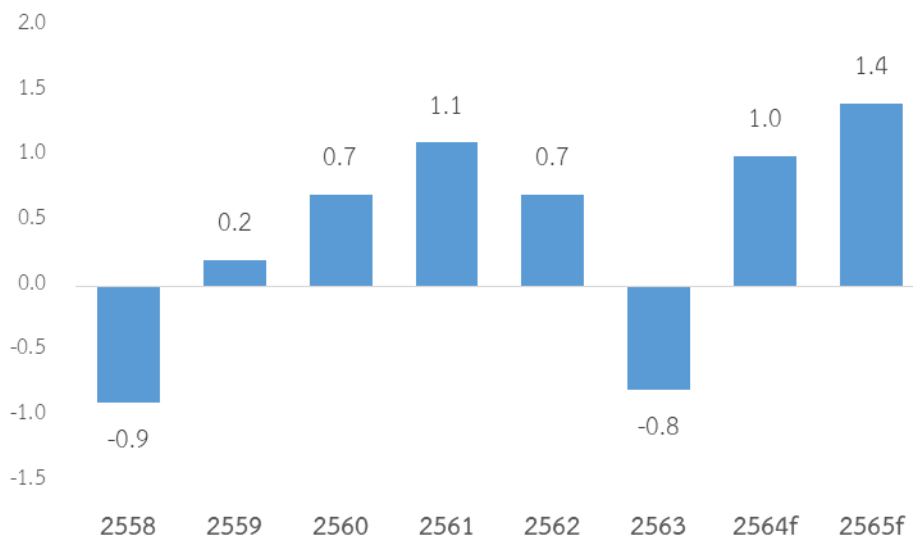
หมวด	%YoY	%MoM	%YTD
อาหารและเครื่องดื่ม	-1.16	0.25	-0.27
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	-0.24	0.00	-0.26
หมวดเคหสถาน	-0.10	6.24	-2.25
ตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล	0.30	0.16	0.19
พาหนะ ขนส่ง และการสื่อสาร	10.08	0.50	6.77
การบันเทิง การศึกษา และศาสนา	-0.94	-0.05	-0.27
หมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์	0.03	0.02	0.02

ที่มา กระทรวงพาณิชย์ สรุปรโดย สศค.

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในไตรมาสที่ 4 ของปี 2564 หรือไตรมาสสุดท้ายของปีนั้น หากไม่มีมาตรการลดค่าครองชีพของภาครัฐที่ส่งผลต่อราคาสินค้าและบริการอย่างมีนัยสำคัญเพิ่มเติม จะมีแนวโน้มขยายตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีปัจจัยสำคัญจาก 1) แนวโน้มราคาน้ำมันยังอยู่ในทิศทางที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น แต่ในอัตราเพิ่มที่น้อยกว่าช่วงที่ผ่านมา 2) แนวโน้มสถานการณ์โควิดเริ่มผ่อนคลายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจเริ่มกลับมาดำเนินการได้ตามลำดับ และ 3) แนวโน้มการอ่อนค่าของค่าเงินบาท ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตและขนส่ง อย่างไรก็ตาม สินค้าในหมวดอาหารสดบางชนิด โดยเฉพาะ ข้าว ผักสดและผลไม้สด ยังคงมีแนวโน้มต่ำกว่าปีก่อน และมีโอกาสผันผวนตามสภาพอากาศและภัยธรรมชาติ ขณะที่สถานการณ์โควิดยังคงเป็นความเสี่ยงที่เป็นตัวแปรสำคัญของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจที่ต้องเฝ้าระวังและส่งผลกระทบต่อเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐที่ทยอยออกมาเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ยังคงเป็นปัจจัยสนับสนุนให้อัตราเงินเฟ้อเคลื่อนไหวในกรอบเป้าหมายของธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้คือที่ร้อยละ 1.0 – 3.0

สำหรับทั้งปี 2564 คาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ตามการคาดการณ์ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น และการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ โดยคาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปของปี 2564 จะอยู่ที่ร้อยละ 1.0 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.5 ถึง 1.5) ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานคาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 0.3 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -0.2 ถึง 0.8) ส่วนปี 2565 คาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะปรับตัวสูงขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 1.4 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.4 ถึง 2.4) ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานคาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 0.4 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -0.1 ถึง 0.9)

ภาพที่ 16 ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2564-2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ รายเดือน	2563	2563				2564					
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	ส.ค.	ก.ย.	YTD
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก											
ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์ สหรัฐ/บาร์เรล) /7	42.21	50.73	30.57	42.92	44.62	60.01	67.00	71.42	68.79	72.80	66.14
อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	0.00- 0.25	0.00- 0.25	0.00- 0.25	0.00- 0.25	0.00-0.25	0.00- 0.25	0.00- 0.25	0.00- 0.25	0.00- 0.25	0.00- 0.25	0.00- 0.25
ด้านอุปสงค์											
การบริโภคภาคเอกชน											
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ระดับราคาคงที่ (%YoY) /1	-6.8	-0.0	-15.1	-5.1	-6.7	-3.9	22.4	14.3	12.4	8.6	10.2
ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง (% YoY) /13	-30.6	-23.6	-60.2	-30.4	-5.0	-16.7	33.2	-19.2	-35.0	-13.5	-6.7
ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียน ใหม่ (%YoY) /12	-10.4	-5.9	-28.1	-2.9	-4.6	1.2	40.5	-21.4	-29.2	-16.9	3.5
ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคในรูป ดอลลาร์สหรัฐ (%YoY) /14	-10.1	-2.2	-16.6	-11.3	-10.6	8.8	25.9	15.6	15.3	18.3	16.2
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อ เศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) /5	52.6	60.8	48.2	50.4	51.1	48.6	44.6	40.6	39.6	41.4	44.6
การลงทุนภาคเอกชน											
ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนในรูป ดอลลาร์สหรัฐ (%YoY) /14	-10.3	-3.9	-17.0	-15.3	-4.9	5.4	25.0	22.2	21.6	13.5	17.1
ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (%YoY) /13	-15.1	-24.4	-44.2	-1.3	11.7	5.9	42.0	-24.9	-40.5	-20.2	2.8
ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์ รวม (%YoY) /1	-12.9	-17.8	-12.3	-10.4	-11.3	5.0	14.3	-8.5	-8.3	-6.0	2.9
ยอดขายปูนซีเมนต์ (%YoY) /14	-0.5	-4.3	4.0	1.6	-3.1	4.7	1.3	-9.4	-6.8	-9.5	-1.0
ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง (%YoY) /4	-1.8	-2.2	-3.6	-1.7	0.4	4.4	9.7	8.4	8.8	8.6	7.5
การค้าระหว่างประเทศ											
มูลค่าการส่งออก (พหุคูณดอลลาร์ สหรัฐ);ระบบศุลกากร/4	231.6	62.8	51.7	58.7	58.4	64.1	68.2	67.7	22.0	23.0	200.0
(%YoY) /4	-5.9	1.2	-15.2	-7.7	-2.0	2.1	31.8	15.3	8.9	17.1	15.5
ราคาสินค้าส่งออก (%YoY) /4	-0.8	-0.4	-2.0	-0.7	0.1	2.1	4.0	3.1	2.9	3.2	3.1
ปริมาณการส่งออก (%YoY) /14	-5.2	1.6	-13.4	-7.1	-2.1	-0.1	26.7	11.8	5.9	13.5	12.0
มูลค่าการนำเข้า (พหุคูณดอลลาร์ สหรัฐ); ระบบศุลกากร/4	206.2	58.2	44.8	48.3	54.9	63.6	66.3	68.1	23.2	22.4	198.0
(%YoY) /4	-12.7	-2.9	-23.7	-19.4	-4.9	9.4	47.9	41.0	47.9	30.3	30.9
ราคาสินค้านำเข้า (%YoY) /4	-2.0	-0.9	-5.1	-1.5	-0.5	6.1	12.3	10.5	9.3	11.2	9.6
ปริมาณการนำเข้า (%YoY) /14	-11.0	-1.9	-19.6	-18.1	-4.5	2.9	31.6	27.6	35.3	17.2	19.4
ดุลการค้า (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐ); ระบบศุลกากร /4	25.5	4.6	6.9	10.4	3.5	0.5	1.9	-0.4	-1.2	0.6	2.0

เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ รายเดือน	2563	2563				2564						
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	ส.ค.	ก.ย.	YTD	
ด้านอุปทาน												
ภาคการเกษตร												
ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%YoY) /6	-5.9	-12.7	-7.9	-7.1	1.3	2.9	2.3	8.1	12.0	4.9	4.4	
ดัชนีราคาสินค้าเกษตร (%YoY) /6	6.1	8.7	-1.4	6.3	11.0	9.2	12.7	-4.5	-6.5	-7.6	5.7	
รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%YoY) /14	1.0	-6.2	-6.8	-0.5	12.0	12.1	12.0	1.6	4.2	-5.3	8.6	
การจ้างงานภาคเกษตร (%YoY) /3	-0.1	-3.7	-0.3	-0.1	3.4	-0.1	2.8	n.a.	n.a.	n.a.	2.4	
ภาคอุตสาหกรรม												
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (%YoY) /9	-9.3	-6.7	-20.4	-8.5	-1.6	0.8	20.6	-0.8	-4.7	-1.3	6.1	
มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์ สหรัฐฯ (%YoY) /4	-9.8	-1.5	-19.9	-19.2	2.5	26.3	53.1	53.6	65.7	44.6	43.4	
ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์ สหรัฐฯ (%YoY) /14	-11.8	-2.7	-21.2	-21.0	-1.2	20.4	44.2	45.3	57.3	36.7	35.7	
อัตราการใช้จ่ายการลงทุน (%) /9	61.0	66.9	52.8	60.4	63.8	67.4	62.7	59.3	57.1	62.0	63.2	
การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%YoY) /3	-1.0	-1.0	-4.8	0.4	1.6	-0.4	-0.2	n.a.	n.a.	n.a.	-0.3	
ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ)/8	84.6	90.1	78.1	83.9	86.4	85.3	82.4	78.2	76.8	79.0	82.0	
ภาคบริการ												
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน)/10 (%YoY) /14	6.7	6.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.02	0.02	0.01	0.08	
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย (%YoY)/10	-46.4	-30.3	-90.6	-38.0	-29.9	-34.4	88.3	-87.8	-92.0	-80.6	-48.6	
การจ้างงานภาคบริการ (%YoY) /3	1.1	1.3	-1.2	2.8	1.5	-0.6	3.2	n.a.	n.a.	n.a.	1.2	
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ												
อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/ดอลลาร์ สหรัฐฯ)/2	31.3	31.8	31.7	31.3	30.6	30.3	31.4	33.0	33.2	33.0	31.5	
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐฯ)/2	20.3	11.0	1.6	7.7	-0.0	-2.8	-4.4	-3.0	-2.5	—	-10.2	
ทุนสำรองทางการ (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐฯ)/2	258.1	226.5	241.6	251.1	258.1	245.5	246.5	244.7	252.0	244.7	244.7	
ฐานะซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า สุทธิ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	28.3	34.4	24.5	24.2	28.3	32.7	33.3	32.7	30.2	32.7	32.7	
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศ												
อัตราการว่างงาน (%) /3	1.6	1.1	2.0	1.3	1.9	2.0	1.9	n.a.	n.a.	n.a.	1.9	
ผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานราย ใหม่ (%ต่อจำนวนผู้ประกันตน ม. 33)	0.89	0.49	1.22	1.15	0.72	0.77	0.71	0.70	0.71	0.74	0.73	
ดัชนีราคาผู้ผลิต (%YoY) /4	-1.6	-0.1	-4.1	-1.6	-0.5	0.7	5.4	5.1	4.9	5.3	3.71	
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%YoY) /4	-0.8	0.4	-2.7	-0.7	-0.4	-0.53	2.36	0.70	-0.02	1.68	0.83	
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%YoY) /4	0.3	0.5	0.1	0.3	0.2	0.11	0.44	0.13	0.07	0.19	0.23	
หนี้สาธารณะต่อ GDP (%) /1	51.8	41.7	45.8	49.4	51.8	54.3	55.2	n.a.	57.0	—	57.0	

ภาคการคลัง

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง ปีงบประมาณ 2564

(ตุลาคม 2563 - กันยายน 2564)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

○ พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2564 กำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 3,285,962.5 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 20.0 ของ GDP⁹ โดยเป็นการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (Expansionary Fiscal Policy) จำนวน 623,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 3.6 ของ GDP เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2563 ร้อยละ 2.7 โดยแบ่งออกเป็น รายจ่ายประจำ 2,537,652.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ร้อยละ 5.6 รายจ่ายลงทุน 649,310.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ร้อยละ 0.8 และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ 99,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ร้อยละ 11.0

○ ในปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 - ก.ย. 64) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิ 2,369,926 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการตามเอกสารงบประมาณ 307,074 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 11.5 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 0.7 ต่อปี สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณรวม สามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 3,208,653 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 39,923 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.3 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 3,012,156 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อนร้อยละ 2.3 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 91.7 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (3,285,962 ล้านบาท) ทั้งนี้ ดุลเงินงบประมาณขาดดุล จำนวน 767,189 ล้านบาท

○ หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนกันยายน 2564 มีจำนวน 9,337,543 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 57.98 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 178,029.8 ล้านบาท ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 98.2 และ (2) หนี้สาธารณะคงค้างแบ่งตามอายุคงเหลือเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 86.4 นอกจากนี้ หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ตั้งไว้ไม่เกินร้อยละ 70 ของ GDP

⁹ประมาณการ GDP ปี 2564 โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เท่ากับ 16,468,800 ล้านบาท (ณ วันที่ 17 สิงหาคม 2563) ตามเอกสารงบประมาณ

ผลการดำเนินนโยบายการคลังในปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 – ก.ย. 64)

1. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 – ก.ย. 64) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิ 2,369,926 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการตามเอกสารงบประมาณ 307,074 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 11.5 โดยการ จัดเก็บรายได้ของทุกหน่วยงานต่ำกว่าประมาณการเนื่องจากผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และการชะลอการปฏิรูปภาษีที่โดยรวมผลกระทบไว้ในประมาณการออกไปก่อน นอกจากนี้ การนำส่งรายได้ของ รัฐวิสาหกิจหลายแห่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เช่น บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นต้น อีกทั้งผลประกอบการของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในปี 2563 ได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันทำให้ปีงบประมาณ 2564 ต่ำกว่าประมาณการ แต่รัฐบาลได้บริหารจัดการ ให้มีการนำส่งกำไรสะสมและรายได้จากกองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง เพิ่มเติม ส่งผลให้การนำส่งรายได้ของ รัฐวิสาหกิจใกล้เคียงกับประมาณการ ทั้งนี้ ผลการจัดเก็บรายได้ตามหน่วยงานจัดเก็บสรุปได้ ดังนี้

กรมสรรพากร

กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 1,875,292 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 210,008 ล้านบาท หรือร้อยละ 10.1 แต่สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 2.3 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ ที่สำคัญ ได้แก่ (1) **ภาษีเงินได้นิติบุคคล** จัดเก็บได้ 625,031 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 89,669 ล้านบาท หรือคิด เป็นร้อยละ 12.5 โดยภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิ (ภ.ง.ด.50) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ภ.ง.ด. 53) และภาษีจากการจำหน่ายเงินกำไร (ภ.ง.ด. 54) ต่ำกว่าประมาณการเป็นสำคัญ แต่จัดเก็บได้สูงกว่าปีก่อน ร้อยละ 2.8 เนื่องจากผลประกอบการของนิติบุคคลในช่วงครึ่งแรกของปี 2564 เริ่มฟื้นตัวจากปีก่อนหน้า ส่งผลให้ภาษี เงินได้สำหรับครึ่งรอบระยะเวลาบัญชี (ภ.ง.ด. 51) ขยายตัวจากปีก่อน (2) **ภาษีมูลค่าเพิ่ม** จัดเก็บได้ 793,243 ล้าน บาท ต่ำกว่าประมาณการ 45,957 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 5.5 โดยภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บในประเทศและ ภาษีมูลค่าเพิ่มจากการนำเข้าจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจและการค้าได้รับผลกระทบจากการ แพร่ระบาดของ โควิด-19 รวมทั้งค่าเงินบาทที่แข็งค่าและราคาน้ำมันดิบดูไบที่ต่ำกว่าประมาณการในช่วงต้น ปีงบประมาณ อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่เดือนมกราคม 2564 ภาษีมูลค่าเพิ่มจากการนำเข้ามีการฟื้นตัวตามมูลค่าการนำเข้าและ ราคาน้ำมันดิบดูไบที่ปรับเพิ่มขึ้น ทำให้จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้สูงกว่าปีก่อนร้อยละ 6.5 โดยการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม จากการนำเข้าสูงกว่าปีก่อนร้อยละ 18.1 ในขณะที่การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศใกล้เคียงกับปีก่อน และ (3) **ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา** จัดเก็บได้ 334,297 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 36,503 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.8 แต่ จัดเก็บได้ใกล้เคียงกับปีก่อนหน้า โดยภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากเงินเดือน (ภ.ง.ด. 1) และดอกเบี้ย (ภ.ง.ด. 2) ต่ำกว่า ประมาณการเป็นสำคัญ เนื่องจากรายได้ของบุคคลธรรมดาลดลงจากผลกระทบของการปรับลดเงินเดือนและการเลิกจ้างในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19

กรมสรรพสามิต

กรมสรรพสามิตจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 531,606 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการตามเอกสารงบประมาณ 102,394 ล้านบาท หรือร้อยละ 16.2 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนที่ร้อยละ 3.1 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บต่ำกว่าประมาณการที่สำคัญ ได้แก่ (1) **ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน** จัดเก็บได้ 203,784 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 50,216 ล้านบาท หรือร้อยละ 19.8 ต่อปี เนื่องจากปริมาณน้ำมันที่ชำระภาษีต่ำกว่าที่ประมาณการไว้จากผลกระทบสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ประกอบกับประมาณการได้รวมผลของการปรับโครงสร้างภาษีพลังงานไว้จำนวน 26,000 ล้านบาท และจัดเก็บได้ต่ำกว่าปีก่อนร้อยละ 9.2 เนื่องจากในปีก่อนหน้าได้มีการเปลี่ยนวิธีชำระภาษีน้ำมันฯ ซึ่งหากขจัดผลจากปัจจัยดังกล่าวแล้วจะจัดเก็บได้ต่ำกว่าปีก่อนร้อยละ 4.1 (2) **ภาษียนต์** จัดเก็บได้ 90,550 ล้านบาท จากการชะลอการซื้อรถยนต์เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 แต่สูงกว่าปีก่อนร้อยละ 6.0 จากการฟื้นตัวของตลาดรถยนต์ในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ (3) **ภาษีอื่น ๆ** จัดเก็บได้ 1,031 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 8,429 ล้านบาท หรือร้อยละ 89.1 และต่ำกว่าปีก่อนร้อยละ 16.6 เนื่องจากประมาณการได้รวมการจัดเก็บภาษีกิจการโทรคมนาคมและภาษีเครื่องไฟฟ้าไว้ และ (4) **ภาษีเบียร์** จัดเก็บได้ 81,040 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 6,260 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.2 แต่สูงกว่าปีก่อนร้อยละ 1.3 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากมาตรการงดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านอาหารเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19

กรมศุลกากร

กรมศุลกากรจัดเก็บรายได้รวม 102,395 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการตามเอกสารงบประมาณ 2,405 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.3 แต่สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 9.0 ต่อปี โดยมูลค่าการนำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐและในรูปเงินบาทในช่วง 11 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2564 สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 20.2 และ 19.9 ตามลำดับ โดยสินค้าที่จัดเก็บอากรขาเข้าได้สูงสุด 5 อันดับ ได้แก่ (1) ยานบกและส่วนประกอบ (2) เครื่องจักรไฟฟ้าและอุปกรณ์ (3) เครื่องจักรและเครื่องใช้กล (4) ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม และ (5) พลาสติกและของที่ทำได้ด้วยพลาสติก

รัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจนำส่งรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 160,070 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 270 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.2 เนื่องจากนำส่งกำไรสะสมและรายได้จากกองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง เพิ่มเติม 13,007 ล้านบาท แต่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -15.2 ต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากการนำส่งรายได้ต่ำกว่าปีก่อนร้อยละ 15.2 เนื่องจากผลประกอบการของรัฐวิสาหกิจในกลุ่มพลังงาน และ ทอท. เป็นสำคัญ

หน่วยงานอื่น

หน่วยงานอื่นจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 159,180 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 13,820 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 8.0 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 19.9 ต่อปี จากการจัดเก็บรายได้ของ

(1) ส่วนราชการอื่น จัดเก็บได้ 151,944 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 12,356 ล้านบาทหรือร้อยละ 7.5 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 19.4 ต่อปี โดยเป็นผลจากรายได้จากสัมปทานปิโตรเลียมเนื่องจากราคาและปริมาณการขุดก๊าซธรรมชาติต่ำกว่าที่ประมาณการไว้ และรายได้ค่าธรรมเนียมวีซ่า ณ ช่องทางอนุญาตของด่านตรวจคนเข้าเมือง (Visa On Arrival) ที่ได้รับผลกระทบจากการจำกัดการเดินทางเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 (2) กรมธนารักษ์ จัดเก็บได้ 7,236 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 1,464 ล้านบาท หรือร้อยละ 16.8 และต่ำกว่าปีก่อนร้อยละ 29.8 ต่อปี โดยเป็นผลจากค่าเช่าที่ราชพัสดุของ ทอท. ซึ่งคิดตามสัดส่วนรายได้ของ ทอท. (Revenue Sharing) ต่ำกว่าที่ประมาณการไว้

ตารางที่ 9 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิในปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 – ก.ย. 64)

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2564		เปรียบเทียบกับปีงบประมาณ การตามเอกสารงบประมาณ	
	(ต.ค. 63 – ก.ย. 64)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลง ร้อยละ
1. กรมสรรพากร	1,875,292	2.3	-210,008	-10.1
2. กรมสรรพสามิต	531,606	-3.1	-102,394	-16.2
3. กรมศุลกากร	102,395	9.0	-2,405	-2.3
รวมรายได้ 3 กรมจัดเก็บ	2,509,293	1.3	-314,807	-11.1
4. รัฐวิสาหกิจ	160,070	-15.2	270	0.2
5. หน่วยงานอื่น	159,180	-19.9	-13,820	-8.0
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	2,828,543	1.2	-328,367	-10.4
หัก	343,203	-8.3	-15,697	-4.4
รวมรายได้สุทธิ (Net)	2,369,926	0.7	-307,074	-11.5

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 – ก.ย. 64)

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 – ก.ย. 64) เท่ากับ 3,208,653 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 39,923 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.3 ต่อปี ประกอบด้วย (1) รายจ่ายปีปัจจุบัน เบิกจ่ายได้จำนวน 3,012,156 ล้านบาท คิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 91.7 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2564 (3,285,962 ล้านบาท) สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 68,296 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.3 ต่อปี และ (2) รายจ่ายปีก่อน เบิกจ่ายได้จำนวน 196,497 ล้านบาท คิดเป็นอัตราเบิกจ่าย ร้อยละ 95.9 ของวงเงินรายจ่ายปีก่อน (224,870 ล้านบาท) ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 28,373 ล้านบาท หรือร้อยละ -12.6 ต่อปี

ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันจำนวน 3,012,156 ล้านบาท ประกอบด้วย (1.1) รายจ่ายประจำ 2,583,799 ล้านบาท คิดเป็นอัตรารายจ่ายร้อยละ 96.4 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง

(2,681,654 ล้านบาท) สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 7,855 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.3 ต่อปี และ (1.2) **รายจ่ายลงทุน** 428,357 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 70.9 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง (604,308 ล้านบาท) สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 60,441 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 16.4 ต่อปี โดยในปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 – ก.ย. 64) มีรายจ่ายที่สำคัญ อาทิ รายจ่ายชำระหนี้ของกระทรวงการคลัง จำนวน 243,185 ล้านบาท รายจ่ายอื่นของกองทุนและเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 196,092 ล้านบาท เงินอุดหนุนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 217,221 ล้านบาท เงินอุดหนุนของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 103,446 ล้านบาท งบลงทุนของกรมทางหลวง จำนวน 102,859 ล้านบาท เงินอุดหนุนของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 87,943 ล้านบาท งบรายจ่ายอื่นของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 82,037 ล้านบาท เงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 86,228 ล้านบาท เงินอุดหนุนของสำนักงานประกันสังคม จำนวน 63,611 ล้านบาท งบลงทุนของกรมชลประทาน จำนวน 53,984 ล้านบาท งบลงทุน ของกรมทางหลวงชนบท จำนวน 42,061 ล้านบาท และเงินอุดหนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 39,418 ล้านบาท

ตารางที่ 10 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 – ก.ย. 64)

ประเภทรายจ่าย (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงิน งบประมาณ รายจ่าย	ปีงบประมาณ		
		2564 (ต.ค. 63 – ก.ย. 64)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	ร้อยละต่อ วงเงิน งปม.
1. รายจ่ายปีปัจจุบัน	3,285,962	3,012,156	2.3	91.7
1.1 รายจ่ายประจำ	2,638,397	2,583,799	0.3	96.4
1.2 รายจ่ายลงทุน	647,565	428,357	16.4	70.9
2. รายจ่ายปีก่อน	215,275	196,497	-12.6	95.9
3. รายจ่ายรวม (1+2)	3,501,237	3,208,653	1.3	91.9

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

3. ฐานะการคลังในปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 – ก.ย. 64)

ฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดในปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63–ก.ย. 64) พบว่า รัฐบาลมีรายได้นำส่งคลังจำนวน 2,441,464 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 3,208,653 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 767,189 ล้านบาท และเมื่อรวมกับดุลเงินนอกงบประมาณที่เกินดุล 47,440 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดก่อนกู้ขาดดุลจำนวน 719,749 ล้านบาท ทั้งนี้ รัฐบาลได้บริหารเงินสดให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินโดยชดเชยการขาดดุลด้วยการออกพันธบัตร จำนวน 736,392 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินสด (หลังการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล) เกินดุลจำนวน 16,643 ล้านบาท และส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือนกันยายน 2564 มีจำนวน 588,747 ล้านบาท

ตารางที่ 11 ฐานะการคลังในไตรมาสในปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 – ก.ย. 64)

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ		เปรียบเทียบ	
	ปีงบม. 2564	ปีงบม. 2563	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี
1. รายได้	2,441,464	2,344,494	96,970	4.1
2. รายจ่าย	3,208,653	3,168,730	39,923	1.3
3. ดุลเงินงบประมาณ	-767,189	-824,236	57,047	6.9
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ	47,440	99,270	-51,830	-52.2
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (3+4)	-719,749	-724,966	5,217	0.7
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล	736,392	784,115	-47,723	-6.1
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (5+6)	16,643	59,149	-42,506	-71.9
8. เงินคงคลังต้นงวด	572,104	512,955	59,149	11.5
9. เงินคงคลังปลายงวด	588,747	572,104	16,643	2.9

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

4. หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนกันยายน 2564 มีจำนวน 9,337,543 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 57.98 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 178,030 ล้านบาท โดยเป็น (1) หนี้รัฐบาล จำนวน 8,203,699 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจจำนวน 845,639 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 281,041 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 7,163 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 98.2 ของหนี้สาธารณะคงค้าง (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวแบ่งตามอายุคงเหลือร้อยละ 86.4 ของหนี้สาธารณะคงค้าง และ (3) สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบวินัยทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 70 ของ GDP

ตารางที่ 12 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนกันยายน 2564

หนี้สาธารณะคงค้าง (หน่วย: ล้านบาท)	ณ สิ้นเดือน ก.ย. 64	% of GDP
1.หนี้รัฐบาล	8,203,699	50.94
2.หนี้รัฐวิสาหกิจ	845,639	5.25
3.หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	281,041	1.75
4.หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	7,163	0.04
หนี้สาธารณะรวม	9,337,543	57.98

หมายเหตุ: สัดส่วนต่อ GDP คำนวณโดย สบย. ที่มา : สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

ภาคการเงิน

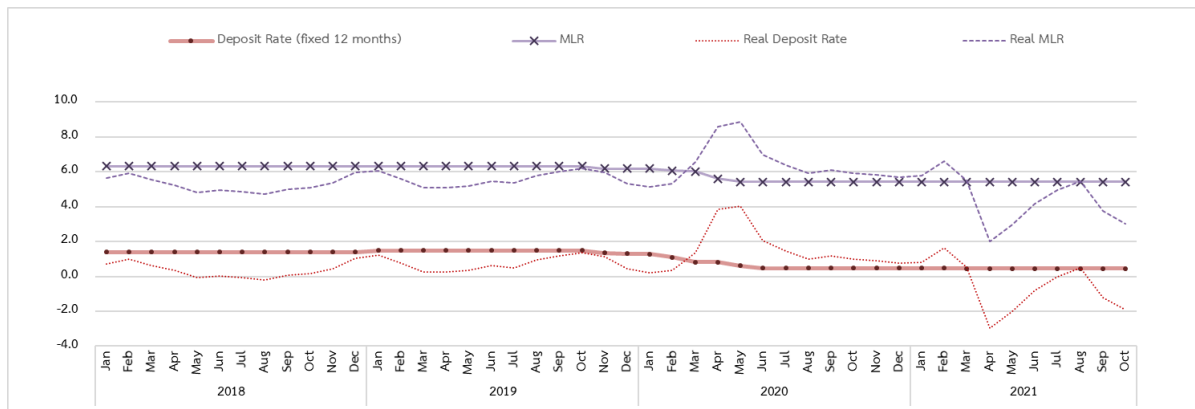
ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 3 ปี 2564

○ ในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง คงที่จากไตรมาสก่อนที่ร้อยละ 0.45 ต่อปี และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง อยู่ที่ร้อยละ 5.42 ต่อปี (ภาพที่ 1) ทั้งนี้ อัตราเงินเพื่อปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นที่ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง¹⁰ ณ เดือนกันยายน 2564 อยู่ที่ร้อยละ -1.93 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงอยู่ที่ร้อยละ 3.04 ต่อปี

○ ในปี 2564 คาดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะคงตัวในระดับ ตามกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงิน และเพื่อส่งผ่านต้นทุนทางการเงินที่ต่ำเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ไวรัสโควิด-19

ภาพที่ 17 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

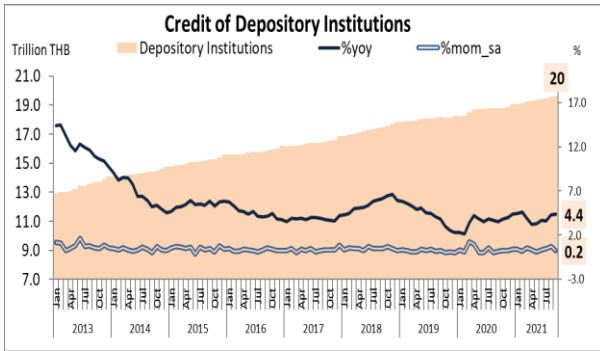
○ ยอดเงินรับฝากและยอดคงค้างสินเชื่อในสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน¹¹ (Depository Institutions) ณ สิ้นเดือนกันยายน 2564 ขยายตัวเร่งขึ้น (ภาพที่ 2 และภาพที่ 3) โดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมียอดคงค้างของสินเชื่อจำนวน 19.6 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 4.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 1.4 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ตามผู้ให้สินเชื่อพบว่าสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์มีการขยายตัวในอัตราเร่งขึ้น ขณะที่สินเชื่อในสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีการขยายตัวที่ชะลอลง ทางด้านเงินรับฝาก ณ เดือนกันยายน 2564 มียอดคงค้างจำนวน 22.9 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.3

¹⁰ คำนวณโดยนำอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย หักอัตราเงินเฟ้อในช่วงเดียวกัน

¹¹ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ และกองทุนรวมตลาดเงิน

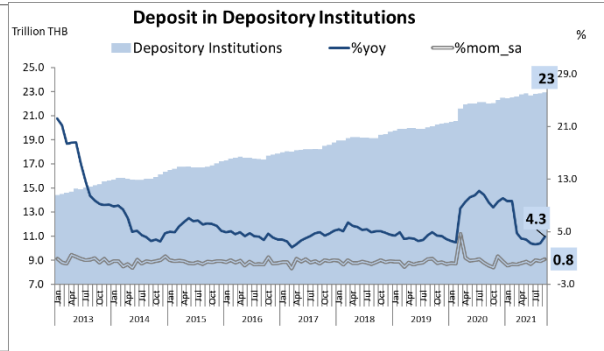
จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 2.0 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์และเงินรับฝากในสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวเร่งขึ้น

ภาพที่ 18 สินเชื่อในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

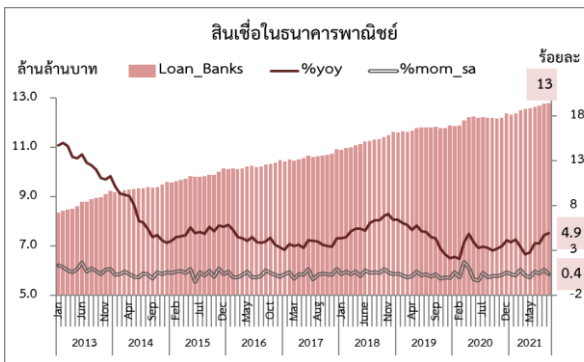
ภาพที่ 19 เงินฝากในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

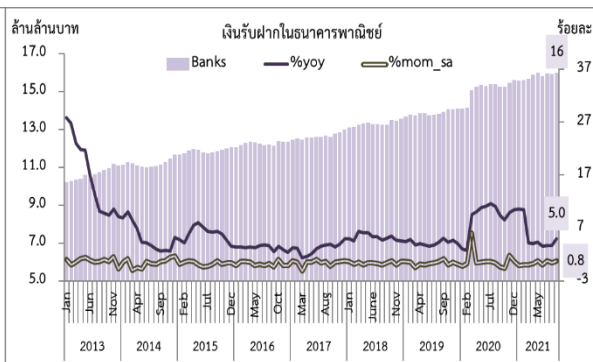
○ หากพิจารณาตามประเภทของสถาบันการเงินพบว่ายอดคงค้างสินเชื่อและเงินฝาก ในธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนกันยายน 2564 ขยายตัวเร่งขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 4 และภาพที่ 5) โดยธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างสินเชื่อจำนวน 12.8 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 4.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 1.7 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ด้านเงินรับฝากมียอดคงค้างจำนวน 16.0 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 2.0 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว)

ภาพที่ 20 สินเชื่อในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

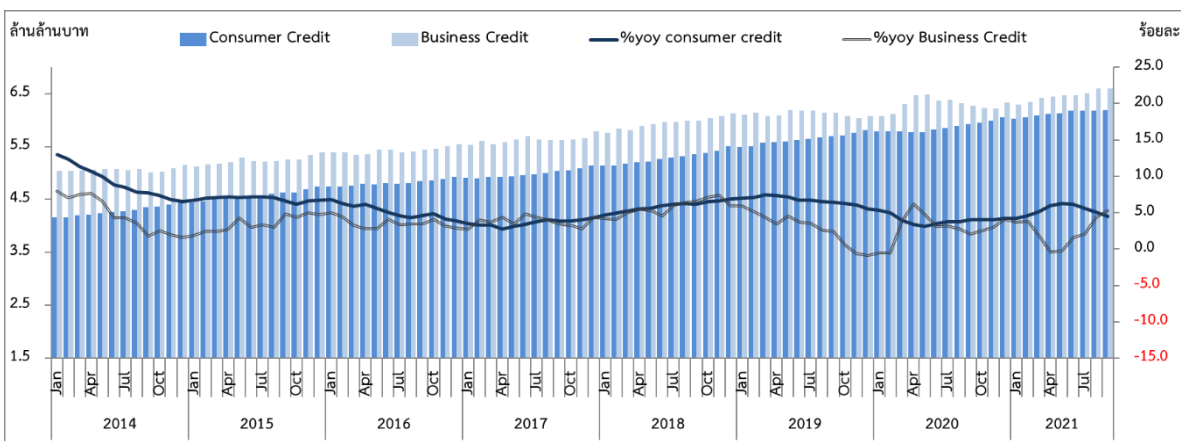
ภาพที่ 21 เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ เมื่อพิจารณาตามประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนกันยายน 256 พบว่าสินเชื่อธุรกิจขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่สินเชื่ออุปโภคบริโภคขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 6) โดยสินเชื่อที่ให้แกภาคธุรกิจซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 51.6 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวเร่งขึ้นร้อยละ 5.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 48.4 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 4.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

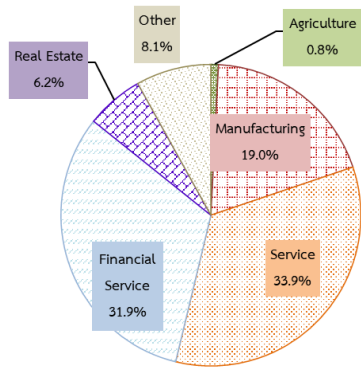
ภาพที่ 22 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

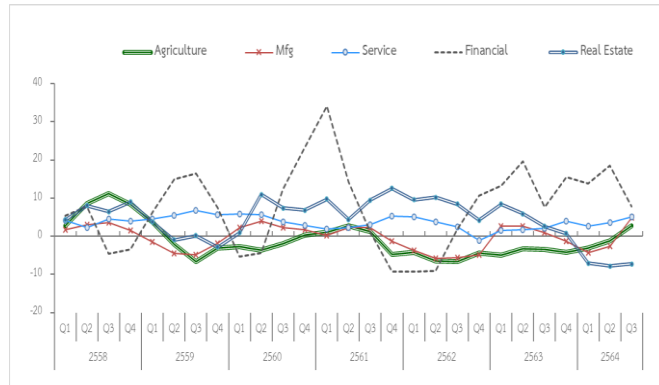
○ ในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ยอดคงค้างสินเชื่อธุรกิจ¹ในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวเร่งขึ้น จากการเร่งขึ้นของสินเชื่อภาคบริการ สินเชื่อภาคสถาบันการเงิน และสินเชื่อภาคการผลิต (ภาพที่ 7 และภาพที่ 8) โดยยอดคงค้างยอดคงค้างสินเชื่อภาคบริการซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 33.9 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 3.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคสถาบันการเงินที่มีสัดส่วนร้อยละ 31.9 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวที่ร้อยละ 7.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคการผลิต มีสัดส่วนร้อยละ 19.0 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 4.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน นอกจากนี้ ยอดคงค้างสินเชื่อภาคเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 0.8 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวที่ ร้อยละ 2.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์ มีสัดส่วนร้อยละ 6.2 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวที่ร้อยละ -7.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคอื่นๆ มีสัดส่วนร้อยละ 8.1 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 33.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 23 สินเชื่อแยกตามภาคส่วนธุรกิจ

ที่มา : ธปท. / ประมาณผลโดย สศค.

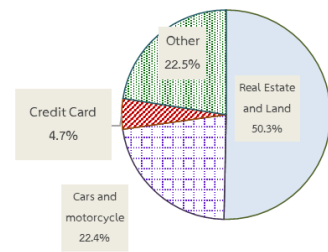
ภาพที่ 24 การขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ

ที่มา : ธปท. / ประมาณผลโดย สศค.

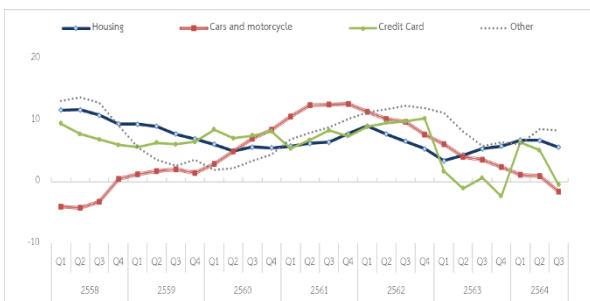
○ ในไตรมาส 3 ปี 2564 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 9 และภาพที่ 10) โดยสินเชื่อเพื่อซื้อรถหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.4 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค หดตัวที่ร้อยละ -1.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หลังขยายตัวในไตรมาสก่อนหน้า และยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.7 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค หดตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ -0.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.3 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวร้อยละ 5.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 27)

ภาพที่ 25 โครงสร้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

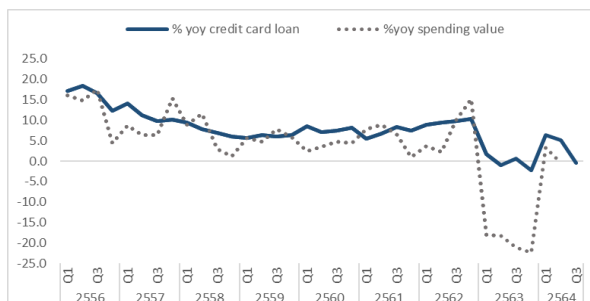
ที่มา : ธปท. / ประมาณผลโดย สศค.

ภาพที่ 26 การขยายตัวของสินเชื่อเพื่อการอุปโภค

ที่มา : ธปท. / ประมาณผลโดย สศค.

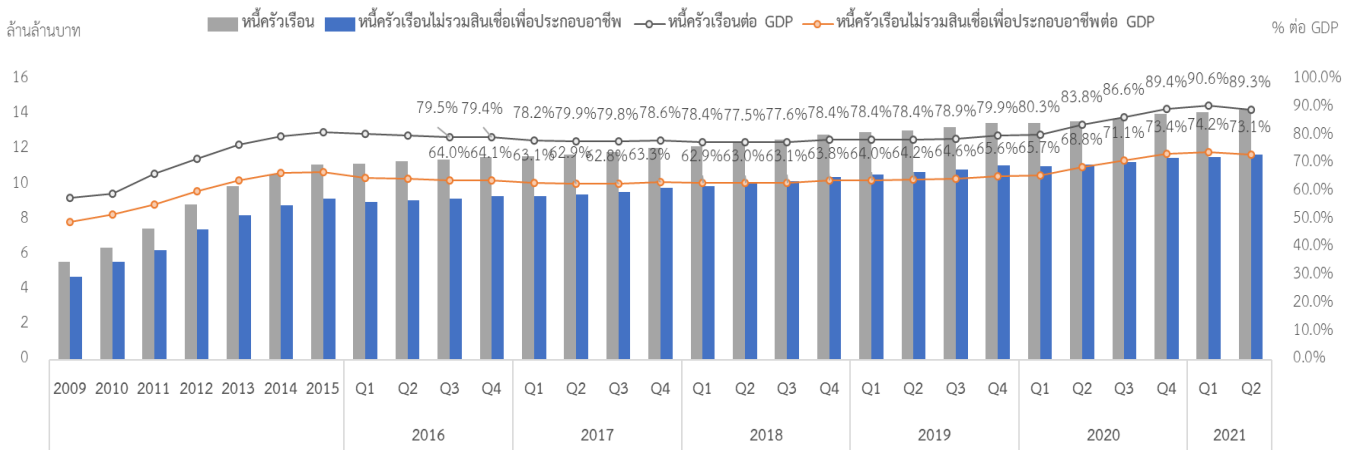
ภาพที่ 27 การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ที่มา : ธปท. / ประมาณผลโดย สศค.

○ สำหรับหนี้ภาคครัวเรือน ณ ไตรมาส 2 ปี 2564 มียอดคงค้างอยู่ที่ 14.27 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 89.3 ของ GDP ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ทั้งนี้ หากไม่รวมสินเชื่อที่ครัวเรือนกู้เพื่อไปใช้ในการประกอบธุรกิจ ยอดหนี้ครัวเรือนจะอยู่ที่ 11.7 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 73.1 ของ GDP (ภาพที่ 28)

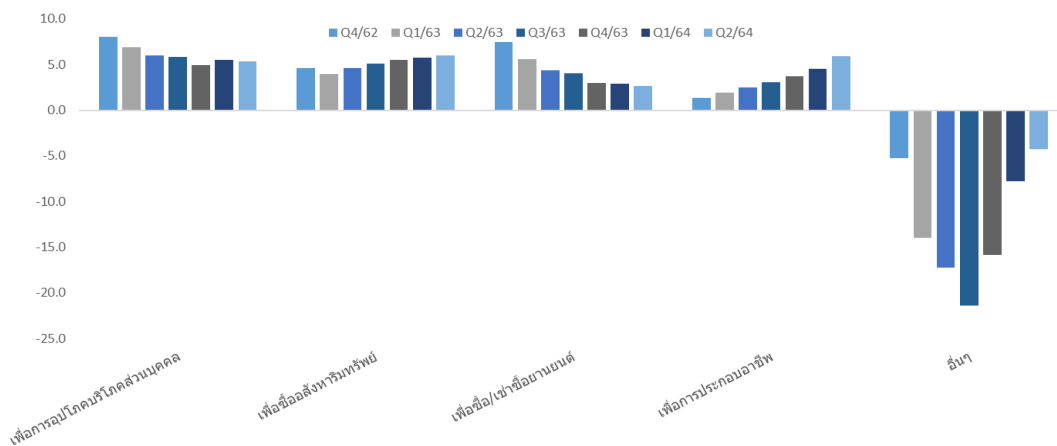
ภาพที่ 28 ระดับหนี้ภาคครัวเรือนและอัตราส่วนต่อ GDP

ที่มา ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

○ การขยายตัวของหนี้ครัวเรือนในภาพรวมมีทั้งปรับเพิ่มขึ้นและลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า โดยสินเชื่อเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ และสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 6.0 และ 5.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ ในขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล และสินเชื่อเพื่อซื้อหรือเช่าซื้อยานยนต์ ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 5.3 และ 2.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน

ภาพที่ 29 อัตราการเติบโตของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

○ กล่าวโดยสรุป ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2564 เงินฝากและสินเชื่อมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้น โดยสินเชื่อธุรกิจมีอัตราการขยายตัวที่เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคขยายตัวชะลอลง ทั้งนี้ คาดว่าการคงอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ให้อยู่ในระดับต่ำ จะช่วยสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา สำหรับความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันพบว่ายังคงมีความแข็งแกร่ง อีกทั้งธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ณ เดือนกันยายน 2564 ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 19.9 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดสำหรับในปี 2564 ที่ร้อยละ 11.0

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings

แบบจำลองบนพื้นฐานพฤติกรรมผู้กระทำ (Agent-Based Modeling : ABM) จะสามารถอธิบายผลกระทบทางเศรษฐกิจจาก COVID-19 ได้หรือไม่¹²

บทสรุปผู้บริหาร

- การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในประเทศต่าง ๆ อย่างมาก แต่แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคแบบดั้งเดิมจะใช้ประเมินผลกระทบในภาพรวม (Macroeconomic Level) อาจไม่สามารถวิเคราะห์ผลกระทบในระดับจุลภาคได้ (Microeconomic Level)
- ดังนั้น คณะผู้เขียนจึงได้พัฒนาแบบจำลองการระบาด Susceptible, Infectious, Recovered (SIR) ขึ้นเพื่อคาดการณ์จำนวนผู้ติดเชื้อ และแบบจำลอง Agent-Based Modeling (ABM) ซึ่งใช้จำลองสถานการณ์และวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง Agent ในระบบเศรษฐกิจเชิงจุลภาค (Micro Simulation Modelling) เพื่อประโยชน์ในการจัดทำนโยบายแบบมีกลุ่มเป้าหมาย (Targeted Policy) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากสามารถแยกวิเคราะห์ผลต่อแต่ละกลุ่ม Agent ได้ อาทิ ประชาชนจำแนกตามระดับรายได้ ครรภ์เรื้อน ภาคธุรกิจ และรัฐบาล โดยสามารถแบ่งการวิเคราะห์เป็น 7 กรณี ได้แก่ 1) รัฐบาลไม่ดำเนินมาตรการควบคุมการระบาด 2) มาตรการ Full Lockdown 3) มาตรการ Conditional Lockdown 4) มาตรการ Vertical Isolation 5) มาตรการ Partial Isolation 6) มาตรการสวมหน้ากากทุกคน และ 7) มาตรการสวมหน้ากากทุกคนและประชาชนร้อยละ 50 กักตัวอยู่บ้าน
- ผลการศึกษา พบว่า กรณีที่ 3 และ กรณีที่ 6 เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากกว่ากรณีอื่น ๆ แต่อาจมีข้อดีข้อด้อยที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กรณีที่ 3 มีการควบคุมการเดินทางบางส่วนทำให้การติดเชื้อชะลอลงและทำงานลดลงในขณะที่ยังมีรายได้เท่าเดิมทำให้ภาคธุรกิจได้รับผลกระทบ แต่กรณีที่ 6 เศรษฐกิจยังดำเนินต่อไปได้แต่ควบคุมผู้ติดเชื้อได้น้อยกว่าทำให้เป็นภาระการรักษาของภาครัฐมากขึ้น เป็นต้น

1. บทนำ

ปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ กำลังเผชิญกับความท้าทายที่ไม่เคยประสบมาก่อนจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง ทั้งด้านอุปสงค์ อุปทาน และตลาดแรงงาน ภาคธุรกิจมีการชะลอการผลิตและลดชั่วโมงการทำงานลง ทำให้รายได้และกำลังซื้อของแรงงานลดลง อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อเนื่องไปสู่เสถียรภาพในตลาดเงินและตลาดทุนอีกด้วย ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 นี้ จำเป็นที่จะต้องมามีเครื่องมือในการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่หลากหลายและเหมาะสมกับโจทย์ที่มีความซับซ้อน

¹² ผู้เขียน ดร.นรพัทธ์ อัครวัลลภ ดร.กวิน เอี่ยมตระกูล และนางสาวกฤษมา จารุณี ขอขอบคุณ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ สำหรับคำแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ดังเช่นในปัจจุบัน แต่แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคแบบดั้งเดิมซึ่งวิเคราะห์ผลกระทบในภาพรวม (Macroeconomic Level) มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์และพฤติกรรมของบุคคล (Individual) หรือกลุ่มบุคคล (Group) ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับจุลภาค (Microeconomic Level) ได้ ประกอบกับการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่สถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจในเชิงองค์รวมตามปกติ อาจไม่สามารถนำไปใช้กำหนดนโยบายช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุด (Targeted Policy) เพียงพอ

จากข้อจำกัดของแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคดังกล่าว คณะผู้เขียนจึงได้เสนอพัฒนาแบบจำลองบนพื้นฐานพฤติกรรมผู้กระทำ (Agent-Based Modeling : ABM) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์ระบบซับซ้อน (Complex System) ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำ (Agent) ในระบบเศรษฐกิจ โดยจำลองสถานการณ์เชิงจุลภาค (Micro Simulation Modelling) มาวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีต่อประชาชน ณ ระดับรายได้ต่าง ๆ ครุวัเรือน ภาคธุรกิจ และรัฐบาล ซึ่งแบบจำลองสถานการณ์ดังกล่าว จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้วิเคราะห์และกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ได้อย่างตรงจุดมากยิ่งขึ้น

2.กรอบแนวคิดของแบบจำลอง

การเลือกใช้แบบจำลองที่พัฒนาขึ้นจากพื้นฐานพฤติกรรมของผู้กระทำ (Agent-Based Modeling : ABM) เนื่องจากเป็นแบบจำลองที่ช่วยลดข้อจำกัดของแบบจำลองดั้งเดิมไม่ว่าจะเป็นแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคหรือแบบจำลอง Dynamic Stochastic General Equilibrium (DSGE) ที่ไม่สามารถวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของแต่ละผู้กระทำในระบบเศรษฐกิจได้

ดังนั้น ในการออกแบบแบบจำลอง ABM ในครั้งนี้จึงคำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ของแต่ละหน่วยเศรษฐกิจและสังคมในลักษณะ Social Simulation Modelling ซึ่งสามารถแบ่งได้หลายระดับ เช่น ประชาชน ภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคต่างประเทศ และนำมาสู่การคำนวณผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น

โดยทั่วไป แบบจำลอง ABM ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบพื้นฐาน คือ 1) ผู้กระทำ (Agents) คือ หน่วยย่อยที่สุดของการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถเป็นปัจเจกบุคคลที่หรือองค์กร 2) สิ่งแวดล้อมหรือสถานะของผู้กระทำ (Attribute) คือ บริบทเชิงพื้นที่ของผู้กระทำ ซึ่งอาจเป็นสิ่งแวดล้อมสมมติหรือสิ่งแวดล้อมเสมือนจริง หรือสถานะของผู้กระทำ และ 3) ความสัมพันธ์ของผู้กระทำ (Actions) คือ ตัวกำหนดกลไกของการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้กระทำ

สำหรับงานศึกษาชิ้นนี้ คณะผู้เขียนได้ตั้งโจทย์การจำลองสถานการณ์ (Simulation) ของการวิเคราะห์เพื่อต้องการหาคำตอบของผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ที่มีต่อ

ประชาชน ณ ระดับรายได้ต่าง ๆ คริวเรือน ภาคธุรกิจ และรัฐบาล ที่ได้ปรับปรุงจากจากศึกษาของ Silva และคณะ (2020)¹³ โดยพิจารณาจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดที่รัฐบาลได้ดำเนินการทั้ง 7 กรณี ได้แก่

- 1) รัฐบาลไม่ดำเนินมาตรการเพื่อควบคุมการระบาด (Do Nothing)
- 2) มาตรการควบคุมการเดินทางเคร่งครัด (Full Lockdown)
- 3) มาตรการควบคุมการเดินทางบางส่วนอย่างมีเงื่อนไข (Conditional Lockdown) โดยดำเนินการควบคุมการเคลื่อนไหวของประชาชนเมื่อประชาชนร้อยละ 10 เป็นผู้ติดเชื้อ และผ่อนคลายมาตรการเมื่อประชาชนมากกว่าร้อยละ 95 ปลอดภัย
- 4) มาตรการแยกกักตัวอยู่ที่บ้านหรือชุมชน (Vertical Isolation) ของผู้ป่วยและกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี และผู้ที่มีอายุมากกว่า 65 ปี รวมถึงกลุ่มผู้ที่หายป่วยแล้ว (Pre-existent Diseases)
- 5) มาตรการแยกกักตัวบางส่วน (Partial Isolation) โดยให้ประชาชนร้อยละ 50 กักตัวอยู่บ้าน
- 6) มาตรการให้ประชาชนสวมหน้ากากทุกคน แต่ไม่มีการกำจัดการเคลื่อนไหวของประชาชน (Use of Face Masks) โดยในกรณีนี้ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนการติดเชื้อในขั้นต้น (Basic Reproduction Ratio) จะปรับลดลงจาก 1.2 เหลือ 0.6 จากกรณีฐาน
- 7) มาตรการให้ประชาชนสวมหน้ากากทุกคนและให้ประชาชนร้อยละ 50 แยกกักตัวอยู่บ้าน (Use of Face Masks and 50% Isolation) โดยในกรณีนี้ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนการติดเชื้อในขั้นต้น (Basic Reproduction Ratio) จะปรับลดลงจาก 1.2 เหลือ 0.6 จากกรณีฐาน และกำหนดให้ให้ประชาชนร้อยละ 50 กักตัวอยู่บ้าน

ทั้งนี้ คณะผู้เขียนจะขอเริ่มอธิบายแนวคิดและกลไกของแบบจำลอง ABM ดังนี้

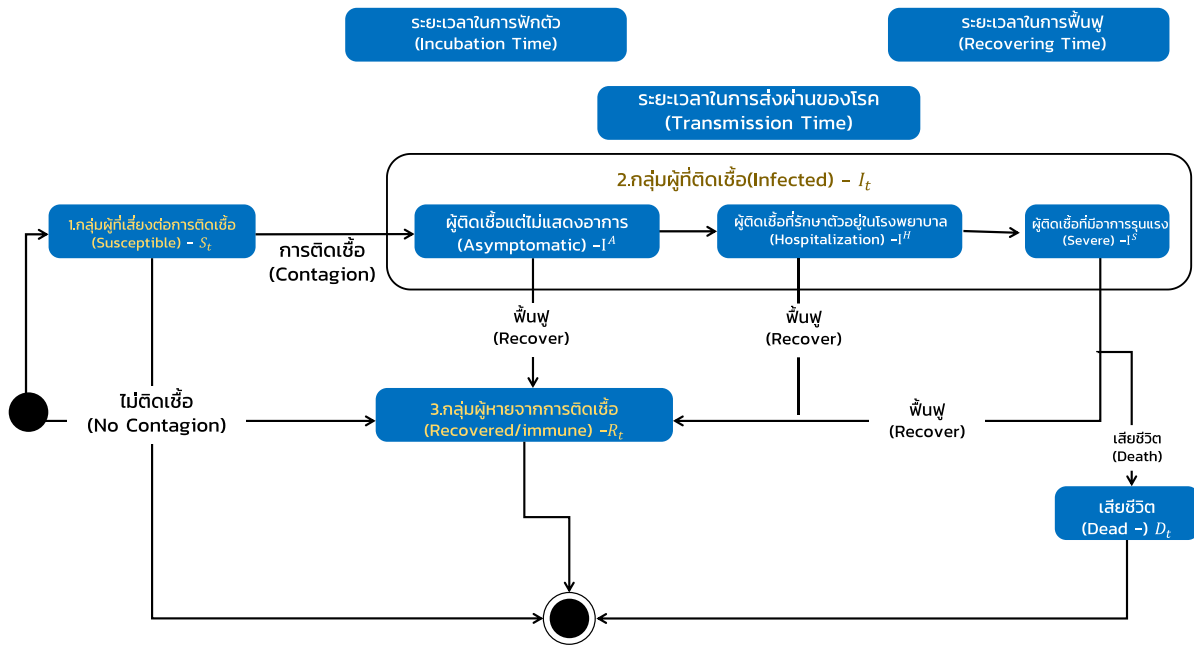
2.1 แบบจำลองการระบาดของโรค

แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่นิยมนำมาใช้ในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรค คือ แบบจำลอง SIR (Susceptible, Infectious, Recovered) ซึ่งแนวคิดตามแบบจำลองนี้เริ่มจากการแบ่งกลุ่มประชากร (Compartment Model) แล้วอธิบายการเปลี่ยนแปลงของประชากรในกลุ่มนั้น ๆ ด้วยสมการเชิงอนุพันธ์ (Differential Equations) โดยแบบจำลอง SIR นี้จะมีการแบ่งกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเป็น 3 กลุ่ม คือ **1) กลุ่มผู้เสี่ยงต่อการติดเชื้อ (Susceptible : S)** **2) กลุ่มผู้ติดเชื้อ (Infectious : I)** ซึ่งแบ่งเป็น ผู้ที่ติดเชื้อแต่ไม่แสดงอาการ (Asymptomatic) ผู้ติดเชื้อที่ต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล (Hospitalization) และ ผู้ติดเชื้อที่มีอาการรุนแรง (Severe) และ **3) กลุ่มผู้ที่หายจาก**

¹³ Silva, P. C., Batista, P. V., Lima, H. S., Alves, M. A., Guimarães, F. G., & Silva, R. C. (2020). COVID-ABS: An agent-based model of COVID-19 epidemic to simulate health and economic effects of social distancing interventions. *Chaos, Solitons & Fractals*, 139, 110088.

การติดเชื้อ (Recovered : R) ซึ่งกลุ่มสุดท้ายนี้จะเป็นการรวมกลุ่มของผู้ที่รักษาหายและผู้ที่เสียชีวิตจากโรคด้วย ทั้งนี้ อธิบายการแบ่งกลุ่มของประชากรตามแบบจำลอง SIR ได้ดังรูปที่ 1 นี้

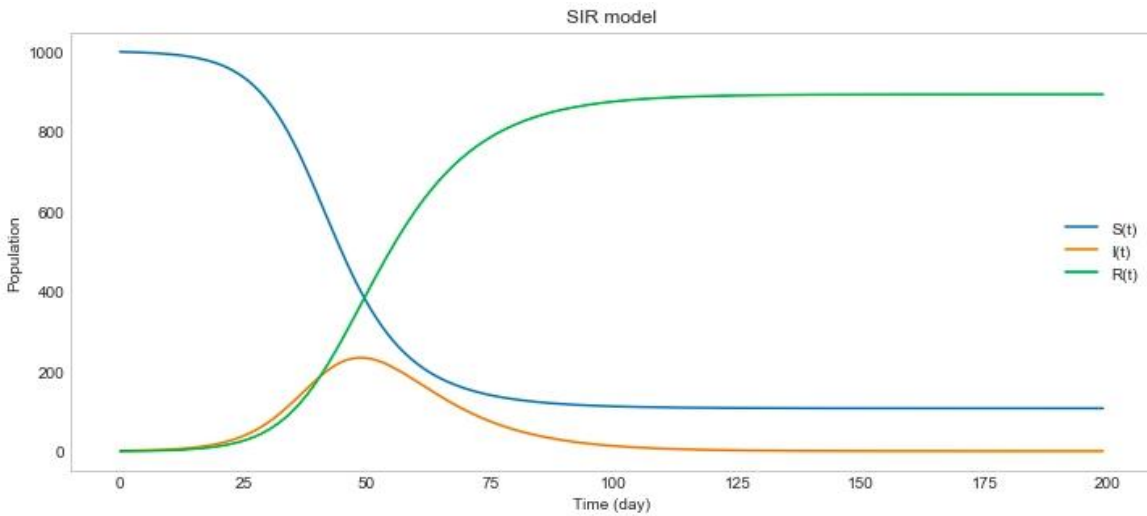
ภาพที่ 30 กลุ่มผู้ที่เกี่ยวกับการแพร่กระจายของโรคระบาด (Compartment)

ที่มา: Silva และคณะ (2020)

สมมติฐานเบื้องต้นของแบบจำลอง SIR คือ เมื่อเกิดโรคระบาดแล้ว การระบาดจะทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้น และทำให้ผู้ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อลดจำนวนลง (เพราะว่าผู้ที่เสี่ยงกลายเป็นผู้ติดเชื้อไปแล้ว) ซึ่งอัตราการลดจำนวนผู้ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ (Susceptible) จะแปรผันตรงกับจำนวนผู้ติดเชื้อ (Infectious) ณ ขณะนั้น เมื่อจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นก็จะมีผู้ติดเชื้อบางส่วนได้รับการรักษาให้หายหรือเสียชีวิตลงไป โดยอัตราการเพิ่มของจำนวนผู้ที่หายจากการติดเชื้อ (Recovered) จะแปรผันตรงกับจำนวนผู้ติดเชื้อ (Infectious) ณ ขณะนั้น และผู้ที่รักษาหายแล้วจะไม่กลับมาเป็นโรคเดิมอีก เพราะมีภูมิคุ้มกันหรืออาจจะต้องใช้เวลานานในการกลับมาเป็นโรคเดิมซ้ำอีก ทั้งนี้ จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มสามารถแสดงออกมาได้ดังรูปที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 31 การคาดการณ์ (Simulation) ของประชากรในแต่ละกลุ่ม จากแบบจำลอง SIR

ที่มา:

คำนวณโดยคณะผู้เขียน¹⁴

จากภาพที่ 31 แสดงให้เห็นว่า ประชากรกลุ่มผู้ติดเชื้อ (I) จะค่อยๆ เพิ่มขึ้นถึงจุดสูงสุดประมาณ 200 คน แล้วจะค่อย ๆ ปรับลดลง โดยประชากรกลุ่ม S จะค่อยๆ ติดเชื้อกลายเป็นกลุ่ม I และทุกคนจะกลายเป็นกลุ่มหายป่วย (R) เมื่อเวลาผ่านไป อย่างไรก็ตาม ภาระความรุนแรงของผู้ที่ติดเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ต้องรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล จะมีความแตกต่างกันตามช่วงอายุ โดยผู้ที่มีอายุมากกว่า 50 ปี มีโอกาสที่จะเจ็บป่วยหรือตายมากกว่าคนที่มีอายุน้อยกว่า รายละเอียดดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 อัตราการเจ็บป่วยของผู้ติดเชื้อ COVID-19 ที่ต้องรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล จำแนกตามอายุ

กลุ่มอายุ (ปี)	ผู้ติดเชื้อที่มีอาการป่วย (Symptomatic Cases) ที่ต้องรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล (ร้อยละ)	ผู้ติดเชื้อที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล (Hospitalized Cases) ที่อยู่ในภาวะวิกฤต (ร้อยละ)	อัตราป่วยตายต่อผู้ป่วยจาก COVID-19 (Infection Fatality Ratio) ทั้งหมด (ร้อยละ)
0-9	0.1%	5.0%	0.002%
10-19	0.3%	5.0%	0.006%
20-29	1.2%	5.0%	0.030%
30-39	3.2%	5.0%	0.080%
40-49	4.9%	6.3%	0.150%
50-59	10.2%	12.2%	0.600%
60-69	16.6%	27.4%	2.200%
70-79	24.3%	43.2%	5.100%
80 ขึ้นไป	27.3%	70.9%	9.300%

ที่มา: University of College London (UCL)

¹⁴ นรพัชร และกวิน (2564) การใช้แบบจำลองคณิตศาสตร์คาดการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19, ที่มา: <https://thaipublica.org/2021/05/epidemic-sir-model/>

2.2 แบบจำลอง Agent Based Model

ระบบเศรษฐกิจพื้นฐาน (Simple Economy) ตามแบบจำลอง Agent Based Model นี้ ประกอบไปด้วย ผู้กระทำ (Agents) 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) ประชาชน (People) 2) ครั้วเรือน (House) 3) ภาคธุรกิจ (Business) 4) รัฐบาล (Government) และ 5) หน่วยงานสาธารณสุข (Health Care System) โดย Agent 1 ประชาชน จะถูก กำหนดขึ้น (Initialized) และมีสถานที่ตั้ง (Location) ที่ห่างไปจาก Agent i เมื่อ $i \in (2,3,4,5)$ โดยสถานที่ตั้งนี้ จะขึ้นกับความสูง (Height) และความยาว (Length) ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงไปหลังจากมีการ Simulation ในหลาย ๆ ครั้ง และกำหนดให้มีการแจกแจงแบบ Uniform Distribution รายละเอียดดังสมการที่ 1

$$A_{i_{pos}} = \begin{cases} x \sim U(0, height) \\ y \sim U(0, length) \end{cases} \quad (1)$$

1) Agent หลัก ที่นำไปสู่ให้เกิดการแพร่ระบาด

Agent 1 ประชาชนถูกกำหนดโดยขนาดประชากร โดยในงานศึกษาชิ้นนี้กำหนดเริ่มต้นไว้ที่ 300 คน นอกจากนี้ยังจะต้องพิจารณารูปแบบการเคลื่อนไหวของ Agent 1 ประชาชน ในแต่ละชั่วโมง จะเกิดขึ้นทั้งในลักษณะ การทำงาน (Work) การพักผ่อน (Rest) และเวลาว่าง (Leisure) และจะมีความสัมพันธ์กับ Agent อื่น ๆ ในระบบ เศรษฐกิจ โดยสมมติให้ระยะทางระหว่าง Agent 1 ประชาชนกับ Agent อื่น (A_i) มีลักษณะการกระจายตัวแบบปกติ (Normal Distribution) โดยค่าเฉลี่ย $\mu = 0$ ตามสมการที่ 2 ดังนี้

$$A_{1_{pos}} = A_{i_{pos}} + N(0, \sigma_k) \quad (2)$$

เมื่อ $i = \text{Agent } 2, 3, 4 \text{ และ } 5$

σ_k = ค่าความ Standard deviation ของระยะทางระหว่าง Agent

นอกจากนี้ คณะผู้เขียนได้กำหนดการเคลื่อนไหว (Mobility Pattern) ของ Agent 1 ประชาชน ในแต่ละครั้ง จะมีปฏิสัมพันธ์กับ Agent อื่น ได้แก่ 1) การกลับบ้าน (Go Home) ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับ Agent 2 ครั้วเรือน 2) ไปทำงาน (Go to Work) ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับ Agent 3 ภาคธุรกิจ 3) เดินทางได้อย่างอิสระ (Walk Freely) ซึ่งมีความ

เชื่อมโยงกับ Agent 1 อื่น และ 4) หากมีการติดเชื้อ COVID-19 จะไปโรงพยาบาล (Go to Hospital) ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับ Agent 5 หน่วยงานสาธารณสุข รายละเอียดดังตารางที่ 14

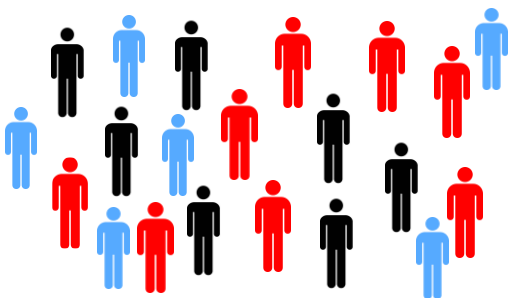
ตารางที่ 14 การเคลื่อนไหวของ Agent 1 ประชาชน (Mobility Pattern)

เวลาเริ่มต้น	เวลาสิ้นสุด	กิจกรรม	ความสัมพันธ์ของผู้กระทำ
0	8	พักผ่อน	กลับบ้าน (Go Home)
8	12	ทำงาน	ไปทำงาน (Go to Work)
12	14	รับประทานอาหารกลางวัน	เดินทางได้อย่างอิสระ (Walk Freely)
14	18	ทำงาน	ไปทำงาน (Go to Work)
18	0	กิจกรรมนันทนาการ	เดินทางได้อย่างอิสระ (Walk Freely)

หมายเหตุ: หาก Agent 1 ประชาชน เป็นกลุ่มผู้ไม่มีที่อยู่อาศัย (Homeless) หรือกลุ่มผู้ว่างงาน (Unemployed) จะกำหนดพฤติกรรมของกลุ่มดังกล่าวเป็นการเดินทางอย่างอิสระ (Walk Freely)

การเคลื่อนไหวของ Agent 1 ประชาชน ก่อให้เกิดโอกาสในการแพร่เชื้อ COVID-19 ไปยัง Agent 1 ประชาชนอื่น โดยงานศึกษาชิ้นนี้ได้สมมติให้ ค่าความยาว (Length) และความสูง (Height) เริ่มต้นคือ 300 เมตร และกำหนดให้แต่ละ Agent 1 ประชาชนมีสถานะที่แตกต่างกัน เช่น 1) ผู้มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ (Susceptible) 2) ผู้ที่ติดเชื้อ (Infectious) และ 3) ผู้ที่หายจากการติดเชื้อ (Recovered) ดังแสดงในภาพที่ 32

ภาพที่ 32 สถานะการติดเชื้อของประชาชน

หมายเหตุ: สีดำ หมายถึง ผู้มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ (Susceptible)
 สีแดง หมายถึง ผู้ที่ติดเชื้อ (Infectious)
 สีฟ้า หมายถึง ผู้ที่หายจากการติดเชื้อ (Recovered)

การเคลื่อนที่เดินทางของแต่ละ Agent 1 ประชาชน สมมติให้เกิดขึ้นแบบสุ่ม (Random) และจะหยุดต่อเมื่อ Agent 1 ประชาชน ได้เสียชีวิตจาก COVID-19 แต่หากยังอยู่ใกล้กันมากเท่าไรก็มีโอกาสที่จะติดเชื้อ COVID-19 ได้มากขึ้นเท่านั้น ซึ่งสามารถคำนวณระยะทางระหว่าง Agent แบบ Euclidean Distance ได้ดังนี้

$$d(X, Y) = \sqrt{(X_1 - Y_1)^2 + (X_2 - Y_2)^2} \quad (3)$$

เมื่อ X = ความยาวของตำแหน่ง Agent $x \sim \mathcal{U}(0, length)$

Y = ความสูงของตำแหน่ง Agent $y \sim \mathcal{U}(0, height)$

โจทย์สำคัญหนึ่งของงานชิ้นนี้ คือ ผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นเมื่อจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้น ย่อมส่งผลกระทบไปยังรายได้ของผู้ติดเชื้อและประชาชน ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามระดับรายได้ โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จำแนกตามกลุ่มประชากรตามระดับรายได้ (Quintile by income) ประจำปี 2562 รายละเอียด ดังตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 รายได้ของประชากร จำแนกตามกลุ่มประชากรตามระดับรายได้ ประจำปี 2562

กลุ่มประชากรตามระดับรายได้ (Quintile by Income)	สัดส่วนรายได้ของประชากร (ร้อยละ)	สัดส่วนรายได้ของประชากรสะสม (ร้อยละ)
กลุ่ม 20% ที่ 1 (จนที่สุด)	5.5%	5.5%
กลุ่ม 20% ที่ 2	9.6%	15.1%
กลุ่ม 20% ที่ 3	14.3%	29.4%
กลุ่ม 20% ที่ 4	21.6%	51.0%
กลุ่ม 20% ที่ 5 (รวยที่สุด)	49.0%	100.0%

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) Agent อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

Agent อื่น ๆ ประกอบไปด้วย Agent 2 ครัวเรือน (House) คำนวณจากสัดส่วนระหว่างประชากร (Population Size) และขนาดของครอบครัว (Family Size) โดยค่าเริ่มต้นกำหนดให้ประชากรเท่ากับ 300 คน และขนาดครอบครัวจำนวน 3 คน และ Agent 3 ภาครัฐกิจ (Business) กำหนดให้มี 9 แห่ง แต่ละแห่งมีระยะทางห่างกัน 20 เมตร ในขณะที่ Agent 4 รัฐบาล (Government) และ Agent 5 หน่วยงานระดับสาธารณสุข (Health Care System) กำหนดให้มี 1 แห่ง หรือเรียกว่า Singleton เพื่อประหยัดหน่วยความจำ (Memory) ในการ Simulation ทั้งนี้สามารถสรุปตัวแปร (Parameter) ได้ดังตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 15 สรุปค่าตัวแปร (Parameter) ที่ใช้ในการจำลองสถานการณ์ (Simulation)

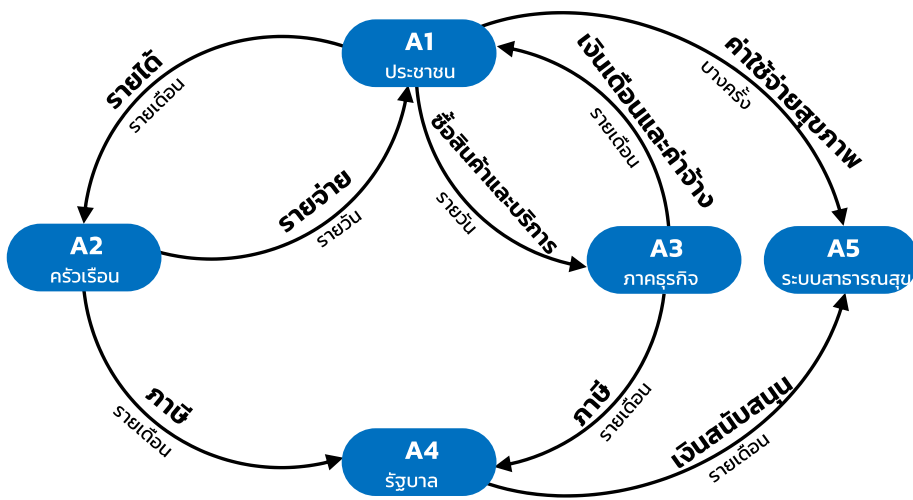
ตัวแปร (Parameter)	ค่าตัวแปร (Value)
ตัวแปรภายนอก (Global Parameter)	
ความกว้าง (Length)	300 เมตร
ความสูง (Height)	300 เมตร
ตัวแปรด้านประชากร (Demographic Parameter)	
ขนาดประชากรกลุ่มตัวอย่าง (Population Size)	300 คน
สมาชิกในครอบครัว (Family Size)	3 คนต่อ 1 ครอบครัว
สัดส่วนของผู้ที่ไม่มีที่อยู่อาศัย (Homeless) ต่อประชากร	0.0005%
Amplitude ของกลุ่มผู้มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ (Susceptible) กลุ่มผู้ติดเชื้อ (Infectious) และ กลุ่มผู้ที่หายจากการติดเชื้อ (Recovered)	10 เมตร
ตัวแปรด้านการระบาด (Epidemiological Parameter)	
สัดส่วนของเตียงในห้อง ICU ต่อจำนวนประชากร (Critical Limit)	0.01%
ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนการติดเชื้อในขั้นต้น (Basic Reproduction Ratio)	1.2

ตัวแปร (Parameter)	ค่าตัวแปร (Value)
ระยะเวลาในการฟักตัว (Incubation Time)	5 วัน
ระยะเวลาในการแพร่เชื้อ (Contagion Time)	10 วัน
ระยะเวลาในการฟื้นตัว (Recovering Time)	20 วัน
ตัวแปรด้านเศรษฐกิจ (Economic Parameter)	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	10 ล้านบาท
จำนวนธุรกิจ (Total Business)	9 แห่ง
รายได้ขั้นต่ำ (Minimum Income)	900 บาท
รายจ่ายขั้นต่ำ (Minimum Expense)	600 บาท
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Taxes)	10%
ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Income Tax)	20%
สัดส่วนรายจ่ายภาครัฐต่อ GDP (Public Expenditure to GDP)	20%
สัดส่วนภาคธุรกิจต่อ GDP (Business to GDP)	50%
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	1.8%

ที่มา: ปรับปรุงจาก Silva และคณะ (2020) (Actions) ในระบบเศรษฐกิจ

แต่ละ Agent ย่อมมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน สรุปได้ 3 ประเภท รายละเอียดตามรูปที่ 4 ดังนี้

ภาพที่ 33 รูปแบบความสัมพันธ์ของผู้กระทำ (Actions) ในระบบเศรษฐกิจ

ที่มา: จัดทำโดยคณะผู้เขียน

1) ความสัมพันธ์ด้านการติดต่อธุรกิจ (Business Contact) คือ การแลกเปลี่ยนความมั่งคั่งระหว่าง Agent 1 ประชาชน และ Agent 3 ภาคธุรกิจ โดย Agent 1 เมื่อมีเวลาว่าง (Free Time) ก็จะไปซื้อสินค้าและบริการของ Agent 3 ภาคธุรกิจเป็นรายวัน โดยในช่วงของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในเกือบทุกกรณี สินค้าบางอย่าง เช่น อาหารสดและยารักษาโรค ไม่สามารถซื้อได้ทางออนไลน์ได้ ทั้งนี้ รายได้ของ Agent 3 ภาคธุรกิจจะมากขึ้นหรือน้อย นอกจากจะขึ้นกับการเดินทางและการใช้จ่ายเงินซื้อสินค้าและบริการของ Agent 1

ประชาชนแล้ว ยังขึ้นกับระดับของรายได้ (Social Stratum) ของ Agent 1 ประชาชนอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในแต่ละวัน ความมั่งคั่งของ Agent 2 คริวเรือน และ Agent 3 ภาคธุรกิจ จะมีลดลงในสัดส่วนคงที่ (Fixed Expenses) โดยอยู่ในรูปแบบค่าใช้จ่ายของคริวเรือนและค่าใช้จ่ายพนักงาน ตามลำดับ

2) ความสัมพันธ์ด้านการบัญชี (Accounting) คือ การทำธุรกรรมระหว่าง Agent 2 คริวเรือน Agent 3 ภาคธุรกิจ และ Agent 4 รัฐบาล โดยในแต่ละเดือน Agent 2 คริวเรือน และ Agent 3 ภาคธุรกิจ จะชำระภาษีเป็นประจำทุกเดือนให้แก่ Agent 4 รัฐบาล ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ที่รัฐบาลจะนำไปใช้ในการจัดหาบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน นอกจากนี้ Agent 3 ภาคธุรกิจ ยังจ่ายเงินเดือนและค่าจ้างให้แก่ Agent 1 ประชาชน เช่นเดียวกันกับ Agent 2 คริวเรือน จะนำเงินไปซื้อสินค้าและบริการของ Agent 3 ภาคธุรกิจ

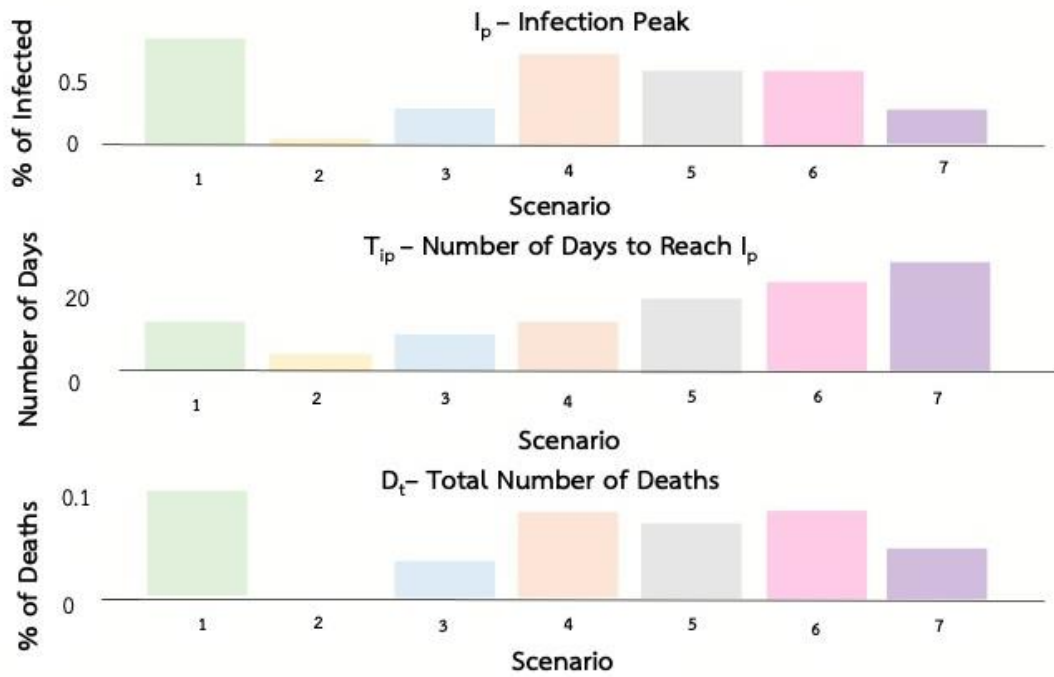
3) ความสัมพันธ์ด้านการบัญชีของรัฐบาล (Accounting of Government) คือ ธุรกรรมที่ Agent 4 รัฐบาล จัดสรรเงินโอนให้แก่ Agent 5 ระบบสาธารณสุข รายเดือนเป็นจำนวนคงที่ (Fixed Expenses) และรายวันผันแปรตามจำนวนผู้ป่วยที่ต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ในขณะเดียวกัน Agent 4 รัฐบาล ก็จัดสรรเงินช่วยเหลือให้กับผู้ว่างงาน (Unemployed) และผู้ที่ไม่มียี่ออยู่อาศัย (Homeless)

3. ผลการศึกษา

3.1 การเปรียบเทียบผลกระทบ COVID-19 ในแต่ละกรณี (Scenario)

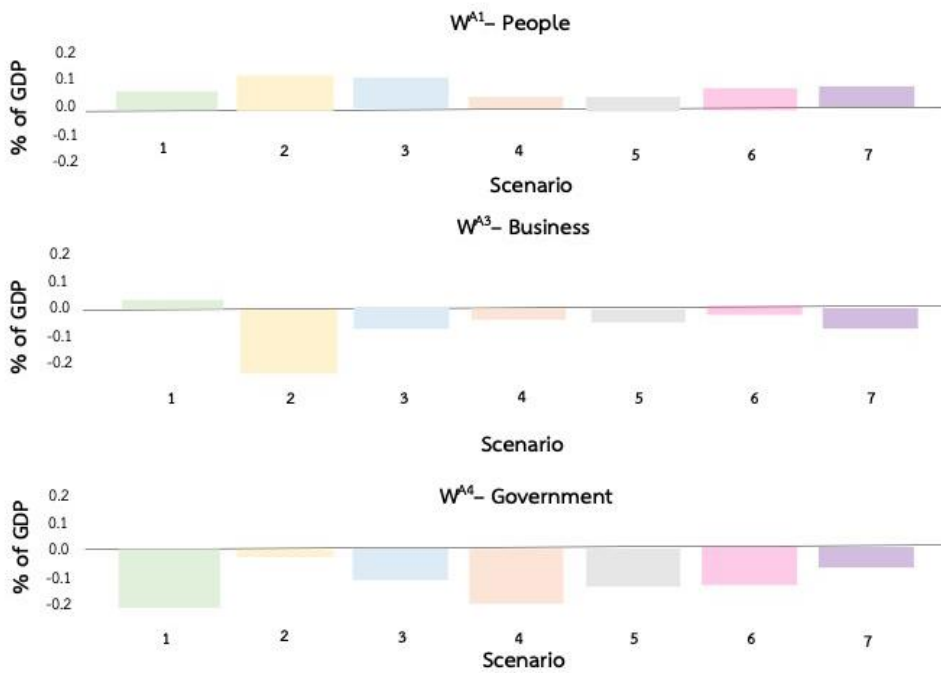
ข้อสมมติของแบบจำลอง ABM คือ ในระหว่างการแพร่ระบาดของ COVID-19 มาตรการที่รัฐบาลใช้ควบคุมการแพร่ระบาด จะทำให้ Agent 1 ประชาชนไม่สามารถเดินทางไปซื้อสินค้าและบริการของ Agent 2 ภาคธุรกิจได้ แต่ยังคงได้รับเงินเดือนเต็มและไม่มีการเลิกจ้างจาก Agent 2 ภาคธุรกิจ รวมทั้งยังเสียภาษีให้กับรัฐบาลด้วย ในขณะที่ Agent 2 ภาคธุรกิจ ได้รับผลกระทบจากยอดขายที่ลดลง แต่ยังคงเสียภาษีให้กับรัฐบาล โดยรัฐบาลก็จะได้รับภาษีจากภาคธุรกิจที่ลดลงเช่นกัน และต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแลประชาชนที่ติดเชื้อ COVID-19 เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้ การวิเคราะห์สามารถแบ่งเป็น 7 กรณี ได้แก่ 1) รัฐบาลไม่ดำเนินมาตรการควบคุมการระบาด 2) มาตรการ Full Lockdown 3) มาตรการ Conditional Lockdown 4) มาตรการ Vertical Isolation 5) มาตรการ Partial Isolation 6) มาตรการสวมหน้ากากทุกคน และ 7) มาตรการสวมหน้ากากทุกคนและประชาชนร้อยละ 50 กักตัวอยู่บ้าน ผลการศึกษพบว่า **กรณีที่ 2 และกรณีที่ 3** ช่วยให้อัตราการติดเชื้อ จำนวนวันที่ติดเชื้อ และอัตราการตาย น้อยกว่ากรณีอื่น ๆ ซึ่งเป็นเสมือน Best Practice ด้านสาธารณสุข รายละเอียดดังรูปที่ 5 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาผลกระทบทางเศรษฐกิจ ในรูปที่ 6 จะเห็นได้ว่า **กรณีที่ 2 และกรณีที่ 3** ประชาชนจะไม่ได้รับผลกระทบ แต่เกิดผลไปยังภาคธุรกิจจำนวนมาก ในส่วนของรัฐบาล **กรณีที่ 1 และ กรณีที่ 4** เกิดต้นทุนกับรัฐบาลที่ใช้เป็นค่ารักษาพยาบาลผู้ป่วยมากกว่ากรณีอื่น ดังนั้น หากเปรียบเทียบ 2 กรณีที่ให้ผลลัพธ์ดีกว่ากรณีอื่น ได้แก่ **กรณีที่ 3 และกรณีที่ 6** เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากกว่ากรณีอื่น ๆ แต่อาจมีข้อดีข้อด้อยที่แตกต่างกัน กล่าวคือ **กรณีที่ 3** มีการควบคุมการเดินทางบางส่วนทำให้การติดเชื้อชะลอลงและทำงานลดลงในขณะที่ยังมีรายได้เท่าเดิมทำให้ภาคธุรกิจได้รับผลกระทบ แต่**กรณีที่ 6** เศรษฐกิจยังดำเนินต่อไปได้แต่ควบคุมผู้ติดเชื้อได้น้อยกว่าทำให้เป็นภาระการรักษาของภาครัฐมากขึ้น เป็นต้น

ภาพที่ 34 อัตราการติดเชื้อ จำนวนวันที่ติดเชื้อ และอัตราการตาย

ที่มา: คำนวณโดยคณะผู้เขียน

ภาพที่ 35 ผลกระทบทางเศรษฐกิจของกลุ่มประชาชน ภาคธุรกิจ และรัฐบาล

ที่มา: คำนวณโดยคณะผู้เขียน

การประเมินผลกระทบของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่อเศรษฐกิจไทย¹⁵

บทสรุปผู้บริหาร

- การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เริ่มคลี่คลายลง ถือเป็นโอกาสสำคัญที่ภาครัฐจะเร่งการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ให้มีความพร้อม เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการเติบโตระยะยาว และสร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนทั่วโลก
- หากใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-output Table) จำนวน 180 สาขาการผลิต เพื่อศึกษาผลกระทบของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในอีก 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2565-2569) จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคมนาคมขนส่ง 2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3) ด้านพลังงาน และ 4) ด้านสาธารณูปการ (น้ำประปา) พบว่า การลงทุนดังกล่าวจะสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยในทุกสาขาการผลิตโดยรวมเท่ากับ 231,476 ล้านบาท ต่อปี คิดเป็นผลกระทบต่อ GDP เท่ากับร้อยละ 1.23 ต่อปี
- นอกจากนี้ ในการจัดลำดับความสำคัญเชิงนโยบาย (Policy Priority) หากภาครัฐจัดสรรงบประมาณลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเท่ากันจำนวน 100 บาท การลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) จะสร้างมูลค่าเพิ่มลงสู่ระบบเศรษฐกิจเฉลี่ยได้จำนวน 94.1 บาท และสร้างมูลค่าเพิ่มสะสมในอีก 5 ปี ข้างหน้า ได้สูงถึง 727 บาท ส่วนหนึ่งเกิดจากการลงทุนดังกล่าวมีส่วนรั่วไหล (Import Leakage Ratio) ออกจากระบบเศรษฐกิจน้อยกว่าและเกิดมูลค่าเพิ่มภายในประเทศที่สูงกว่าการลงทุนด้านอื่น ๆ
- ดังนั้น นโยบายยกระดับการลงทุนของไทย ควรมุ่งเน้นไปที่การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอ โดยเฉพาะการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึงสอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจใหม่หลังวิกฤต COVID-19

การลงทุนถือเป็นกลไกสำคัญที่มีส่วนขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน เนื่องจากการขยายกิจการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าและบริการ ส่งผลให้การผลิตสินค้าเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศและการส่งออกไปยังต่างประเทศเพิ่มขึ้น ผลที่ตามมาคือ ระดับการจ้างงานมีแนวโน้มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ผ่านการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและการสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนของภาครัฐ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุนภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเสมอมา ทั้งยังเพิ่มศักยภาพในการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

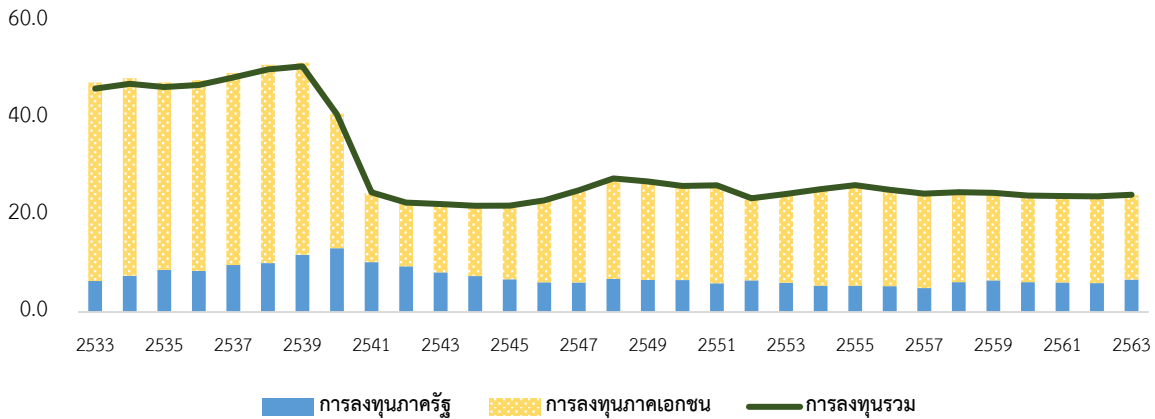
ย้อนกลับไปก่อนปี 2540 การลงทุนรวมของไทย (ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน) มีสัดส่วนเฉลี่ยกว่าร้อยละ 40 ต่อ GDP (รูปที่ 1) และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 10 ต่อปี (รูปที่ 2) แต่การลงทุนในช่วงเวลาดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในด้านอสังหาริมทรัพย์ที่เกินความต้องการของเศรษฐกิจ และพึ่งพาแหล่งเงินจาก

¹⁵ ผู้เขียน ดร.กวิน เอี่ยมตระกูล เศรษฐกรชำนาญการ ขอขอบคุณ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ดร.นรพัชร อัครวัลลภ และนางสาวอภิญา เงินธัญรักษ์ สำหรับคำแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ต่างประเทศ เมื่อรัฐบาลการประกาศลอยตัวค่าเงินบาท ส่งผลภาคธุรกิจเผชิญกับปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) และนำไปสู่ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจการเงินในที่สุด

ภาพที่ 36 สัดส่วนการลงทุนรวมของไทยต่อ GDP

ร้อยละ

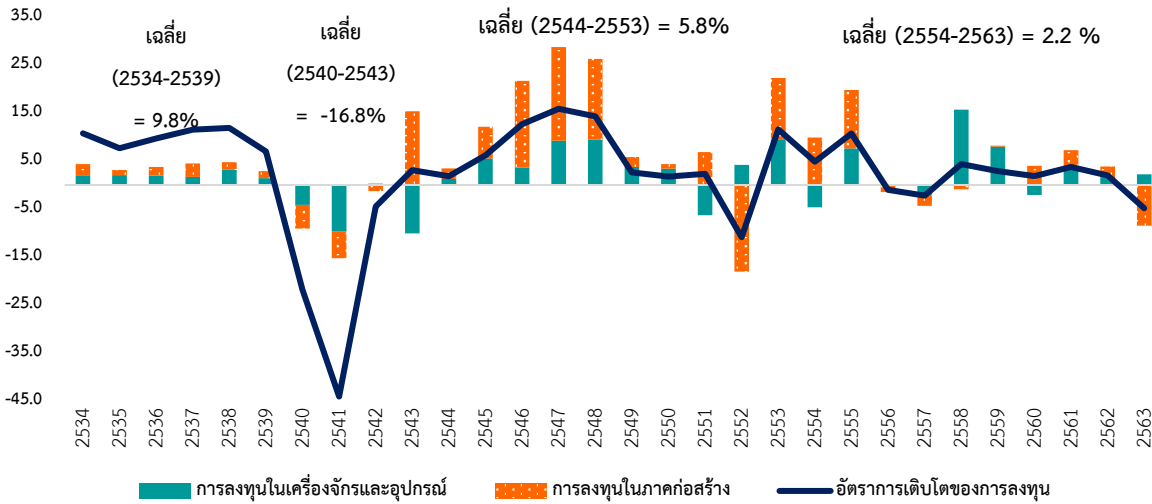

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อย่างไรก็ดี การลงทุนรวมของไทยในช่วง 10 ปีหลัง (พ.ศ. 2554-2563) มีสัดส่วนค่อนข้างคงที่ที่ร้อยละ 24.6 ต่อ GDP และเติบโตเฉลี่ยเพียงร้อยละ 2.2 ต่อปี ลดลงจากช่วงก่อนจากทั้งสององค์ประกอบย่อย คือ การลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์ (Machine and Equipment) และการลงทุนในภาคก่อสร้าง (Construction) (รูปที่ 2) และแม้ว่าสัดส่วนการลงทุนรวมต่อ GDP ของไทยจะสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีรายได้สูง (High Income Countries) และประเทศต่าง ๆ ในโลก แต่ก็ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Countries) รายละเอียดในรูปที่ 3 ทั้งนี้ สัดส่วนการลงทุนต่อ GDP ของไทยที่มีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้ช่องว่างการออมและการลงทุน (Savings-Investment Gap) เปิดกว้างมากขึ้น สะท้อนจากดุลบัญชีเดินสะพัดที่เกินดุลในระดับสูงในระยะหลัง โดยเฉพาะในช่วง 5 -6 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2562 และ 2563 ดุลบัญชีเดินสะพัดของไทยเกินดุลร้อยละ 7.0 และ 3.3 ต่อ GDP ตามลำดับ

ภาพที่ 37 อัตราการขยายตัวการลงทุนรวมที่แท้จริงของไทย

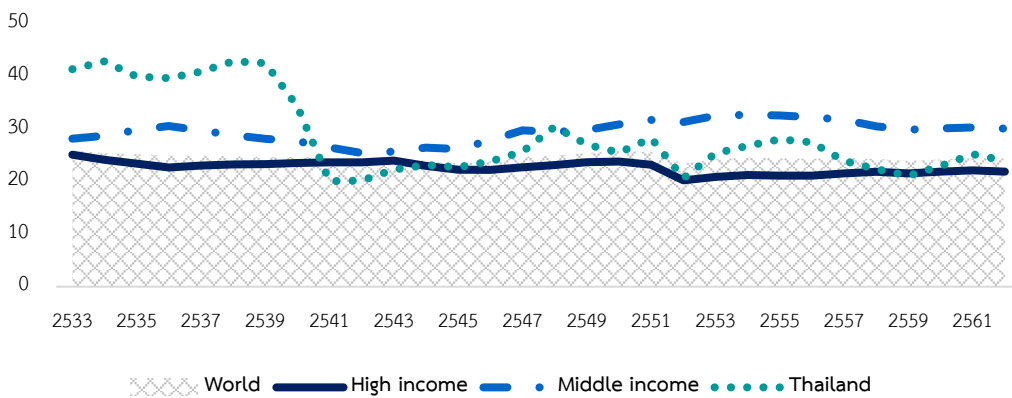
ร้อยละ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาพที่ 38 สัดส่วนการลงทุนต่อ GDP ของไทยเทียบกับประเทศในแต่ละกลุ่มรายได้

ร้อยละ

ที่มา: ธนาคารโลก (World Bank)

อย่างไรก็ดี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงเครือข่ายภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน โดยการรวบรวมประมาณการความต้องการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานจากหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ประมาณ 39 แห่ง ในช่วง 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2565 – 2569) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) รายละเอียดดังตารางที่ 1 พบว่า จะมีความต้องการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน วงเงินรวม 2.2

ล้านล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนด้านคมนาคมขนส่งประมาณร้อยละ 63.1 และด้านพลังงาน (ด้านผลิตไฟฟ้า) ประมาณร้อยละ 34.4 โดยการลงทุนดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนของส่วนรัฐวิสาหกิจประมาณร้อยละ 76.9 ของประมาณการความต้องการลงทุน

ตารางที่ 16 ประมาณการความต้องการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในช่วง 5 ปี ข้างหน้า (พ.ศ. 2565-2569)

หน่วย: ล้านบาท

สาขา	2565	2566	2567	2568	2569	รวม
1.ด้านคมนาคมขนส่ง	359,782	340,212	267,631	250,641	163,797	1,382,064
2.ด้านพลังงาน	187,396	167,430	159,207	134,255	105,941	754,230
3.ด้านสาธารณูปการ (น้ำประปา)	19,109	9,431	9,001	5,550	3,660	46,751
4.ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	1,696	1,567	1,621	1,401	1,084	7,370
รวม	567,983	518,641	437,461	391,848	274,482	2,190,414

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวบรวมโดย สศค.

หมายเหตุ: ด้านคมนาคมขนส่ง รวมการลงทุนของหน่วยราชการ ได้แก่ กรมการขนส่งทางบก กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท และกรมเจ้าท่า

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมการลงทุนของหน่วยราชการ ได้แก่ กรมอุตุนิยมวิทยา

หากใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input – Output Table) ซึ่งเป็นตารางที่แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างสาขาการผลิตต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจทั้งหมดเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและมีความสอดคล้องกันของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ที่มีการจัดทำและเผยแพร่เป็นประจำทุก 5 ปี โดยข้อมูลล่าสุด คือ ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตปี 2558 (ตารางที่ 2) มาใช้ในการวิเคราะห์ผลทางเศรษฐกิจของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคมนาคมขนส่ง 2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3) ด้านพลังงาน และ 4) ด้านสาธารณูปการ (น้ำประปา) ที่มีต่ออุตสาหกรรมรายสาขาจำนวน 180x180 โดยการวิเคราะห์ผ่านแบบจำลองดังกล่าวอยู่บนข้อสมมติฐานอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่แท้จริงในปี 2569 เท่ากับร้อยละ 3.7 ต่อปี และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2569 เท่ากับร้อยละ 1.4 ต่อปี ซึ่งเท่ากับผลการประมาณการเศรษฐกิจในปี 2568 ตามแผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ 2565-2568) นอกจากนี้ สมมติให้เป้าเบิกจ่ายงบลงทุนในภาพรวมที่ร้อยละ 70 และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ย 11 ปี (พ.ศ. 2559-2569) เท่ากับร้อยละ 0.8 ต่อปี

ตารางที่ 17 ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ซึ่งสะท้อนโครงสร้างเศรษฐกิจประเทศไทยในปี 2558

	สาขาที่ 1	สาขาที่ 2	สาขาที่ 3	สาขาที่ 178	สาขาที่ 179	สาขาที่ 180	C	I	G	EX	M	ผลผลิตรวม
สาขาที่ 1	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X _{1,178}	X _{1,179}	X _{1,180}	C ₁	I ₁	G ₁	EX ₁	M ₁	X ₁
สาขาที่ 2	X ₂₁	X ₂₂	X ₂₃	X _{2,178}	X _{2,179}	X _{2,180}	C ₂	I ₂	G ₂	EX ₂	M ₂	X ₂
สาขาที่ 3	X ₃₁	X ₃₂	X ₃₃	X _{3,178}	X _{3,179}	X _{3,180}	C ₃	I ₃	G ₃	EX ₃	M ₃	X ₃
....
สาขาที่ 178	X _{178,1}	X _{178,2}	X _{178,3}	X _{178,178}	X _{178,179}	X _{178,180}	C ₁₇₈	I ₁₇₈	G ₁₇₈	EX ₁₇₈	M ₁₇₈	X ₁₇₈
สาขาที่ 179	X _{179,1}	X _{179,2}	X _{179,3}	X _{179,178}	X _{179,179}	X _{179,180}	C ₁₇₉	I ₁₇₉	G ₁₇₉	EX ₁₇₉	M ₁₇₉	X ₁₇₉
สาขาที่ 180	X _{180,1}	X _{180,2}	X _{180,3}	X _{180,178}	X _{180,179}	X _{180,180}	C ₁₈₀	I ₁₈₀	G ₁₈₀	EX ₁₈₀	M ₁₈₀	X ₁₈₀
Value Added	VA ₁	VA ₂	VA ₃	VA ₁₇₈	VA ₁₇₉	VA ₁₈₀						
ผลผลิตรวม	X ₁	X ₂	X ₃	X ₁₇₈	X ₁₇₉	X ₁₈₀						

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และจัดทำตารางโดย สศค.

ผลการศึกษา พบว่า การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ GDP ในทุกสาขาการผลิตเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 231,476 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นผลกระทบต่อ GDP ร้อยละ 1.23 ต่อปี ในขณะที่การลงทุนด้านคมนาคมขนส่ง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ GDP ในทุกสาขาการผลิตเฉลี่ยสูงสุดถึง 145,607 ล้านบาท ต่อปี คิดเป็นผลกระทบต่อ GDP เท่ากับร้อยละ 0.77 ต่อปี (ตารางที่ 3) อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตที่สำคัญ ในการจัดลำดับความสำคัญเชิงนโยบาย (Policy Priority) หากภาครัฐจัดสรรงบประมาณลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเท่ากันจำนวน 100 บาท จะพบว่า การลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) แม้ว่าจะมีความต้องการลงทุนในระดับที่น้อยกว่าการลงทุนด้านอื่น ๆ สะท้อนจากสัดส่วนการสะสมเฉลี่ยในช่วง 5 ปี หลัง (พ.ศ. 2558-2562) เท่ากับร้อยละ 2.3 (รูปที่ 4) แต่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยจากการลงทุนได้สูงถึง 94.1 บาท และมูลค่าเพิ่มสะสมในช่วง 5 ปี ข้างหน้า ได้สูงถึง 727 บาท ส่วนหนึ่งเกิดจากการลงทุนดังกล่าวเป็นการลงทุนในด้านสินทรัพย์ไม่มีตัวตน (Intangible Asset) เช่น ซอฟต์แวร์และโครงข่าย อีกทั้งมีส่วนรั่วไหล (Import Leakage Ratio) ออกจากระบบเศรษฐกิจน้อยกว่าและเกิดมูลค่าเพิ่มภายในประเทศที่สูงกว่าการลงทุนด้านอื่น ๆ

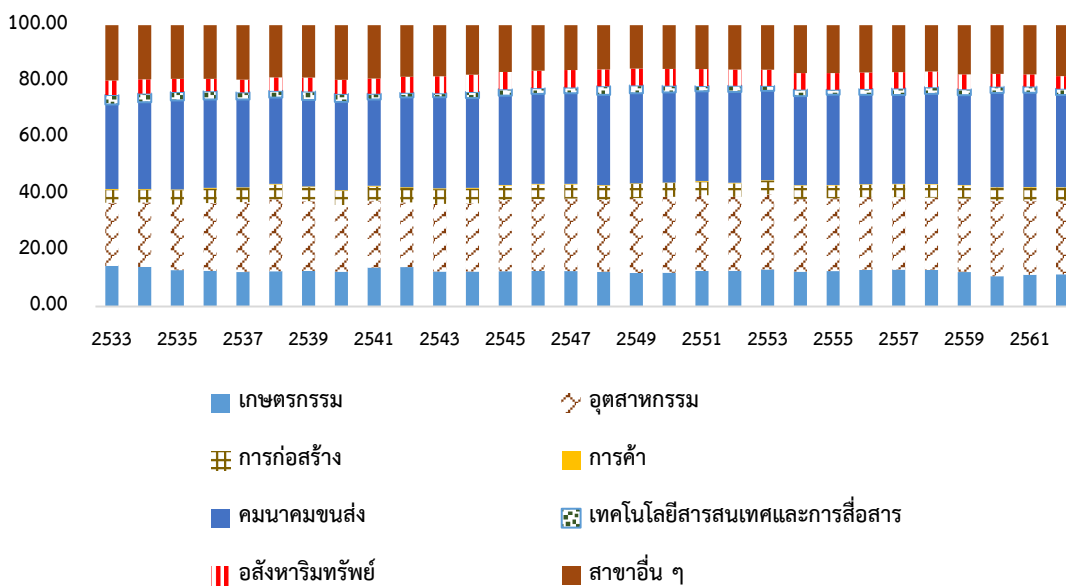
ตารางที่ 18 ผลกระทบของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในช่วง 5 ปี ข้างหน้า (พ.ศ. 2565-2569) ต่อเศรษฐกิจ ภาพรวม (ต่อปี)

หน่วย: ล้านบาท

สาขา	เป้าเบิกจ่าย ร้อยละ 70 (2565- 2569)	ผลกระทบเฉลี่ยต่อ GDP ที่เกิดขึ้นต่อปี		มูลค่าเพิ่ม เฉลี่ยของการ ลงทุน จำนวน 100 บาท	มูลค่าเพิ่มสะสม จากการลงทุน (Cumulative nominal value added GDP) จำนวน 100 บาท ในช่วง 5 ปี
		มูลค่า	ร้อยละ		
1.ด้านคมนาคมขนส่ง	967,445	145,607	0.77	75.3	582
2.ด้านพลังงาน	527,961	79,039	0.42	74.9	579
3.ด้านสาธารณูปการ (น้ำประปา)	32,725	5,858	0.03	89.5	692
4.ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการ สื่อสาร	5,159	971	0.01	94.1	727
รวม	1,533,290	231,476	1.23	75.5	583

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และประมวลผลโดย สศค.

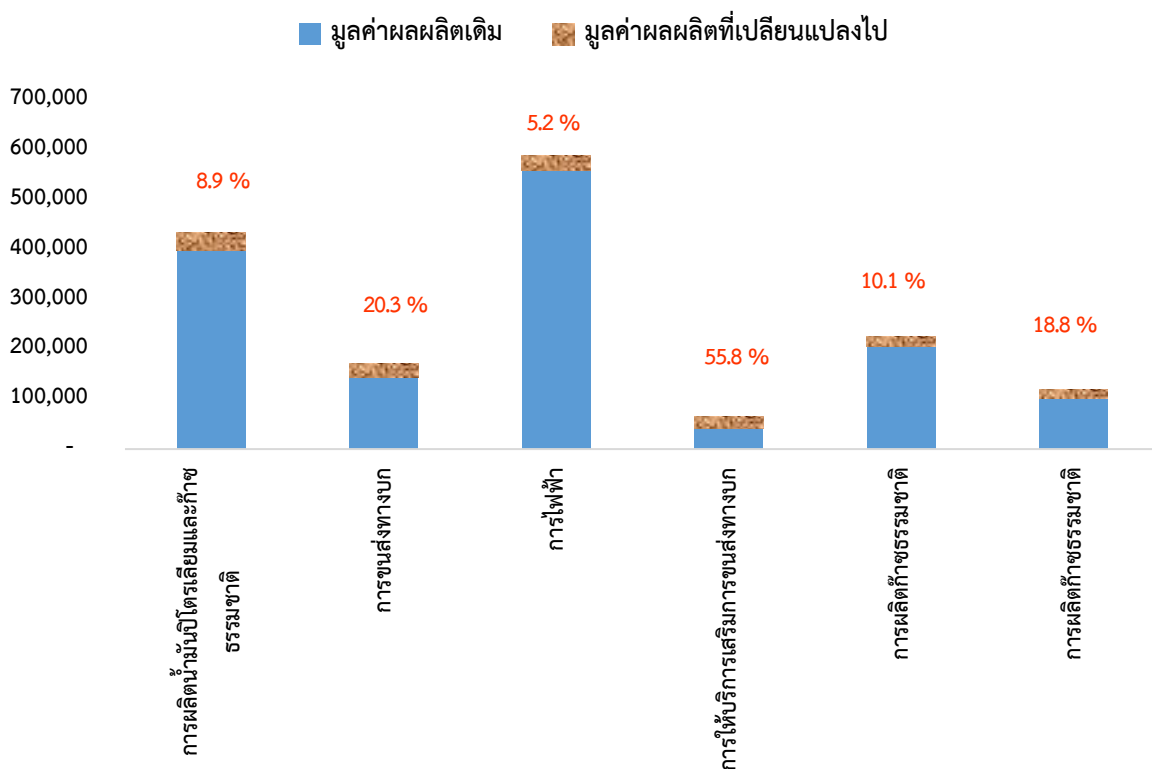
ภาพที่ 39 สัดส่วนการสะสมทุนรายสาขาของไทย

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และประมวลผลโดย สศค.

ทั้งนี้ หากพิจารณาถึงสาขาที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจากความต้องการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าว (รูปที่ 5) จะพบว่า สาขาการผลิตน้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติได้รับประโยชน์สูงสุดโดยสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยได้สูงที่สุดถึง 35,554 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 8.9 ของมูลค่าผลผลิตเดิม ในขณะที่สาขาการให้บริการเสริมขนส่งทางบก แม้ว่ามูลค่าผลผลิตเดิมจะมีเพียง 41,677 ล้านบาท แต่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยให้กับระบบเศรษฐกิจได้ถึง 23,270 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 55.8 ของมูลค่าผลผลิตเดิม อย่างไรก็ตาม ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น จากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวยังสร้างผลเชื่อมโยงไปยังอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องอีกด้วย อาทิ อุตสาหกรรมเหล็ก สถาบันการเงิน การค้าปลีก ค้าส่ง และการประกันวินาศ เป็นต้น

ภาพที่ 40 ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น (Value Added) ต่อปี จากการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในช่วง 5 ปี ข้างหน้า (พ.ศ. 2565-2569) สูงสุด 6 สาขาแรก

ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มโดยรวมสะสมให้กับระบบเศรษฐกิจได้มากที่สุด ดังนั้น การลงทุนดังกล่าวจึงมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยมากกว่าสาขาอื่น โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐตามนโยบาย Thailand 4.0 ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปเทคโนโลยีสารสนเทศครั้งใหญ่ของประเทศ เพื่รองรับเศรษฐกิจดิจิทัลในช่วง 2-3 ปีข้างหน้า อาทิ 1) นโยบายส่งเสริมเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล ภายในพื้นที่ EEC เพื่อเป้าหมายเป็น “สถานที่บ่มเพาะ” การเรียนรู้ พัฒนา และสะสมเทคโนโลยีชั้นนำของประเทศ 2) การจัดตั้งเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ที่มีเป้าหมายจะขยายเมืองอัจฉริยะไปทั่ว

ประเทศ จำนวน 100 พื้นที่ ภายในปี 2565 และ 3) นโยบายส่งเสริมเทคโนโลยี 5G อย่างเต็มรูปแบบ โดยในอนาคต คาดว่าจะมีการพิจารณาจัดสรรคลื่นความถี่ 3500 MHz ที่มีความถี่ครอบคลุมได้ยาวขึ้น ในขณะเดียวกันอุตสาหกรรมด้านดิจิทัลก็ยังได้รับแรงผลักดันจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่คุ้นเคยกับการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น ทั้งในด้านการศึกษา การซื้อสินค้าและบริการ และการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เกิดการลงทุนและความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น และส่งผลเชื่อมโยงไปยังอุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อุตสาหกรรมรถยนต์ (Automotive Industry) ซึ่งผู้ประกอบการจะสามารถใช้เทคโนโลยีผลิตรถยนต์ที่ไร้คนขับและให้ความปลอดภัยสูง หรือธุรกิจทางการแพทย์และสุขภาพ (Medical Service) ที่บุคลากรทางการแพทย์จะสามารถใช้เครื่องมือสมัยใหม่ในการวิเคราะห์ห่อการของผู้ป่วยได้อย่างแม่นยำและใช้เวลาในการประเมินผลไม่นาน

กล่าวโดยสรุป การใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-output Table) จำนวน 180 สาขาการผลิต เพื่อศึกษาผลกระทบของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในอีก 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2565-2569) พบว่า การลงทุนดังกล่าวจะสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 231,476 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นผลกระทบต่อ GDP เท่ากับร้อยละ 1.23 ต่อปี ดังนั้น นโยบายยกระดับการลงทุนของไทยควร มุ่งเน้นไปที่การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอ โดยเฉพาะการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึง สอดรับกับบริบทเศรษฐกิจใหม่หลังวิกฤต COVID-19 เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศเอาไว้ควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะช่วยให้ผลิตภาพการผลิตรวม และการจ้างงานรวมของประเทศเพิ่มขึ้นในระยะปานกลางถึงยาว โดยศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นจากการลงทุนดังกล่าว จะทำให้ภาครัฐสามารถจัดเก็บรายรับได้เพิ่มขึ้นในอนาคต และทำให้เสถียรภาพทางการคลังปรับดีขึ้นในท้ายที่สุด

กับดักของการมีทักษะต่ำ (Low Skill Trap)

ปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข¹⁶

บทสรุปผู้บริหาร

○ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Megatrends) เช่น การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี (Digital Transformation) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Population ageing) และกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalisation) เป็นต้น ได้ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพและตำแหน่งงาน ส่งผลให้แรงงานในโลกยุคใหม่ จำเป็นต้องมีการพัฒนาชุดทักษะให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากแนวโน้มเหล่านี้มากที่สุด คือ แรงงานที่มีทักษะต่ำหรือแรงงานที่ยังไม่ได้พัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นต่อการรับมือกับแนวโน้มดังกล่าว แรงงานเหล่านี้มักติดอยู่ในกับดักของการมีทักษะต่ำ (Low Skill Trap)

○ นอกจากนี้ ประเทศไทยติดอยู่ในสถานะผลิตภาพแรงงานที่ไม่ได้เพิ่มมากนักในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ส่งผลให้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอนาคตอาจมีข้อจำกัดมากยิ่งขึ้น หากสถานการณ์ดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไข ดังนั้น ประเด็นการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน (Labour Productivity) โดยเฉพาะการยกระดับทักษะแรงงาน จึงกลายเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญยิ่งขึ้น เพราะถึงแม้ว่าจำนวนประชากรวัยแรงงานจะลดลง อย่างไรก็ตาม ผลิตภาพแรงงานที่เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มทักษะอาจสามารถทดแทนกำลังการผลิตที่หายไปได้เช่นกัน ซึ่งตามการวิเคราะห์ของศูนย์วิจัยด้านเศรษฐกิจของธนาคารไทยพาณิชย์ (EIC) ในปี 2562 พบว่า ในช่วงที่ผ่านมาแรงงานในแต่ละสาขาการผลิตไม่ได้มีการพัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งสาเหตุของปัญหาคุณภาพและผลิตภาพแรงงานที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งอาจมาจากปัญหาทักษะแรงงานของไทยที่ค่อนข้างต่ำ (Low Skill)

○ ในระยะปานกลางถึงระยะยาว ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน โดยตามรายงานประมาณการประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) คาดการณ์ว่า หลังจากปี 2571 เป็นต้นไป จำนวนประชากรจะเริ่มลดลง โดยจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ถูกคาดการณ์ว่าจะเพิ่มเป็น 20.42 ล้านคน หรือร้อยละ 31.28 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในปี 2583 ซึ่งส่งผลให้ในปีดังกล่าวประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” หรือ Super Aged Society ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลให้จำนวนประชากรวัยแรงงานในระยะต่อไปของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ลดลงด้วยเช่นกัน ดังนั้น การยกระดับทักษะเพื่อชดเชยกำลังการผลิตจากแรงงานที่หายไป จึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญ

¹⁶ ผู้เขียน : นายณัฐพล ศรีพจนารถ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค และนายธนพล กาลเนาวกุล เศรษฐกรชำนาญการ ส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ นายพิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค และนายพงศศิคร โภชากรณ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะ อนึ่ง บทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

○ ทั้งนี้ สำหรับการปรับแก้ทักษะแรงงานต่ำ OECD ได้จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ให้แรงงานผู้ใหญ่ที่มีทักษะต่ำ (low-skilled adults) เพื่อให้หลุดพ้นกับดักจากสถานะของการมีทักษะต่ำ (Low Skill Trap) ซึ่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังอาจนำมาปรับใช้ในการออกมาตรการเพื่อยกระดับทักษะแรงงานในระยะต่อไป

○ ในช่วงที่ผ่านมาการแก้ไขแรงงานทักษะต่ำของประเทศไทยในปัจจุบันยังขาดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ส่งผลให้การมองปัญหาในระดับภาพรวมทั้ง Ecosystem ยังไม่ครบถ้วน และการแก้ไขปัญหาจึงไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ในระยะต่อไป การกำหนดให้มีหน่วยงานกลางสำหรับขับเคลื่อนและบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานจึงมีความจำเป็น ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาแรงงานทักษะต่ำ ภาครัฐอาจนำแนวทางของ OECD มาปรับใช้ได้

○ ในส่วนของกระทรวงการคลังซึ่งมีบทบาทในการจัดสวัสดิการให้ประชาชนกลุ่มเปราะบางเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมอาจเข้ามามีบทบาทในการออกมาตรการเพื่อยกระดับทักษะและปรับทักษะให้กลุ่มคนต่าง ๆ เช่น ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ แรงงานนอกระบบ เป็นต้น เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แรงงานหรือประชาชนกลุ่มดังกล่าวสามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

1. บทนำ

เนื่องด้วยแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นต้น รวมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ยังคงมีความไม่แน่นอนอาจส่งผลกระทบต่อหลายอาชีพหายไป อย่างไรก็ตาม อีกหลายอาชีพก็มีแนวโน้มเป็นที่ต้องการในตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งหากแรงงานไม่มีการปรับตัวโดยการพัฒนาทักษะแรงงาน (Upskill) และปรับทักษะแรงงาน (Reskill) ก็อาจไม่สามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานและอาจกลายเป็นผู้ว่างงานในท้ายที่สุด

นอกจากนี้ ในอนาคตอันใกล้ ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด หรือ Super Aged Society¹⁷ ซึ่งจะนำไปสู่จำนวนประชากรวัยแรงงานซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิตที่สำคัญต้องหดตัวลง และแน่นอนว่าหากไม่มีการยกระดับผลิตภาพการผลิตของแรงงานผ่านการยกระดับทักษะแรงงาน ปัญหาโครงสร้างประชากรที่จำนวนแรงงานลดลงย่อมนำไปสู่อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่อาจเติบโตต่ำลงได้เช่นกัน

ดังนั้น ประเด็นเรื่องการ Upskill และ Reskill แรงงาน จึงเป็นสิ่งที่หน่วยงานทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควรเริ่มให้ความสำคัญในปัจจุบัน ทั้งนี้ ในส่วนของกระทรวงการคลังเองซึ่งมีหน้าที่ในการจัดสวัสดิการให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อย โดยให้ความช่วยเหลือผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม จึงอาจเข้ามามีบทบาทในการให้การสนับสนุนผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในการ Upskill และ Reskill เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แรงงานกลุ่มดังกล่าวสามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วได้

¹⁷ สังคมสูงวัยระดับสุดยอด หรือ Super Aged Society คือ สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด

บทความนี้จะนำเสนอบทวิเคราะห์และรายงานของสำนักเศรษฐศาสตร์ต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของ Megatrend ที่มีต่อความจำเป็นในการปรับทักษะของแรงงาน และปัญหาของสังคมสูงอายุที่มีต่อผลิตภาพแรงงานของประเทศไทย ความสำคัญของการยกระดับทักษะและปรับทักษะของแรงงาน ข้อเสนอพัฒนาการเรียนรู้ให้แรงงานผู้ใหญ่ที่มีทักษะต่ำของ OECD รวมทั้งเสนอแนะนโยบายหรือมาตรการของกระทรวงการคลังสำหรับแก้ไขปัญหาดังกล่าว แก่ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มเปราะบางและผู้ที่มีรายได้น้อยที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง

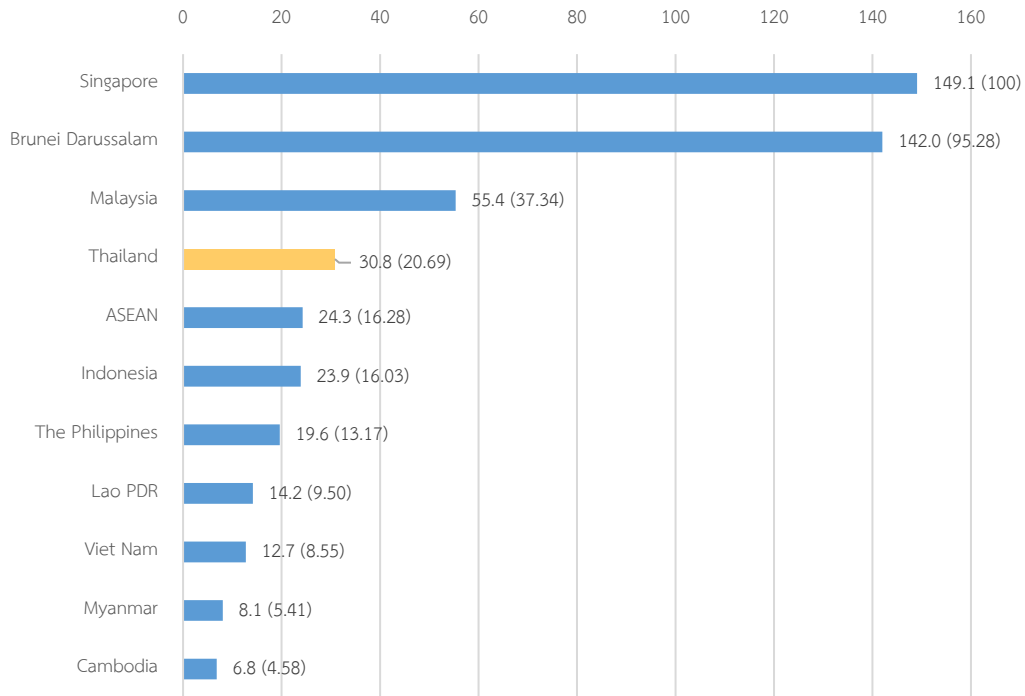
2. ประเด็นผลิตภาพแรงงานและทักษะแรงงาน โจทย์สำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข

2.1 ผลิตภาพแรงงานไทยและประเด็นการยกระดับทักษะของแรงงาน

ประเด็นการยกระดับผลิตภาพของแรงงาน เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้ก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง เป็นสิ่งที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญมาอย่างยาวนาน และจากข้อมูลขององค์การเพิ่มผลผลิตแห่งเอเชีย (Asian Productivity Organization: APO) ที่เผยแพร่ในรายงาน APO Productivity Databook 2020 พบว่า ผลิตภาพต่อแรงงานของกลุ่มประเทศอาเซียนเฉลี่ยอยู่ที่ 24.27 พันดอลลาร์สหรัฐฯ โดยประเทศไทยมีผลิตภาพต่อแรงงานอยู่ที่ 30.8 พันดอลลาร์สหรัฐฯ สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศอาเซียนและเป็นรองเพียงประเทศสิงคโปร์ บรูไนและมาเลเซีย ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อคิดผลิตภาพต่อแรงงานของไทยเป็นสัดส่วนกับผลิตภาพต่อแรงงานของประเทศสิงคโปร์ พบว่า อยู่ที่ร้อยละ 20.69 ของผลิตภาพต่อแรงงานของประเทศสิงคโปร์ หรือคิดเป็นประมาณ 1 ใน 5 ของประเทศสิงคโปร์

ภาพที่ 41 : ผลผลิตต่อแรงงานของประเทศอาเซียน และสัดส่วนเมื่อเทียบกับประเทศสิงคโปร์ ปี 2561

หน่วย: พันดอลลาร์สหรัฐฯ

หมายเหตุ: 1. ผลผลิต หมายถึง GDP

2. ถ่วงน้ำหนักด้วยอำนาจซื้อระหว่างประเทศ (Purchasing Power Parity) ปี ค.ศ. 2017

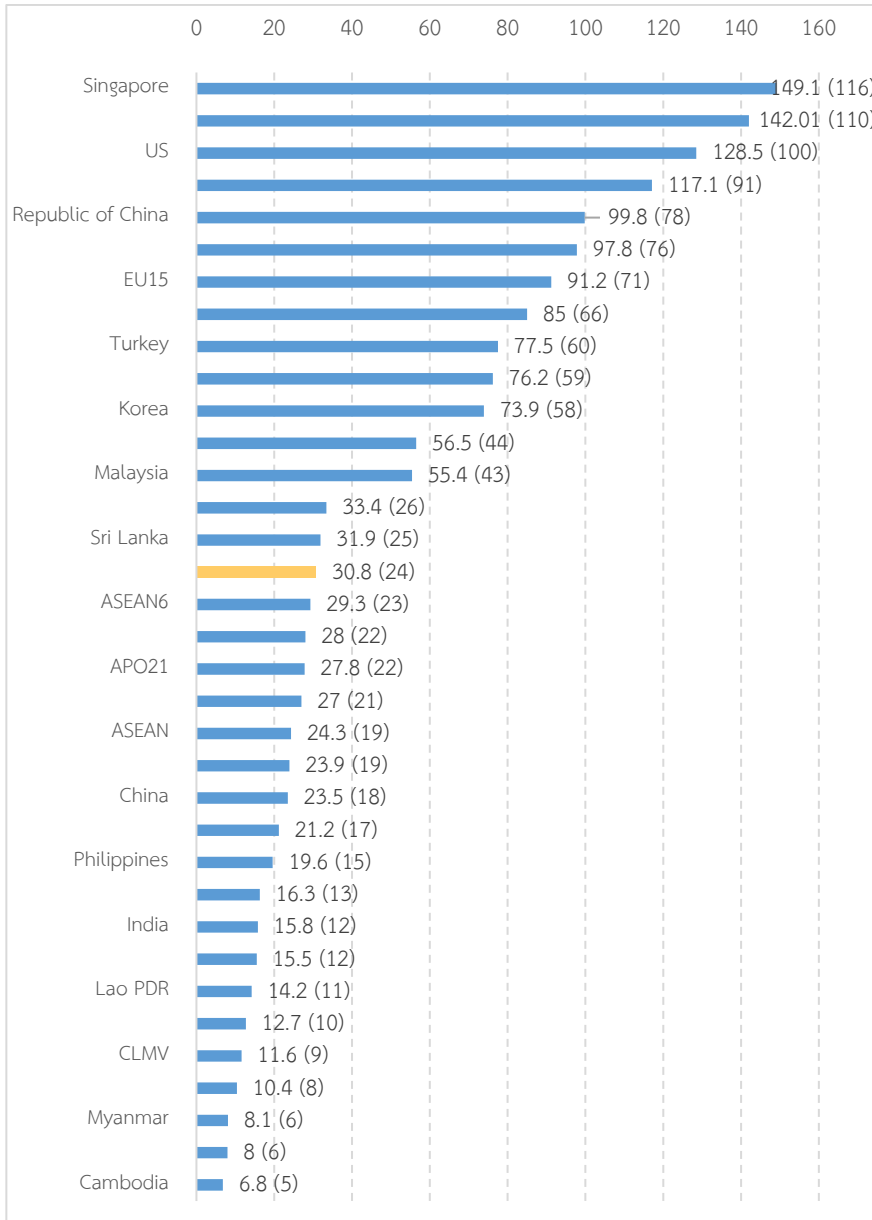
3. ตัวเลขในวงเล็บคือ สัดส่วนเมื่อเทียบกับประเทศสิงคโปร์

ที่มา: Asian Productivity Organization (APO), Asian Productivity Databook 2020.

นอกจากนี้ หากพิจารณาข้อมูลผลผลิตต่อแรงงานของประเทศอื่น ๆ ในโลก จะเห็นได้ว่า ประเทศสิงคโปร์มีผลผลิตต่อแรงงานสูงกว่าประเทศสหรัฐอเมริกาถึงร้อยละ 16 และประเทศบรูไนมีผลผลิตต่อแรงงานสูงกว่าสหรัฐอเมริกาถึงร้อยละ 10 โดยประเทศสหรัฐอเมริกามีผลผลิตต่อแรงงานอยู่ที่ 128.8 พันดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ ผลผลิตต่อแรงงานของไทยคิดเป็นร้อยละ 21.69 ของผลผลิตต่อแรงงานของบรูไน และคิดเป็นร้อยละ 23.97 ผลผลิตต่อแรงงานของสหรัฐอเมริกา

ภาพที่ 42 : ผลผลิตต่อแรงงานของต่างประเทศ และสัดส่วนเมื่อเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา ปี 2561

หน่วย: พันดอลลาร์สหรัฐฯ

หมายเหตุ: 1. ผลผลิต หมายถึง GDP

2. ถ่วงน้ำหนักด้วยอำนาจซื้อระหว่างประเทศ (Purchasing Power Parity) ปี ค.ศ. 2017

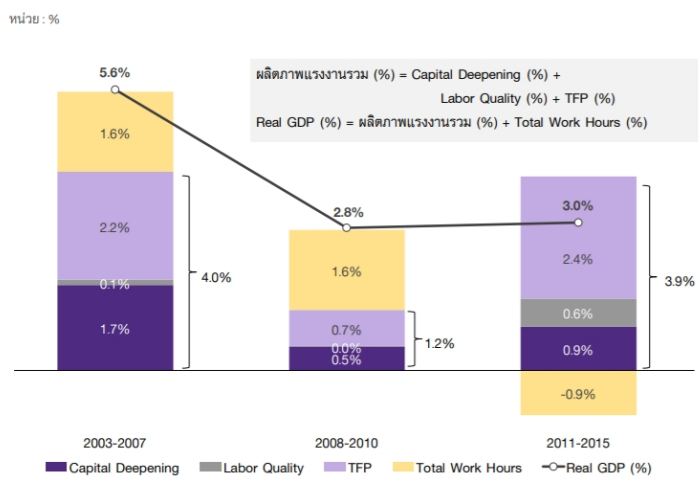
3. ตัวเลขในวงเล็บคือ สัดส่วนเมื่อเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา

ที่มา: Asian Productivity Organization (APO), Asian Productivity Databook 2020.

เมื่อพิจารณาข้อมูลผลิตภาพแรงงานของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ชำรงต้นแล้วจะเห็นได้ว่า ผลิตภาพแรงงานไทยอยู่ในระดับที่พอใช้ได้ สอดคล้องกับบทวิเคราะห์มุมมองต่อสถานการณ์ผลิตภาพแรงงานไทยของศูนย์วิจัยด้านเศรษฐกิจของธนาคารไทยพาณิชย์ (EIC) ในปี 2562 ซึ่งให้ความเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากอัตราการเติบโตของผลิตภาพแรงงานในช่วงปัจจุบัน (2554-2558) มีระดับใกล้เคียงกับช่วงก่อนหน้า (2546-2550) ที่ประมาณร้อยละ 4 ต่อปี ซึ่งตามข้อมูลดังกล่าว EIC ให้มุมมองว่า ผลิตภาพแรงงานไทยในช่วงปัจจุบันยังไม่แย่ อย่างไรก็ตาม ผลิตภาพแรงงานไทยในช่วงปัจจุบันยังไม่เพียงพอ เนื่องจากกำลังแรงงานไทยกำลังลดลงจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดย EIC ประเมินว่า หากยังไม่ปรับปรุงผลิตภาพแรงงานให้ดีขึ้น เศรษฐกิจไทยอาจต้องใช้เวลา 30 ปีหรือมากกว่าในการก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง เพื่อกลายเป็นประเทศรายได้สูง

นอกจากนี้ รายงานของ EIC ฉบับดังกล่าวยังให้ข้อกังวลบางประการเกี่ยวกับผลิตภาพแรงงานไทย โดยเฉพาะปัญหาทักษะแรงงาน โดย EIC พบว่า ในช่วงปี 2554 - 2558 ผลิตภาพแรงงานส่วนใหญ่เติบโตจากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากสาขาที่มีผลิตภาพต่ำ ได้แก่ สาขาการเกษตร อุตสาหกรรมการผลิต โรงแรมและภัตตาคาร และสาขาการขนส่ง ไปยังสาขาที่มีผลิตภาพสูง (Labor Relocation) เป็นสำคัญ ขณะที่ผลรวมการเติบโตของผลิตภาพแรงงานในแต่ละสาขาการผลิต (Within-sector productivity) มีทิศทางลดลง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ในช่วงที่ผ่านมาแรงงานในแต่ละสาขาการผลิตไม่ได้มีการพัฒนาเท่าที่ควร กล่าวคือแรงงานยังมีทักษะต่ำ ส่งผลให้ในระยะต่อไป ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายแรงงานไปยังสาขาการผลิตที่ใช้แรงงานทักษะสูงกว่าจะมีเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ข้อกังวลอีกประการ คือ ในช่วงที่ผ่านมาแรงงานส่วนใหญ่ของไทยมีการกระจุกตัวที่ระดับผลิตภาพต่ำ ขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วมีการกระจุกตัวน้อยกว่า สะท้อนให้เห็นเป็นนัยว่าแรงงานส่วนใหญ่ของไทยมีระดับการศึกษาหรือทักษะที่ต่ำ ส่งผลให้แรงงานอาจมีการปรับตัวช้าและอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในอนาคต

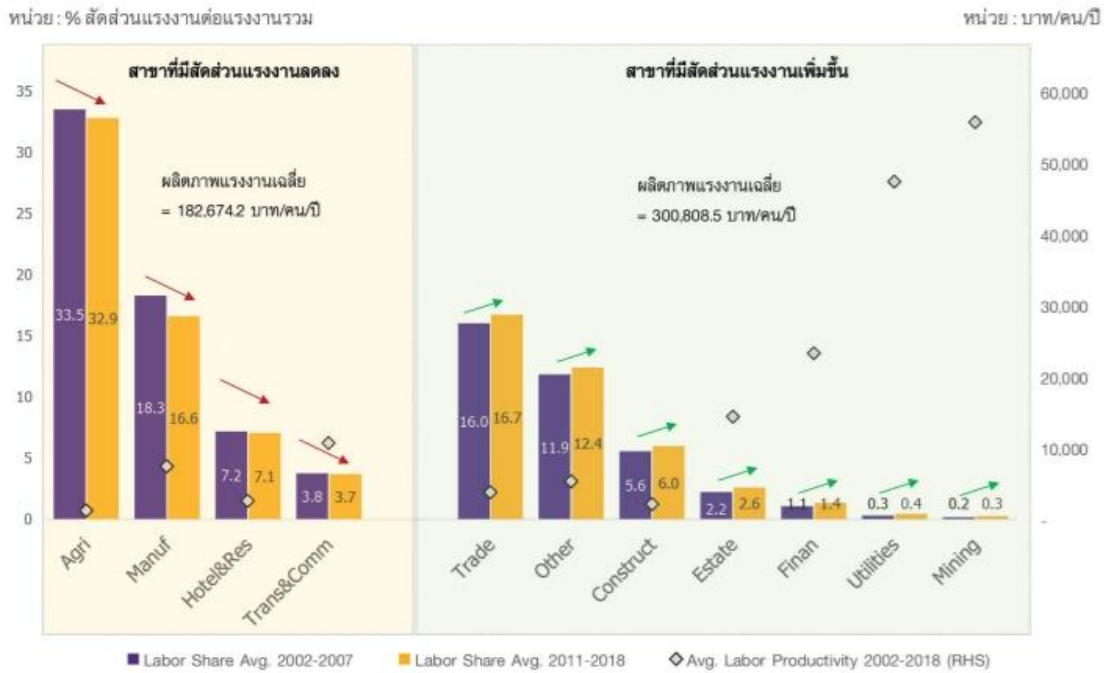
ภาพที่ 43 : องค์ประกอบการเติบโตของเศรษฐกิจใน 3 ช่วงเวลา

หมายเหตุ : ข้อมูลสถิติทุนมีล่าสุดถึงปี 2015 จึงทำการศึกษาได้ถึงปี 2015 เท่านั้น

ที่มา: Economic Intelligence Center (2019)

ภาพที่ 44 : สัดส่วนแรงงานและผลิตภาพแรงงานรายสาขาการผลิตใน 2 ช่วงเวลา

ที่มา: Economic Intelligence Center (2019)

2.2 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Megatrends) และผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีต่อการ Reskill/Upskill ของแรงงาน

ภายใต้แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Megatrends) เช่น การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Population ageing) และกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalisation) เป็นต้น ซึ่งเปลี่ยนแปลงวิถีแห่งการประกอบอาชีพและความต้องการกำลังแรงงาน โดยการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี โดยเฉพาะการพัฒนาระบบอัตโนมัติ (Automation) ทำให้แรงงานในโลกยุคใหม่จำเป็นต้องพัฒนาชุดทักษะ (Skillsets) ที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้แรงงานมีช่วงชีวิตการทำงานที่ยาวนานขึ้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้ทันสมัย และไม่ตกยุค กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalisation) ทำให้แรงงานต้องพัฒนาทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ภาวะโลกร้อน สังคมคาร์บอนต่ำ และสถานการณ์โรคระบาด เป็นต้น ล้วนส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพและตำแหน่งงานด้วยเช่นกัน ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากแนวโน้มเหล่านี้มากที่สุดคือ แรงงานที่มีทักษะต่ำหรือแรงงานที่ยังไม่ได้พัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นต่อการรับมือกับแนวโน้มดังกล่าว ส่งผลให้แรงงานเหล่านี้มักติดอยู่ในกับดักของการมีทักษะต่ำ (Low Skill Trap) เนื่องจากตำแหน่งของพวกเขาหมกอยู่ในระดับล่างจนจำกัดโอกาสในการพัฒนาทักษะให้ตนเอง แรงงานเหล่านี้ส่วนใหญ่มีการเคลื่อนไหวเข้า ๆ ออก ๆ ในตลาดแรงงานเป็นประจำพวกเขามีโอกาสน้อยมากที่จะหันเข้าสู่การฝึกอบรมเพื่อยกระดับทักษะให้ตนเองมีโอกาสได้รับการจ้างแรงงานในงานที่ใช้ทักษะสูงขึ้น (Burdett, K. and E. Smith, 2002; OECD, 2019)

ภาพที่ 5 : Megatrends และผลกระทบต่อโลกการทำงาน

ที่มา: OECD (2019)

นอกจากความต้องการอาชีพที่เพิ่มขึ้นตาม Megatrends ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว การแพร่ระบาดของ COVID-19 ตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา และสถานการณ์การแพร่ระบาดที่ยังคงมีความไม่แน่นอนสูง ได้ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการท่องเที่ยวและบริการ ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจดังกล่าวมีความเปราะบางสูงจากความไม่แน่นอนของรายได้ที่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การแพร่ระบาด รวมทั้งมีความเสี่ยงที่จะเป็นผู้ว่างงานในระยะยาว หากไม่มีการปรับทักษะหรือยกระดับทักษะ เพื่อเคลื่อนย้ายไปทำงานในสาขาเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบน้อยกว่า (Labor Relocation) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสาขาที่มีระดับผลิตภาพสูง หรือต้องใช้แรงงานที่มีทักษะสูง

ดังนั้น การสนับสนุนให้แรงงานทักษะต่ำได้รับการ Upskill และ Reskill จึงมีความจำเป็น หากแรงงานที่มีทักษะสูงชีย่อมช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาผลผลิตและการให้บริการที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น นำไปสู่ผลิตภาพการผลิตที่สูงขึ้น ผู้กำหนดนโยบาย สถาบันด้านการจ้างงาน สถาบันด้านการฝึกอบรม และภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงควรสร้างความร่วมมือในการพัฒนาและเพิ่มโอกาสให้แรงงานที่มีทักษะต่ำได้รับการพัฒนาทักษะ

2.3 สังคมสูงวัยและอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ตามรายงานประมาณการประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 ของ สศช. คาดการณ์ประชากรของไทยจะเพิ่มขึ้นจาก 66.5 ล้านคน ในปี 2563 เป็น 67.2 ล้านคน ในปี 2571 อย่างไรก็ตาม หลังจากปี 2571 เป็นต้นไป จำนวนประชากรจะเริ่มลดลงในอัตราร้อยละ -0.2 ต่อปี โดย สศช. คาดการณ์ว่า ประชากรวัยเด็ก (แรกเกิด - 14 ปี) และวัยแรงงาน (15-59 ปี) จะมีแนวโน้มลดลงจาก 11.2 ล้านคน และ 43.26 ล้านคน ในปี 2563 เป็น 8.4 ล้านคน และ 36.5 ล้านคนในปี 2583 ขณะที่จำนวนประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ถูกคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นจาก 12 ล้านคน ในปี 2563 เป็น 20.42 ล้านคนในปี 2583 หรือคิดเป็นร้อยละ 31.28 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

ซึ่งหมายความว่า ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” หรือ Super Aged Society ในปีดังกล่าว

ปัญหาสังคมผู้สูงอายุเป็นประเด็นที่นักเศรษฐศาสตร์กังวลมาตลอดในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา เนื่องจากประเด็นปัญหาเชิงโครงสร้างดังกล่าวส่งผลให้สัดส่วนจำนวนประชากรวัยแรงงาน ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิตสำหรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยมาอย่างยาวนานมีจำนวนลดน้อยลง และเป็นที่แน่นอนว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรวัยแรงงานในลักษณะดังกล่าวย่อมต้องส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ตามรายงานศึกษา The Macroeconomic and Fiscal Impact of Aging in Thailand ของ World Bank ในปี 2564 ซึ่งได้ใช้ Long-Term Growth Model (LTGM) เพื่อคาดการณ์เศรษฐกิจไทยในระยะยาว โดยประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนโครงสร้างประชากร (สัดส่วนประชากรวัยทำงานต่อจำนวนประชากรทั้งหมด) ที่มีต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย ผลการคาดการณ์ พบว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวจะปรับตัวลดลงในช่วงระหว่างปี 2563 - 2593 โดยการเติบโตที่ลดลงที่คาดการณ์ไว้นั้นเกิดจากการลดลงของอัตราการเจริญเติบโตของประชากร จำนวนประชากรในวัยทำงาน อัตราการเติบโตของทุนมนุษย์ และประสิทธิผลของการลงทุนภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโควิด-19 อาจนำไปสู่ผลิตภาพรวม (Aggregate Productivity) ที่ลดลงด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ผลการศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า สำหรับการบรรเทาผลกระทบเชิงลบของสังคมผู้สูงอายุที่มีต่ออัตราการเจริญเติบโตเศรษฐกิจระยะยาว นโยบายควรให้ความสำคัญทั้งการเพิ่มขนาดของกำลังแรงงานและการเพิ่มผลิตภาพการผลิต ซึ่งรวมถึงการพัฒนาทักษะแรงงานด้วยเช่นกัน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ให้แรงงานผู้ใหญ่ที่มีทักษะต่ำจากรายงานของ OECD และกรณีศึกษาการปรับใช้ในต่างประเทศ

3.1 แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ให้แรงงานผู้ใหญ่ที่มีทักษะต่ำของ OECD

ตามรายงาน “Getting Skills Right Engaging low-skilled adults in learning” ของ OECD ได้จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ให้แรงงานผู้ใหญ่ที่มีทักษะต่ำ (low-skilled adults) ทั้งสิ้น 7 ประการ เพื่อยกระดับทักษะและให้กลุ่มคนดังกล่าวสามารถก้าวข้ามผ่าน Low Skill Trap ได้ และผู้เขียนเห็นว่า แนวทางดังกล่าวอาจสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการแก้ไขปัญหาบริบทของสังคมไทยได้ โดยข้อเสนอแนะของ OECD มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1) การค้นหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพ (Creative ways) ในเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้เรียน

ปัญหาสำคัญของแรงงานที่มีทักษะต่ำคือ พวกเขาติดอยู่ในกับดักของการมีทักษะต่ำ (Low Skill Gap) และไม่ทราบว่าพวกเขาต้องการเรียนรู้เรื่องใด จึงมักไม่เปิดรับโอกาสในการเข้ารับ การฝึกอบรม แนวทางการแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องรณรงค์การสร้างตระหนักรู้ให้ประชาชน (Population Awareness) อย่างทั่วถึง ในสถานที่ซึ่งแรงงานที่มีทักษะต่ำต้องใช้ชีวิตหรือทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น ชุมชน และ

สถานที่สาธารณะ เป็นต้น โดยสื่อสารผ่านสื่อที่แรงงานกลุ่มนี้สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น วิทยุ โทรทัศน์ โปสเตอร์ เป็นต้น ซึ่งอาจมีวิธีอื่น ๆ ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพกว่าวิธีเหล่านี้ และกระตุ้นหรือโน้มน้าวให้พวกเขาเปิดรับโอกาสในการเรียนรู้

2) การให้คำแนะนำแบบองค์รวม (Holistic) และแบบส่วนบุคคล และแนะแนว (Guidance)

รูปแบบของการฝึกอบรมแรงงานสามารถอยู่ในรูปแบบทางการ (Formal basic) หลักสูตรระยะสั้น (Short-courses) เพื่อพัฒนาทักษะที่เฉพาะเจาะจง และการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการระหว่างการปฏิบัติงาน ในส่วนของแรงงานที่มีทักษะต่ำ ซึ่งมักจะต้องการความช่วยเหลือในการระบุถึงทักษะที่ตนเองจำเป็นต้องเข้ารับการฝึกอบรม และประเภทของการฝึกอบรมที่จะเหมาะสมกับพวกเขา นอกจากนี้ พวกเขาต้องการคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเข้าร่วมการฝึกอบรม เช่น เงินทุนที่มีจำนวนจำกัด เวลาที่มีอย่างจำกัด อันเนื่องจากหน้าที่ในการเลี้ยงดูครอบครัว ระยะทางในการไปยังสถานที่ฝึกอบรม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แรงงานที่มีทักษะต่ำ โดยส่วนใหญ่ มักจะไม่ได้รับคำแนะนำด้วยความเข้าใจ และบริการแนะแนวแต่อย่างใด แนวทางการแก้ไขปัญหาที่จำเป็นต้องพัฒนาคำแนะนำแบบองค์รวม (Holistic) และแบบส่วนบุคคลสำหรับแรงงานที่มีทักษะต่ำโดยเฉพาะ และการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้คำแนะนำ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาทักษะ เป็นต้น เจ้าหน้าที่ผู้ให้คำแนะนำเป็นผู้เชี่ยวชาญที่สามารถให้บริการแนะแนวได้เป็นรายกรณีและเป็นรายบุคคล โดยมีความเข้าใจในสถานการณ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

3) การสร้างโอกาสที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

การศึกษาของผู้ใหญ่แตกต่างจากการศึกษาในวัยเด็ก การศึกษาเรียนรู้จะประสบความสำเร็จเมื่อการเรียนรู้มีบริบทชัดเจน (Story-based) นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และกระตุ้นให้เกิดการแก้ไขปัญหา (Problem-oriented) อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ส่วนใหญ่สำหรับผู้ใหญ่ที่เป็นการเรียนรู้ในห้องเรียนมักจะสร้างปัญหากับผู้ใหญ่ โดยเฉพาะแรงงานที่มีทักษะต่ำ เนื่องจากพวกเขาประสบความล้มเหลวจากการศึกษา และประสบความยากลำบากในการกลับเข้าสู่การเรียนรู้ในลักษณะที่พวกเขาไม่ถนัด แนวทางการแก้ไขปัญหาที่จำเป็นต้องออกแบบโอกาสในการเรียนรู้ที่เป็นการปฏิบัติ กระตุ้นให้เกิดการแก้ไขปัญหา และเกี่ยวข้องกับงานและหน้าที่ของผู้เรียนโดยตรง โอกาสในการเรียนรู้ควรมีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีทางเลือกวิธีการเรียนรู้ที่พวกเขาถนัดที่สุด และการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ (Learning mode) ที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้ให้ความเพลิดเพลิน เช่น การใช้เทคนิคในรูปแบบของเกม (Gamification) เป็นต้น และความพร้อมในการสนับสนุนเมื่อผู้เรียนต้องการ เช่น การเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ เป็นต้น

4) การเห็นคุณค่าของทักษะที่มีอยู่เดิม (Existing skills)

แรงงานที่มีทักษะต่ำส่วนใหญ่อาจมีความสามารถอ่านออกเขียนได้ (Literacy) และความสามารถในการคิดคำนวณ (Numeracy) อยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม พวกเขามีทักษะที่มีคุณค่าด้วยเช่นกัน เช่น ความสามารถในการ

การขับเคลื่อนพาหนะหลายรูปแบบ ความเอาใจใส่ต่อลูกค้า เป็นต้น แม้แต่แรงงานที่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ แต่มีประสบการณ์การทำงานเป็นระยะเวลานานทำให้พวกเขามีคุณค่าในแบบของพวกเขาเอง การให้คุณค่าทักษะเหล่านี้ด้วยระบบการให้การรับรอง (Skill validation) หรือใบอนุญาต (Skill certification) สามารถเป็นประโยชน์กับนายจ้างและระบบเศรษฐกิจได้ อาจเป็นแรงจูงใจให้พวกเขายกระดับการเรียนรู้ของตนเองในระบบที่เป็นทางการ (Formal learning) มากขึ้น แนวทางการดำเนินการในเรื่องนี้ ควรสร้างกระบวนการยอมรับทักษะที่มีอยู่เดิม (Skill recognition procedures) ของแรงงานที่ทักษะอยู่ในระดับต่ำ การให้คำแนะนำและบริการแนะแนวเพื่อช่วยให้งานสามารถเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่กระบวนการ และสร้างความตระหนักรู้ให้กับนายจ้างเกี่ยวกับกระบวนการดังกล่าว

5) การสร้างโอกาสการเรียนรู้แบบเลือกเฉพาะหัวข้อที่ต้องการ (Modular learning)

แรงงานผู้ใหญ่อส่วนใหญ่ส่วนใหญ่มักไม่มีเวลาและแรงจูงใจที่จะเข้ารับการเสริมทักษะ (Upskill) และการปรับทักษะ (Reskill) เป็นเรื่องยากที่พนักงานโรงงานจะสามารถผันตัวเองมาเป็นนักสังคมสงเคราะห์ได้ โดยเฉพาะแรงงานที่มีทักษะต่ำ ซึ่งมักจะไม่มีเต็มใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมที่ต้องใช้ระยะเวลานาน การฝึกอบรมแบบเลือกเฉพาะหัวข้อที่ต้องการ (Modular training programmes) อาจเป็นทางเลือกที่ช่วยให้แรงงานจัดสรรเวลาและความสนใจเข้าสู่การฝึกอบรมได้ ซึ่งแตกต่างจากการฝึกอบรมแบบดั้งเดิม (Traditional learning programmes) ซึ่งกำหนดให้แรงงานต้องเข้ารับการฝึกอบรมครบทุกหัวข้อ ทั้งนี้ หลังจากที่แรงงานเข้ารับการอบรมเสร็จสิ้นในแต่ละหัวข้อแล้วอาจกำหนดให้สามารถสะสมในลักษณะเครดิต (Credit) หรือได้รับคุณวุฒิแบบบางส่วนก็ได้ โดยผู้เรียนสามารถได้รับประกาศนียบัตรฉบับสมบูรณ์เมื่อเข้ารับการฝึกอบรมครบทุกหัวข้อในภายหลังก็ได้ นอกจากนี้ วิธีการนี้อาจทำให้แรงงานสามารถเลือกเข้ารับการฝึกอบรมทักษะที่ตนเองขาดไปอย่างเฉพาะเจาะจงได้ แนวทางการดำเนินการในเรื่องนี้สามารถกำหนดโครงสร้างของโครงการฝึกอบรมที่ประกอบด้วยหัวข้อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-contained) ด้วย และควรมีระบบคุณวุฒิฉบับย่อย (Micro-credentials) สำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อย่อย (Modules) โดยสามารถสะสมเพื่อรับคุณวุฒิฉบับสมบูรณ์ในภายหลัง และการเปิดโอกาสให้แรงงานมีทางเลือกสำหรับหัวข้อที่พวกเขาต้องการเรียนรู้

6) การสละเวลาเพื่อการเรียนรู้

แรงงานผู้ใหญ่อที่มีทักษะต่ำมักจะมีชีวิตประจำวันที่ยุ่งเหยิง และมีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับครอบครัว รวมถึงมีหน้าที่งานที่ต้องรับผิดชอบ ทำให้พวกเขามีเวลาว่างสำหรับการเรียนรู้ค่อนข้างจำกัด ทั้งช่วงเย็นและช่วงสุดสัปดาห์ การขาดแคลนเวลาว่างจึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาทักษะแรงงาน ยิ่งไปกว่านี้ แรงงานที่มีทักษะต่ำมักไม่มีอำนาจต่อรองกับนายจ้างสำหรับเวลานอกสำหรับการฝึกอบรมทักษะ และพวกเขาไม่สามารถสละเวลาไปฝึกอบรมโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนได้ ทำให้พวกเขาต้องเล็งคิดที่จะเข้ารับการฝึกอบรม การฝึกอบรมแบบเลือกหัวข้อได้ (Module training) และการศึกษาเรียนรู้แบบทางไกล (Distance learning) อาจมีบทบาทสำคัญในสถานะที่ผู้เรียนมีเวลาจำกัด แนวทางแก้ไขในประเด็นนี้ อาจทำได้ด้วยการกำหนดสิทธิให้แก่แรงงานในการเข้ารับการการศึกษา (Education leave) และสิทธิการลาเพื่อฝึกอบรม (Training leave) อาจกระทำโดยบัญญัติเป็น

กฎหมายหรือจัดทำเป็นข้อตกลงหรือสัญญาระหว่างนายจ้างและลูกจ้างเกี่ยวกับสภาพการจ้างและสิทธิของแรงงาน ภาครัฐอาจพิจารณาสมทบเงินชดเชยให้แก่แรงงานหรือนายจ้างสำหรับค่าตอบแทนหรือรายได้ที่หายไปจากการที่แรงงานเข้ารับการฝึกอบรม โดยอาจชดเชยบางส่วนหรือทั้งหมด หรือกำหนดให้แรงงานสามารถเข้าทำงานในตำแหน่งเดิมได้เมื่อผ่านการฝึกอบรม แล้วแต่กรณี สำหรับการจ้างงานที่นายจ้างและลูกจ้างไม่มีความสัมพันธ์ตามมาตรฐานการจ้างงาน (Non-Standard Employment) เช่น งานแบบ Part-time เป็นต้น ควรมีข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างที่ชัดเจน

7) การสนับสนุนทางการเงินสำหรับค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ต้องใช้ในการเข้ารับการฝึกอบรม

แรงงานที่มีทักษะต่ำส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้ เนื่องจากพวกเขามีเงินทุนที่จำกัด ส่วนใหญ่มักจะมีสถานะการว่างงานเป็นครั้งคราว หรือตำแหน่งอยู่ในระดับล่าง ได้รับค่าตอบแทนต่ำ มีโอกาสต่ำที่จะได้รับการสนับสนุนจากนายจ้างในการพัฒนาวิชาชีพ เมื่อพวกเขาเข้าสู่การฝึกอบรมผลตอบแทนที่ได้รับอาจไม่คุ้มค่ากับการลงทุนเสมอไป แนวทางประเด็นแก้ไขปัญหานี้อาจดำเนินการได้ด้วยการสนับสนุนทางการเงินที่กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน (Targeted financial incentives) สามารถพัฒนาระบบการฝึกอบรมที่เสมอภาคกับแรงงานทุกระดับ โดยจำเป็นต้องพิจารณาค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเข้าร่วมรับการฝึกอบรมทั้งต้นทุนทางอ้อม (Indirect costs) และค่าเสียโอกาส (Opportunity costs) เช่น ค่าเดินทาง ค่าฝากเลี้ยงบุตร เป็นต้น

3.2 กรณีศึกษาการปรับใช้แนวทางของ OECD เพื่อ Upskill แรงงานให้ผู้มีทักษะต่ำในต่างประเทศ

สำหรับการปรับใช้กรณีของต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะการให้สนับสนุนทางการเงินเพื่อสร้างแรงจูงใจการมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม อาทิ การให้เงินอุดหนุนค่าจ้างและการฝึกอบรม การให้สิทธิประโยชน์ภาษี เงินกู้ในอัตราพิเศษ และบัญชีการเรียนรู้รายบุคคล (OECD, 2017) ยกตัวอย่างเช่น

1) **สหรัฐอเมริกา** ผู้ใหญ่ที่ว่างงานซึ่งมีทักษะต่ำในสหรัฐอเมริกาจะได้รับ Training Vouchers สำหรับฝึกอบรม โดย Vouchers นี้จะถูกเรียกว่าบัญชีการฝึกอบรมรายบุคคล (Individual Training Accounts: ITAs) และได้รับทุนสนับสนุนภายใต้พระราชบัญญัตินวัตกรรมแรงงานและโอกาส (Workforce Innovation and Opportunity Act) ซึ่งแรงงานที่มีทักษะต่ำสามารถรับเงินทุนสำหรับโปรแกรมการฝึกอบรมที่ได้รับอนุมัติเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานในภาคส่วนและอาชีพซึ่งเป็นที่ต้องการ ทั้งนี้ การตัดสินใจว่าทักษะใดเป็นที่ต้องการนั้นจะขึ้นอยู่กับข้อมูลตลาดแรงงานในระดับรัฐหรือระดับท้องถิ่น

2) **เอสโตเนีย** Estonia's public employment services จะให้เงินช่วยเหลือการศึกษาในระดับปริญญาแก่แรงงานที่มีงานทำและผู้ว่างงานซึ่งมีทักษะไม่เพียงพอหรือล้าสมัย ซึ่งคนกลุ่มดังกล่าวอาจมีปัญหาในการหางาน ทั้งนี้ บุคคลทั่วไปสามารถรับเงินช่วยเหลือรายเดือนเมื่อศึกษาในระดับอาชีวศึกษา วิชาชีพที่สูงขึ้น หรือวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเบี้ยเลี้ยงจะจ่ายเฉพาะสำหรับทักษะที่ต้องการตามการวิเคราะห์ความต้องการทักษะเฉพาะสาขาที่ดำเนินการโดย Estonian Qualifications Authority และระดับของการให้สนับสนุน

เบี้ยเลี้ยงนั้นขึ้นอยู่กับรายได้ เช่น ผู้ใหญ่ที่มีรายได้ (ซึ่งรวมถึงผลประโยชน์การว่างงาน ผลประโยชน์ของผู้ปกครอง และเงินบำนาญ) จะได้รับเบี้ยเลี้ยง 130 ยูโรต่อเดือน ในขณะที่ผู้ที่ไม่มียาได้จะได้รับ 260 ยูโรต่อเดือน

3) **สโลวาเกีย** โปรแกรม REPAS+ ของสโลวาเกียได้จัดให้มีหลักสูตร Professional Retraining Courses ซึ่งเป็นหลักสูตรปรับทักษะให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ ยังมีโปรแกรม KOMPAS+ ซึ่งสนับสนุนการพัฒนาทักษะด้านอารมณ์ เช่น ทักษะการสื่อสารและคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมทั้งสองโปรแกรมจะได้รับเงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนและค่าเดินทางและค่าครองชีพ โดยผู้เรียนจะได้รับ 4.64 ยูโรต่อวัน ขณะเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม

4) **แคนาดา** มีการสนับสนุนเงินให้เปล่าเพื่อยกระดับทักษะที่เรียกว่า Adult Upgrading Grants ซึ่งจะครอบคลุมค่าใช้จ่ายทางอ้อมสำหรับการเข้าร่วมการฝึกอบรม โดยโปรแกรมการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ใหญ่และการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งหมดจะไม่คิดค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เรียนที่มีรายได้น้อย เงินช่วยเหลือจะครอบคลุมค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม เช่น ค่าธรรมเนียม หนังสือและอุปกรณ์ ค่าเดินทาง และการดูแลเด็กที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุน

5) **สิงคโปร์** ดำเนินโครงการการริเริ่มพัฒนาทักษะเพื่ออนาคต (Skills Future Initiative: SFI) ตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา โดยโครงการนี้สนับสนุนเงินทุนให้ประชาชนทุกช่วงวัย ไม่เจาะจงเฉพาะกลุ่มแรงงานในลักษณะของการให้เครดิต ซึ่งต้องนำไปใช้ฝึกอบรมในหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อการประกอบอาชีพที่รัฐบาลกำหนดเท่านั้น โดยเครดิตนี้จะไม่มียวันหมดอายุ และรัฐบาลจะเติมเครดิต (Top-ups) ให้เป็นระยะ ๆ ขึ้นอยู่กับจำนวนหลักสูตรที่ผ่านการฝึกอบรม และฐานะการคลังของรัฐบาล แต่เครดิตนี้ไม่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ ไม่สามารถโอนให้ผู้อื่นได้ โครงการนี้ช่วยสร้างแรงจูงใจให้แรงงานสามารถกำกับชีวิตของตนเอง (Self-direct) ได้มากขึ้น โดยมีหลักสูตรที่ครอบคลุมทั้งกลุ่มแรงงานที่อยู่ระหว่างปฏิบัติงาน และกลุ่มผู้ว่างงาน โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพ

4. ภาพรวมปัญหาของการยกระดับทักษะและปรับทักษะแรงงานของประเทศไทย

แนวคิดการยกระดับทักษะและปรับทักษะแรงงาน เพื่อให้แรงงานที่มีทักษะต่ำได้มีโอกาสยกระดับศักยภาพเป็นประเด็นที่หลายภาคส่วนเริ่มให้ความสำคัญในช่วงระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาดังกล่าวของประเทศไทยในปัจจุบันจะเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ส่งผลให้การมองปัญหาในระดับภาพรวมทั้ง Ecosystem ยังไม่เกิดขึ้น และการแก้ไขปัญหาจึงไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นในระยะต่อไป การดำเนินการยกระดับทักษะและปรับทักษะแรงงานของประเทศไทยอาจต้องให้มีหน่วยงานกลางในการขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง โดยจะต้องคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับทักษะแรงงานและอาจปรับใช้แนวทางของ OECD สำหรับแก้ไขปัญหา ดังต่อไปนี้

4.1 การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญ (Awareness) ของการยกระดับทักษะแรงงานสำหรับกลุ่มแรงงานที่มีทักษะต่ำ เพื่อให้กลุ่มแรงงานดังกล่าวให้ความสำคัญของการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ภาครัฐอาจสนับสนุน

ให้มีการปรับ Mindset ของกลุ่มแรงงานดังกล่าว โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านรายการโทรทัศน์หรือบริการแพลตฟอร์มรับชมภาพยนตร์และซีรีย์ (Over-The-Top TV) เช่น Netflix และ AIS play เป็นต้น หรือสื่อที่แรงงานเข้าถึงได้ง่ายหรือเป็นประจำอื่น ๆ เพื่อกระตุ้นให้พวกเขาเกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาทักษะฝีมือของตนเอง

4.2 การกำหนดให้จำนวนสถานฝึกอบรมของรัฐและของเอกชนต้องมีจำนวนเพียงพอและมีการกระจายตัวทั่วประเทศ นอกจากนี้ หลักสูตรการฝึกอบรมทักษะจะต้องประกอบไปด้วยหลักสูตรออนไลน์หรือออฟไลน์ และชุดทักษะที่อบรมจะต้องเป็นทักษะที่ตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงานและสอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Megatrend)

4.3 การแก้ไขปัญหาแรงงานขาดรายได้ระหว่างที่เข้ารับการฝึกอบรมและนายจ้างไม่ยอมส่งลูกจ้างเข้ารับการฝึกอบรม รัฐบาลต้องมีมาตรการจูงใจให้นายจ้างสนับสนุนให้ลูกจ้างไปฝึกอบรมทักษะมากขึ้น โดยภาครัฐอาจพิจารณาจ่ายเงินชดเชยให้แก่แรงงานและนายจ้างสำหรับค่าจ้างหรือรายได้ที่หายไปจากการที่แรงงานเข้ารับการฝึกอบรม โดยรัฐอาจร่วมจ่ายเงินชดเชยให้บางส่วนในลักษณะ Co-payment แก่นายจ้างและแรงงาน

4.4 การแก้ไขปัญหาลูกจ้างขาดแรงจูงใจการฝึกอบรมเนื่องจากไม่มีเวลา อาจกำหนดรูปแบบการฝึกอบรมให้มีลักษณะแบบเลือกเฉพาะหัวข้อที่ต้องการ (Modular training programmes) โดยหลังจากที่แรงงานเข้ารับการอบรมเสร็จสิ้นในแต่ละหัวข้อแล้วอาจกำหนดให้สามารถสะสมในลักษณะเครดิตหรือได้รับคุณวุฒิแบบบางส่วน และสามารถได้รับประกาศนียบัตรฉบับสมบูรณ์ เมื่อเข้ารับการฝึกอบรมครบทุกหัวข้อในภายหลังก็ได้

4.5 การจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) สำหรับสร้างกลไกการออมให้กับแรงงานเพื่อการฝึกอบรมทักษะอย่างต่อเนื่อง โดยอาจปรับปรุงกองทุนที่มีอยู่เดิมหรือจัดตั้งกองทุนขึ้นมาใหม่ ตัวอย่างเช่น กลไกของกองทุนที่ตั้งขึ้นมาใหม่อาจกำหนดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นแรงงานในระบบต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนเป็นประจำทุกเดือน (ในอัตราร้อยละ 1 สามารถส่งเพิ่มตามสมัครใจไม่เกินร้อยละ 5 สูงสุดไม่เกิน 3,000 บาท/เดือน) โดยนายจ้างและรัฐบาลจะช่วยสมทบเงินออมดังกล่าวคนละครึ่ง หลังจากส่งเงินสมทบต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า 1 ปี แรงงานสามารถนำเงินที่อยู่ในบัญชีมาใช้สำหรับเลือกคอร์สอบรมทักษะที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐเพียงเท่านั้น โดยต้องได้รับความยินยอมจากนายจ้าง ซึ่งแรงงานสามารถใช้เงินในบัญชีได้จนกว่าจะหมด แม้อยู่ในช่วงว่างงานหรืออยู่ในวัยเกษียณ

5. ข้อเสนอแนะมาตรการกระทรวงการคลังเพื่อยกระดับทักษะของแรงงานกลุ่มผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ในส่วนของกระทรวงการคลังเองซึ่งมีการให้ความช่วยเหลือผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมาอย่างต่อเนื่องก็อาจเข้ามามีบทบาทในการให้เงินสนับสนุนกลุ่มผู้มิรายได้น้อยดังกล่าวในการยกระดับทักษะและปรับทักษะแรงงาน อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำ โดยกว่าร้อยละ 90 เป็นผู้จบระดับการศึกษา

ต่ำกว่ามัธยมศึกษาที่ 6 และประมาณร้อยละ 67.6 จบต่ำกว่าระดับประถมศึกษาที่ 6 ส่งผลให้กลุ่มเหล่านี้อาจขาดโอกาสในการประกอบอาชีพในระบบซึ่งมีสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมรองรับ นอกจากนี้ กลุ่มผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐกว่าครึ่ง (ประมาณร้อยละ 51.6) เป็นแรงงานนอกระบบและเกษตรกร ซึ่งกลุ่มแรงงานดังกล่าวมักจะเผชิญกับความผันผวนของรายได้ค่อนข้างมากและส่วนใหญ่มีลักษณะการทำงานแบบหาเช้ากินค่ำส่งผลให้อาจไม่มีเวลาเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อยกระดับทักษะของตน และทำให้กลุ่มคนดังกล่าวมีความเสี่ยงที่จะติดอยู่ในกับดักของการมีทักษะต่ำ

ดังนั้น ผู้เขียนเล็งเห็นว่า ในระยะต่อไป การแก้ไขปัญหาผู้มีรายได้น้อยโดยเฉพาะกลุ่มผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐรัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้แรงงานกลุ่มดังกล่าวได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านการเข้าอบรมหลักสูตรสำหรับการยกระดับทักษะที่เป็นที่ต้องการของตลาดในปัจจุบันและได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐ โดยการให้สิทธิแก่ผู้อยู่ในวัยแรงงานในการเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาทักษะฝีมือ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในรูปแบบของการให้เครดิตคูปองดิจิทัล หรือ voucher ที่ไม่สามารถขายเป็นเงินหรือเปลี่ยนมือได้ และสามารถติดตามตรวจสอบได้ โดยเชื่อมโยงการได้รับสิทธิดังกล่าวกับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ บัตรประชาชน หรือบัญชีธนาคาร ในลักษณะเดียวกับการให้เครดิตในการฝึกอบรมของประเทศสิงคโปร์ รวมทั้งอาจมีมาตรการสนับสนุนการจ้างงานกลุ่มผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่ผ่านการเข้ารับอบรมหลักสูตรดังกล่าวในลักษณะ Co-payment เพื่อจูงใจให้สถานประกอบการในระบบจ้างงานกลุ่มแรงงานดังกล่าว เพื่อให้ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบได้มีโอกาสเข้ามาทำงานในระบบ และได้รับรายได้รวมถึงสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมต่อไป

ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะการดำเนินการช่วยเหลือผู้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

5.1 การจัดตั้ง Learning Platform เพื่อเป็นศูนย์รวมหลักสูตรฝึกอบรมทั้งที่เป็นคอร์สออนไลน์และออฟไลน์จากสถาบันฝึกอบรมของรัฐและเอกชนในประเทศ เพื่อให้ประชาชนผู้ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง อาทิ ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (13.6 ล้านคน) และผู้มีแอปพลิเคชันเป่าตังค์ (14.7 ล้านคน) สามารถเลือกเข้าอบรมเพื่อ Upskill/Reskill/Newskill

กลไกการดำเนินการ

ธนาคารกรุงไทยจัดทำ Learning Platform ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บนแอปพลิเคชันเป่าตังค์ และ Online Platform โดยตัว Platform จะประกอบไปด้วย 2 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่

1) Learning Portfolio เพื่อเก็บข้อมูลผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐและผู้มีแอปพลิเคชันเป่าตังค์แต่ละคน อาทิ ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษา หลักสูตรที่อบรม เครดิตที่มีสำหรับเข้าอบรมคอร์สบน Learning Platform

2) Course for Upskill/Reskill/Newskill ประกอบไปด้วยคอร์สอบรมทักษะต่าง ๆ (Course Menu) ทั้งที่เป็นออนไลน์และออฟไลน์ ที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและได้รับการอนุมัติจากกระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยชุดทักษะ

สำหรับการฝึกอบรม เช่น Future Skills Set ของ สอวช. ทักษะภาษา ทักษะช่างฝีมือต่าง ๆ ทักษะทางการเพาะปลูก และทำการเกษตร ทักษะเฉพาะอื่น ๆ และทักษะสำหรับการทำงานของผู้พิการ เป็นต้น

ทั้งนี้ Learning Platform จะแสดงหลักสูตรการอบรมใกล้ที่อยู่ของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และสามารถคำนวณระยะเวลาการเดินทางระหว่างที่อยู่ผู้ถือบัตรและสถานฝึกอบรมได้

5.2 การให้เครดิตเข้าอบรมเพื่อพัฒนาทักษะแก่ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อพัฒนาทักษะและยกระดับรายได้ของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่อยู่ในวัยแรงงาน (8.68 ล้านคน)

กลไกการดำเนินการ

ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐจะได้รับเครดิตในการเข้าอบรมเพื่อพัฒนาทักษะคนละ 2 เครดิต/ปี ผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยผู้ถือบัตรสามารถตรวจสอบเครดิตที่ตัวเองได้รับผ่าน Learning Platform หรือติดต่อธนาคารกรุงไทย (1 เครดิต เลือกเรียนได้ 1 หลักสูตร Short Course ที่ได้รับการรับรองโดย สอวช. และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง) โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และรัฐบาลจะสนับสนุนสถานฝึกอบรม รวมถึงสนับสนุนค่าเดินทาง ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าอุปกรณ์การอบรมให้ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐตลอดช่วงระยะเวลาการอบรม

สำหรับการใช้เครดิตของผู้ถือบัตรเพื่อเลือกสมัครคอร์สอบรมสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

- 1) ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มี Smart Phone สามารถใช้เครดิตของตนเองสำหรับการเลือกอบรมทักษะผ่าน Learning Platform
- 2) ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่ไม่มี Smart Phone สามารถติดต่อธนาคารกรุงไทยและยื่นบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้เจ้าหน้าที่ เพื่อเลือกคอร์สและสมัครเข้ารับการอบรมและพัฒนาทักษะ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- 3) ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีหรือไม่มี Smart Phone สามารถใช้เครดิตของตนโดยตรง ผ่านการยื่นบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้กับสถานฝึกอบรมที่มีหลักสูตรพัฒนาทักษะผู้ถือบัตรฯ เพื่อสมัครเข้ารับการฝึกอบรม

5.3 มาตรการ Co-payment จ้างงานคนจบหลักสูตรพัฒนาทักษะผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อส่งเสริมการจ้างงานผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน (5.8 ล้านคน) และจบหลักสูตรพัฒนาทักษะผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

กลไกการดำเนินการ

รัฐบาลให้การอุดหนุนเงินเดือนค่าจ้างจำนวนร้อยละ 50 ของเงินเดือนที่นายจ้างจ่ายให้ลูกจ้าง สูงสุดไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน/คน โดยจะร่วมสนับสนุนเงินเดือนเป็นระยะเวลา 3 เดือน ทั้งนี้ ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่ต้องการเข้าร่วมโครงการต้องยื่นใบสมัคร สำเนาบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ หลักฐานการผ่านฝึกอบรมตามหลักสูตรพัฒนาทักษะผู้ถือบัตร ที่กรมการจัดหางาน

นายจ้างและสถานประกอบการที่ต้องการร่วมโครงการจะต้องอยู่ในระบบประกันสังคม โดยสามารถยื่นความต้องการจ้างงานที่กรมการจัดหางาน ทั้งนี้ นายจ้างจะต้องจ่ายเงินเดือนให้ลูกจ้างไม่ต่ำกว่า 8,500 บาท/เดือน/คน และยอดเงินอุดหนุนรวมจากรัฐสูงสุดไม่เกิน 15,000 บาท/กิจการ/เดือน

6. บทสรุป

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นต้น รวมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ยังคงมีความไม่แน่นอนอาจส่งผลกระทบต่อหลายอาชีพหายไป อย่างไรก็ตาม อีกหลายอาชีพก็มีแนวโน้มเป็นที่ต้องการในตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งหากแรงงานไม่มีการปรับตัวโดยการ Upskill และ Reskill ก็อาจไม่สามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานและอาจกลายเป็นผู้ว่างงานในท้ายที่สุด นอกจากนี้ ประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด หรือ Super Aged Society ในปี 2583 ซึ่งจะนำไปสู่จำนวนประชากรวัยแรงงานหดตัวลง และหากไม่มีการยกระดับผลผลิตภาพการผลิตของแรงงานผ่านการยกระดับทักษะแรงงาน ปัญหาโครงสร้างประชากรดังกล่าวย่อมนำไปสู่อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่อาจเติบโตต่ำลงได้เช่นกัน

ในระยะต่อไป การสนับสนุนให้แรงงานทักษะต่ำได้รับการ Upskill และ Reskill จึงมีความจำเป็น เนื่องจากทักษะของแรงงานที่สูงขึ้นย่อมช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาผลผลิตและการให้บริการที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น นำไปสู่ผลผลิตภาพการผลิตที่สูงขึ้นและชดเชยผลกระทบจากจำนวนประชากรวัยแรงงานหดตัวได้เช่นกัน ดังนั้น ทุกภาคส่วนควรสร้างความร่วมมือในการพัฒนาและเพิ่มโอกาสให้แรงงานที่มีทักษะต่ำได้รับการพัฒนาทักษะ โดยในภาพรวมของการส่งเสริมการยกระดับทักษะแรงงานจะต้องมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เห็นภาพรวมของปัญหาทักษะแรงงานทั้ง Ecosystem และสามารถขับเคลื่อนการยกระดับทักษะแรงงานได้อย่างเต็มที่ ซึ่งอาจมีการปรับใช้แนวทางของ OECD สำหรับแก้ปัญหา เช่น การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญ (Awareness) ของการยกระดับทักษะแรงงาน และการกำหนดรูปแบบการฝึกอบรมให้มีลักษณะแบบ Modular training programmes เป็นต้น ทั้งนี้ ในส่วนของกระทรวงการคลังเองอาจเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนให้ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐได้มีโอกาสรับการฝึกอบรมทักษะและมีโอกาสเข้าทำงานในระบบ เพื่อให้ได้รับรายได้ที่แน่นอนรวมถึงสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมต่อไป

เพราะตนเป็นที่พึ่งแห่งตนฉันใด การแก้ปัญหาคนที่ยั่งยืน คือ การสนับสนุนให้คนสามารถยืนด้วยลำแข้งของตนเองได้ ฉะนั้น

การพยากรณ์เศรษฐกิจในระยะสั้น¹⁸

บทสรุปผู้บริหาร

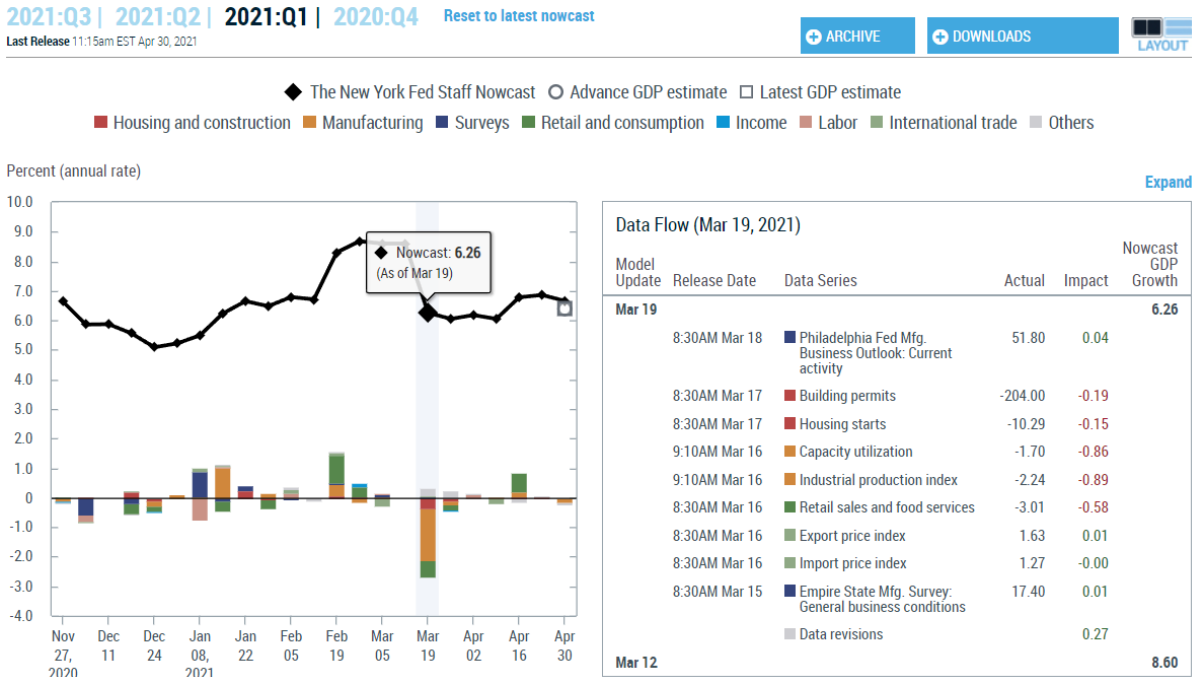
- ปัญหาหนึ่งของการติดตามภาวะเศรษฐกิจที่เท่าทันสถานการณ์ในปัจจุบันคือ การที่มีเครื่องชี้เศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถสรุปผลของเครื่องชี้เศรษฐกิจได้อย่างชัดเจน
- ผลงานชิ้นนี้ได้พัฒนาวิธีการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจในระยะสั้นจากเครื่องชี้เศรษฐกิจที่มีอยู่เพื่อให้สามารถประมวลผลเครื่องชี้ทั้งหมดในเชิงปริมาณให้มีความชัดเจนและสามารถนำไปสื่อสารต่อได้อย่างถูกต้อง เรียกว่า “Nowcasting”
- การพัฒนาแบบจำลอง Nowcasting ครั้งนี้ประกอบด้วยแบบจำลองสองส่วนคือ แบบจำลองหลักซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องชี้เศรษฐกิจกับอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ และแบบจำลองเสริม ซึ่งเป็นการคาดการณ์เครื่องชี้เศรษฐกิจในกรณีที่เครื่องชี้เศรษฐกิจยังไม่ถูกเผยแพร่ ดังนั้น การทำงานของแบบจำลองจะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มแบบจำลองทั้งสอง โดยหากเครื่องชี้เศรษฐกิจยังไม่มีเผยแพร่ แบบจำลองเสริมก็จะทำหน้าที่ในการคาดการณ์เครื่องชี้เศรษฐกิจเพื่อป้อนเข้าสู่แบบจำลองหลักเพื่อทำการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจ แต่เมื่อเวลาผ่านไป เครื่องชี้เศรษฐกิจมีการเผยแพร่ออกมาใหม่ ก็จะมีการ update และประมวลผลแบบจำลองหลักอีกครั้งเพื่อให้ผลการคาดการณ์มีใช้ประโยชน์สูงสุดจากข้อมูลที่มีในขณะนั้น
- จากการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลองพบว่ามีความสัมพันธ์กับ Real GDP Growth อยู่ในช่วงร้อยละ 92.1 – 98.7

1. ที่มาและความสำคัญ

การติดตามภาวะเศรษฐกิจที่เท่าทันสถานการณ์เป็นภารกิจสำคัญของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังในฐานะหน่วยงานเศรษฐกิจหลักหนึ่งของประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัญหาหนึ่งของการติดตามภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันคือ การที่มีเครื่องชี้เศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถสรุปผลของเครื่องชี้เศรษฐกิจได้อย่างชัดเจนด้วยการคำนวณเชิงปริมาณ แต่เป็นเพียงการสรุปผลจากความเห็นของเจ้าหน้าที่ในการวิเคราะห์ประมวลผล (Expert Opinion) เท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระยะหลังที่สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาคมีการจัดทำเครื่องชี้เศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่มีความผันผวนมากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้มีทั้งเครื่องชี้เร็ว เครื่องชี้ที่มาจากการจัดทำ การสอบถามความคิดเห็นทางเศรษฐกิจ และเครื่องชี้เศรษฐกิจดั้งเดิมที่ใช้รายงานเศรษฐกิจมหภาคประจำเดือน อีกทั้งการนำเสนอรายงานเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจดังกล่าว ยังแยกส่วนเป็นรายงานฉบับต่างๆ หลายรายงานอีกด้วย อาทิ รายงานผลการสำรวจความคิดเห็นทางเศรษฐกิจซึ่งเอามาใช้ในการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาคหรือ RSI รายงาน Early Economic Indicator Report และ รายงานภาวะเศรษฐกิจประจำเดือนศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอข้อมูลเครื่องชี้เศรษฐกิจที่ทยอยประกาศในการนำเสนอสรุปข่าวรายวันทั้งรอบเช้าและบ่าย และยังมีรายงานข้อมูลเศรษฐกิจรายสัปดาห์อีกด้วยจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเครื่องมือเชิงปริมาณ

¹⁸ ผู้เขียน นายธนพัทธ์ อัครวัลลภ ผู้อำนวยการส่วนนวัตกรรมข้อมูลเศรษฐกิจและงานวิจัย และนายประกอบ สุริเยนทรการ เศรษฐกรปฏิบัติการ ขอขอบคุณ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับคำแนะนำ

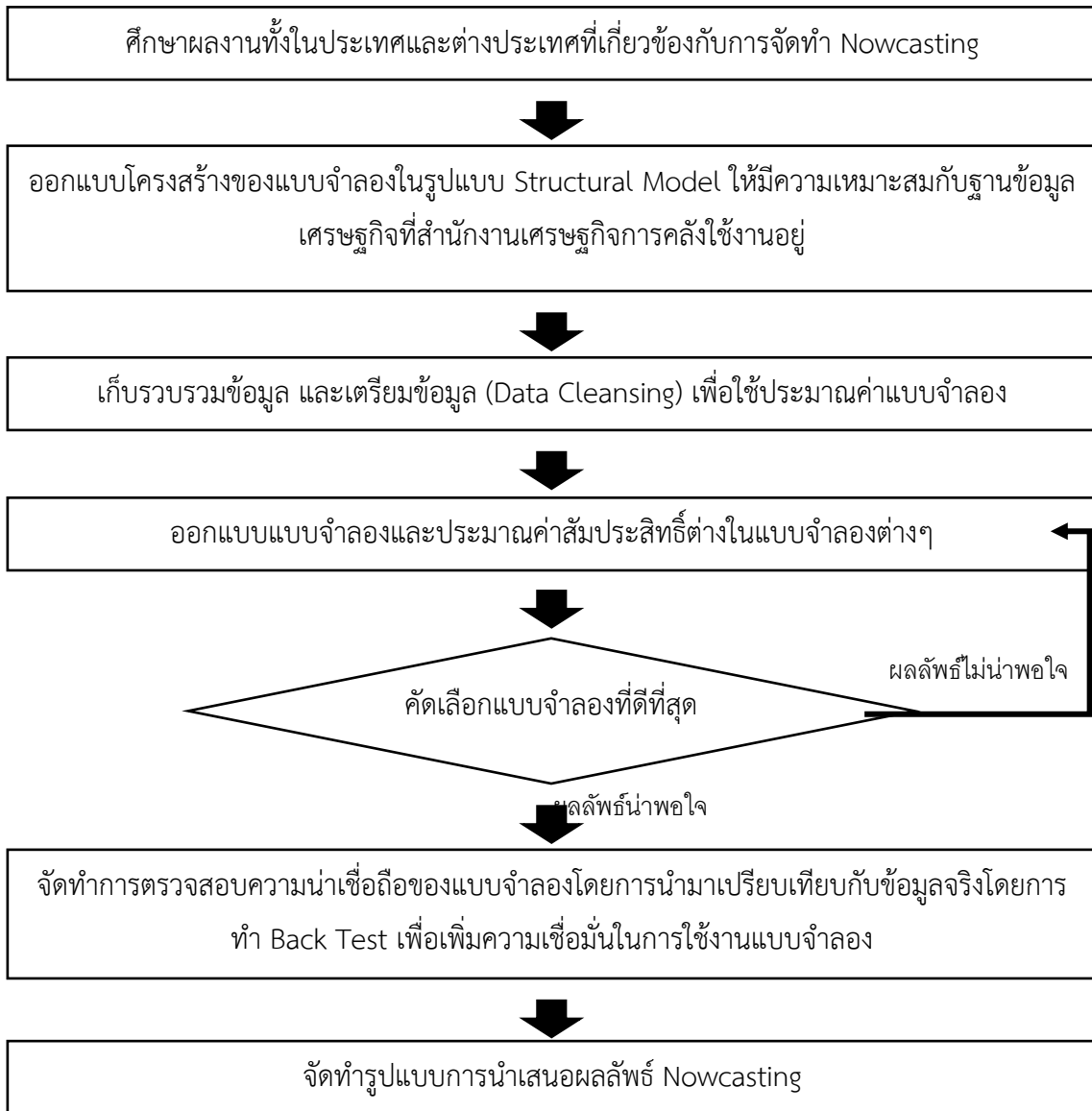
เพื่อต่อยอดการประมวลผลเครื่องชี้เศรษฐกิจจำนวนมากดังกล่าวจากเดิมที่เป็นการใช้ดุลยพินิจหรือ Expert Opinion ในการประมวลภาวะเศรษฐกิจซึ่งอาจเกิดปัญหาจากความอคติส่วนตัวของผู้ประเมินโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่เครื่องชี้เศรษฐกิจหลายเครื่องชี้มีทิศทางและขนาดที่แตกต่างกัน ทำให้การติดตามภาวะเศรษฐกิจมีความคลาดเคลื่อนได้ ซึ่งในปัจจุบัน หลายหน่วยงาน/องค์กร อาทิเช่น Federal Reserve Bank of New York, Federal Reserve Bank of Atlanta ได้พัฒนาวิธีการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจในระยะสั้นจากเครื่องชี้เศรษฐกิจที่มีเป็นจำนวนมากเพื่อให้สามารถประมวลผลเครื่องชี้ทั้งหมดในเชิงปริมาณให้มีความชัดเจนและสามารถนำไปสื่อสารต่อได้อย่างถูกต้อง เรียกว่า “Nowcasting” ดังภาพ ตัวอย่าง Nowcasting ของ Federal Reserve Bank of New York

ที่มา: <https://www.newyorkfed.org/research/policy/nowcast>

ภาพดังกล่าวแสดงถึงการ Nowcasting การเติบโตของ GDP โดยเส้นกราฟสีดำตลอดทั้งเส้นทางด้านซ้ายของภาพคือ ข้อมูลการคาดการณ์การเติบโตของ GDP ในไตรมาสที่ 1 ปี 2021 ซึ่งการคาดการณ์ดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงไปตามข้อมูลเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจที่ได้เผยแพร่ออกมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการชี้แจงรายละเอียดของเครื่องชี้ และผลกระทบต่อคาดการณ์ GDP ของเครื่องชี้ต่างๆ ทางด้านขวาของภาพ

2. การพัฒนา Nowcasting ของสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

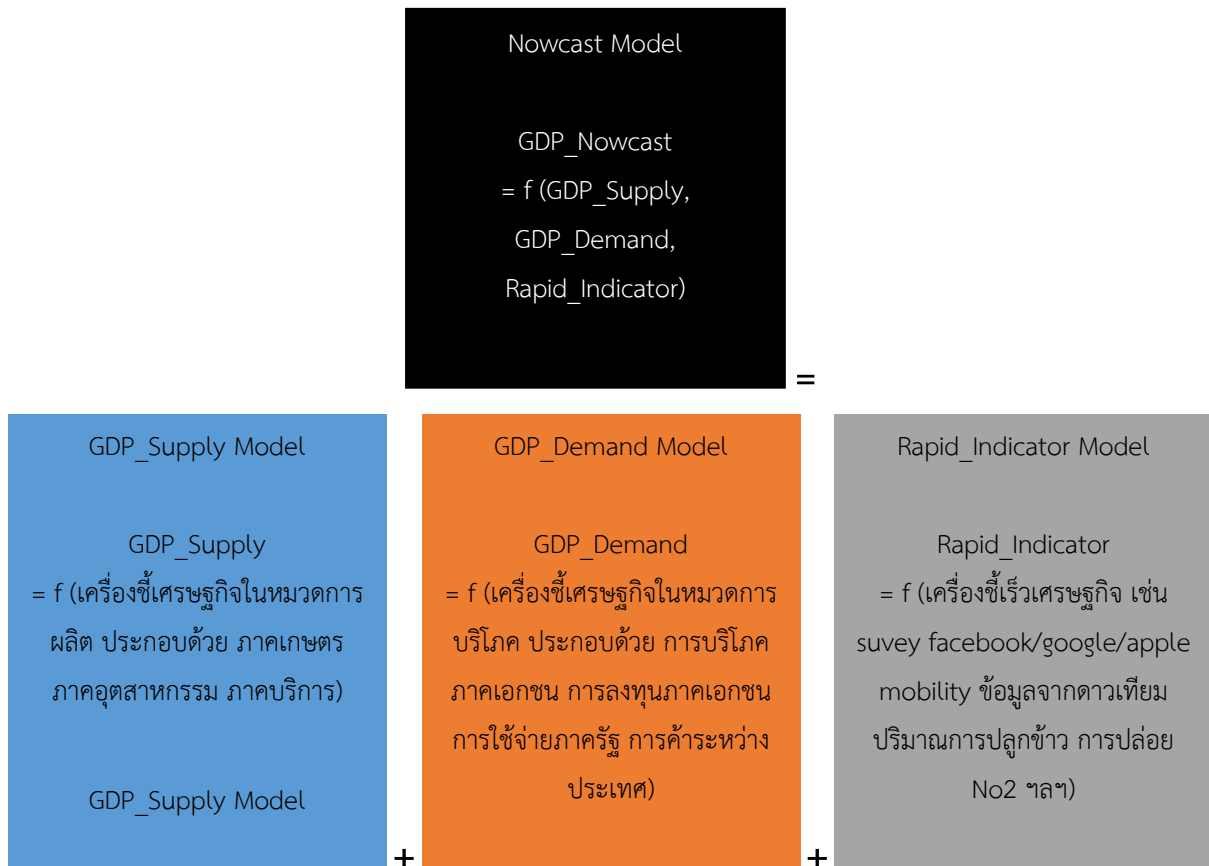

แบบจำลอง Nowcasting ถูกออกแบบให้เป็น Structural Model โดยสามารถแบ่งแบบจำลองได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ แบบจำลองหลักที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของ GDP และเครื่องชี้เศรษฐกิจต่างๆ และแบบจำลองเสริมที่ใช้ในการคาดการณ์เครื่องชี้เศรษฐกิจที่ยังไม่ประกาศเผยแพร่ ดังนี้

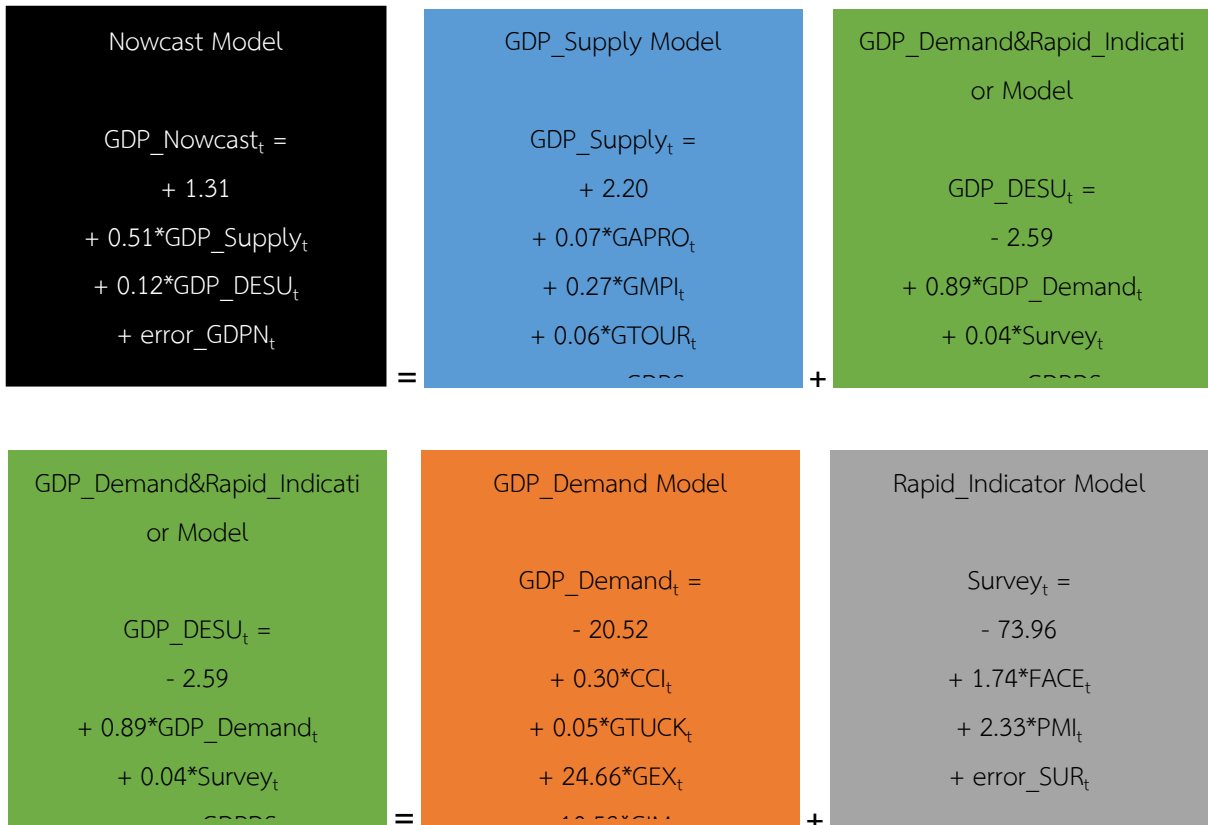
1. แบบจำลองหลักที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของ GDP และเครื่องชี้เศรษฐกิจต่างๆ เป็นความพยายามในการออกแบบแบบจำลองเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องชี้เศรษฐกิจทั้งหมดให้ได้มากที่สุด เนื่องจากในทางทฤษฎี GDP จะมีมูลค่าเท่ากันไม่ว่าจะคำนวณมาจากด้านอุปสงค์หรืออุปทานก็ตาม แต่เนื่องจากเครื่องชี้ที่ใช้งานอยู่มีทั้งฝั่งอุปสงค์และอุปทานซึ่งแต่ละรายการมีทั้งข้อเด่นและข้อด้อยของตัวเองจึงไม่ควรที่จะเลือกใช้เพียงชุดใดชุดหนึ่ง อีกทั้งยังมีข้อมูลจากผลการสำรวจความคิดเห็นทางเศรษฐกิจซึ่งสามารถสะท้อนถึง GDP ในช่วงเวลาหนึ่งๆ ได้เช่นกัน ดังนั้นแบบจำลองจึงถูกออกแบบให้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ อุปสงค์ อุปทาน และผลการสำรวจความคิดเห็นทางเศรษฐกิจโดยแต่ละกลุ่มใช้ในการคาดการณ์ GDP จากนั้นจึงนำผลลัพธ์ของทั้งสามแบบจำลองมาเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอีกกรอบหนึ่งผ่านการ

ประมาณค่าแบบจำลองสมการถดถอยเพื่อให้ได้ผลการประมาณ GDP ที่เป็นผลลัพธ์สุดท้ายในการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจ ดังภาพ

ภาพที่ 46 : โครงสร้างแบบจำลองหลัก

ทั้งนี้ ในการประมาณค่าแบบจำลองในแต่ละด้านได้ทดสอบกับเครื่องชี้เศรษฐกิจทั้งหมดที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังใช้ไม่ว่าจะเป็นเครื่องชี้ดั้งเดิม เครื่องชี้เร็ว และผลการสอบถามความคิดเห็นทางเศรษฐกิจ โดยข้อมูลที่น่ามาใช้ในการประมาณค่าแบบจำลองได้คำนึงถึงการใช้ข้อมูลที่มีลักษณะเป็น Stationary Series เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น อาทิ Spurious regression เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้มีความพยายามในการบรรเทาปัญหาทางเศรษฐมิติอื่นๆ อาทิ Heteroscedasticity Autocorrelation และ Multicollinearity ซึ่งทำให้ค่า Estimators ของแบบจำลองมีปัญหาไม่ Efficient โดยการประยุกต์ใช้ Robust Standard Error ในการคำนวณ เป็นต้น จากนั้นจึงใช้วิธี Stepwise ในการตัดตัวแปรออกเพื่อคัดเลือกแบบจำลองที่มีความเหมาะสม อาทิ แบบจำลองที่มีค่า R2 สูง เป็นต้น จนได้ผลลัพธ์ออกมาเป็นแบบจำลอง ดังต่อไปนี้

คำอธิบายตัวแปรต่างๆ ดังนี้ GDP_Nowcast_t คือ อัตราการเจริญเติบโตต่อปีของ GDP (%) ความถี่ “รายเดือน”
 GDP_Supply_t คือ อัตราการเจริญเติบโตต่อปีของ GDP ฝั่งการผลิต (%) ความถี่ “รายเดือน”
 GDP_DESU_t คือ อัตราการเจริญเติบโตต่อปีของ GDP รับอิทธิพลจากฝั่งการใช้จ่ายและเครื่องชี้เร็ว (%) ความถี่ “รายเดือน”
 GDP_Demand_t คือ อัตราการเจริญเติบโตต่อปีของ GDP ฝั่งการใช้จ่าย (%) ความถี่ “รายเดือน”
 Survey_t คือ ดัชนีความเชื่อมั่นเศรษฐกิจภูมิภาค (index) ความถี่ “รายเดือน”

GAPRO_t คือ อัตราการเจริญเติบโตต่อปีของดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%) ความถี่ “รายเดือน”
 GMPI_t คือ อัตราการเจริญเติบโตต่อปีของดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (%) ความถี่ “รายเดือน”
 GTOUR_t คือ อัตราการเจริญเติบโตต่อปีของจำนวนนักท่องเที่ยว (%) ความถี่ “รายเดือน”

CCI_t คือ ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค ม. หอการค้า มีหน่วยเป็น (index) ความถี่ “รายเดือน”
 GTUCK_t คือ ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (คัน) ความถี่ “รายเดือน”
 GEX_t คือ อัตราการเจริญเติบโตต่อปีของมูลค่าการส่งออกสินค้า (%) ความถี่ “รายเดือน”
 GIM_t คือ อัตราการเจริญเติบโตต่อปีของมูลค่าการนำเข้าสินค้า (%) ความถี่ “รายเดือน”

FACE_t คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปีของ Face book mobility index (%) ความถี่ “รายเดือน”
 PMI_t คือ Purchasing Managers’ index (index) ความถี่ “รายเดือน”

error_GDPN_t คือ error term ของอัตราการเจริญเติบโตต่อปีของ GDP (%) ความถี่ “รายเดือน”
 error_GDPS_t คือ error term ของอัตราการเจริญเติบโตต่อปีของ GDP ฝั่งการผลิต (%) ความถี่ “รายเดือน”
 error_GDPDS_t คือ อัตราการเจริญเติบโตต่อปีของ GDP รับอิทธิพลจากฝั่งการใช้จ่ายและเครื่องชี้เร็ว (%) ความถี่ “รายเดือน”
 error_GDPD_t คือ error term ของอัตราการเจริญเติบโตต่อปีของ GDP ฝั่งการใช้จ่าย มีหน่วยเป็น “ร้อยละ” ความถี่ “รายเดือน”
 error_SUR_t คือ error term ของดัชนีความเชื่อมั่นเศรษฐกิจภูมิภาค (index) ความถี่ “รายเดือน”

2. แบบจำลองเสริมที่ใช้ในการคาดการณ์เครื่องชี้เศรษฐกิจที่ยังไม่ประกาศเผยแพร่ อาศัยแบบจำลอง Autoregressive (AR) Model เนื่องจากเป็นวิธีคาดการณ์ที่สามารถคำนวณได้ง่ายและสะดวกต่อการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งหากข้อมูลของเครื่องชี้ใดมีการเผยแพร่ออกมา ก็จะทำให้การแทนค่ามูลค่าจริงและละทิ้งมูลค่าที่เกิดจากแบบจำลองเสริมนี้ไป โดยผลลัพธ์จากการประมาณค่าแบบจำลองของแต่ละเครื่องชี้แสดงได้ดังต่อไปนี้

$$GAPRO_t = 0.38 * GAPRO_{t-1} + 0.04 * GAPRO_{t-2} + error_GAPRO_t$$

$$GMPI_t = 0.79 * GMPI_{t-1} - 0.06 * GMPI_{t-2} + error_GMPI_t$$

$$GTOUR_t = 1.02 * GTOUR_{t-1} - 0.12 * GTOUR_{t-2} + error_GTOUR_t$$

$$CCI_t = 1.44 * CCI_{t-1} - 0.44 * CCI_{t-2} + error_CCI_t$$

$$GTUCK_t = 0.85 * GTUCK_{t-1} - 0.19 * GTUCK_{t-2} + error_GTUCK_t$$

$$GEX_t = 0.70 * GEX_{t-1} + 0.19 * GEX_{t-2} + error_GEX_t$$

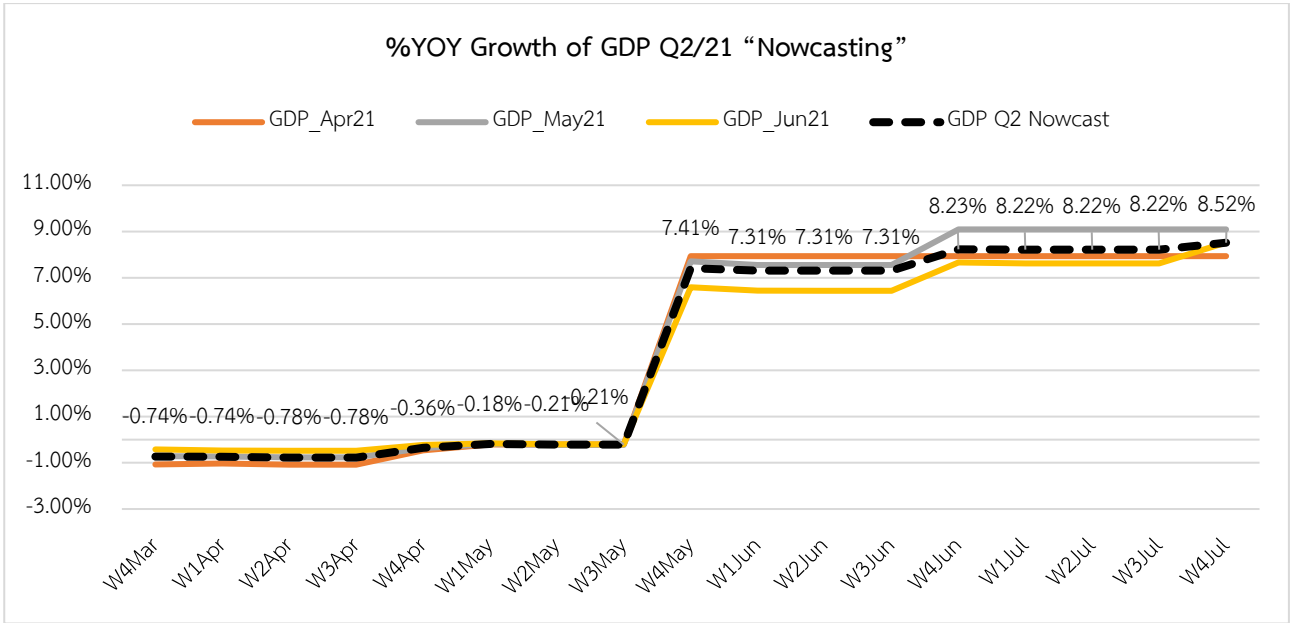
$$GIM_t = 0.52 * GIM_{t-1} + 0.35 * GIM_{t-2} + error_GIM_t$$

$$FACE_t = 0.86 * FACE_{t-1} - 0.55 * FACE_{t-2} + error_FACE_t$$

$$PMI_t = 1.08 * PMI_{t-1} - 0.08 * PMI_{t-2} + error_PMI_t$$

การออกแบบแบบจำลองการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจในระยะสั้นหรือ Nowcasting จัดทำให้สามารถ update ข้อมูลเครื่องชี้เศรษฐกิจที่ออกใหม่ได้ตลอดเวลาทำให้สามารถคาดการณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในลักษณะรายเดือนและรายไตรมาสได้ตลอดเวลาและมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันทันทีที่มีข้อมูลเครื่องชี้เผยแพร่ออกมาใหม่

การใช้งานแบบจำลองยกตัวอย่างดังภาพและตารางด้านล่าง โดยในส่วนของตารางจะเป็นการอธิบายถึงเงื่อนไขเวลาที่เครื่องชี้เศรษฐกิจแต่ละเครื่องชี้มีการเผยแพร่หรือถูกจัดทำขึ้นใหม่ ยกตัวอย่างในคอลัมน์แรก(W4Mar21) คือ ณ สัปดาห์ที่ 4 ของเดือนมีนาคม 2564 ข้อมูลเครื่องชี้เศรษฐกิจดังแสดงในตารางจะเป็นข้อมูลของเดือนกุมภาพันธ์ 2564 เนื่องจากข้อมูลเศรษฐกิจมีความล่าช้าใช้เวลาในการจัดทำเกือบ 1 เดือน ยกเว้นข้อมูลผลการสำรวจความคิดเห็นทางเศรษฐกิจของ สศค. (SURVEY) และเครื่องชี้การเคลื่อนที่ของ Facebook (FACE) ที่สามารถ update ได้ถึงเดือนมีนาคมแล้ว ซึ่งสามารถนำข้อมูลชุดดังกล่าวนี้ไปคำนวณการคาดการณ์เศรษฐกิจของเดือนเมษายน พฤษภาคม และมิถุนายน 2564 ได้ตามที่ปรากฏดังภาพ ซึ่งหากนำมาเฉลี่ยเป็นการเติบโตทางเศรษฐกิจของไตรมาสที่ 2 จะพบว่ามีการเติบโตอยู่ที่ระดับร้อยละ -0.74 ซึ่งเป็นการคาดการณ์ ณ สัปดาห์ที่ 4 เดือนมีนาคม ต่อมาเมื่อข้อมูลมีการ update ดังปรากฏในตาราง การคาดการณ์เศรษฐกิจของเดือนเมษายน พฤษภาคม และมิถุนายน 2564 จะถูก update และคำนวณใหม่ทั้งหมดเป็นรายสัปดาห์ จนกระทั่งเมื่อข้อมูลเครื่องชี้ทั้งหมดของไตรมาสที่ 2 มีการเผยแพร่ครบถ้วนที่ สัปดาห์ที่ 4 เดือนกรกฎาคม การพยากรณ์อัตราการเติบโตของไตรมาสที่ 2 ปี 2564 จะอยู่ที่ร้อยละ 8.52 ดังภาพ

We are at ... Data available	W4 Mar	W1 Apr	W2 Apr	W3 Apr	W4 Apr	W1 May	W1 May	W1 May	W1 May	W1 Jun	W2 Jun	W3 Jun	W4 Jun	W1 Jul	W2 Jul	W3 Jul	W4 Jul
APRO	Feb 21	Feb 21	Feb 21	Feb 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	May 21	May 21	May 21	May 21	Jun 21
MPI	Feb 21	Feb 21	Feb 21	Feb 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	May 21	May 21	May 21	May 21	Jun 21
TOUR	Feb 21	Feb 21	Feb 21	Feb 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	May 21	May 21	May 21	May 21	Jun 21
CCI	Feb 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	May 21	May 21	May 21	May 21	Jun 21	Jun 21	Jun 21	Jun 21
TUCK	Feb 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	May 21	May 21	May 21	May 21	Jun 21	Jun 21	Jun 21	Jun 21
EX / IM	Feb 21	Feb 21	Feb 21	Feb 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	May 21	May 21	May 21	May 21	Jun 21
SURVEY	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Mar 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	May 21	May 21	May 21	May 21	Jun 21	Jun 21	Jun 21	Jul 21
FACE	Mar 21	Mar 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	Apr 21	May 21	May 21	May 21	May 21	Jun 21	Jun 21	Jun 21	Jun 21	Jul 21	Jul 21	Jul 21

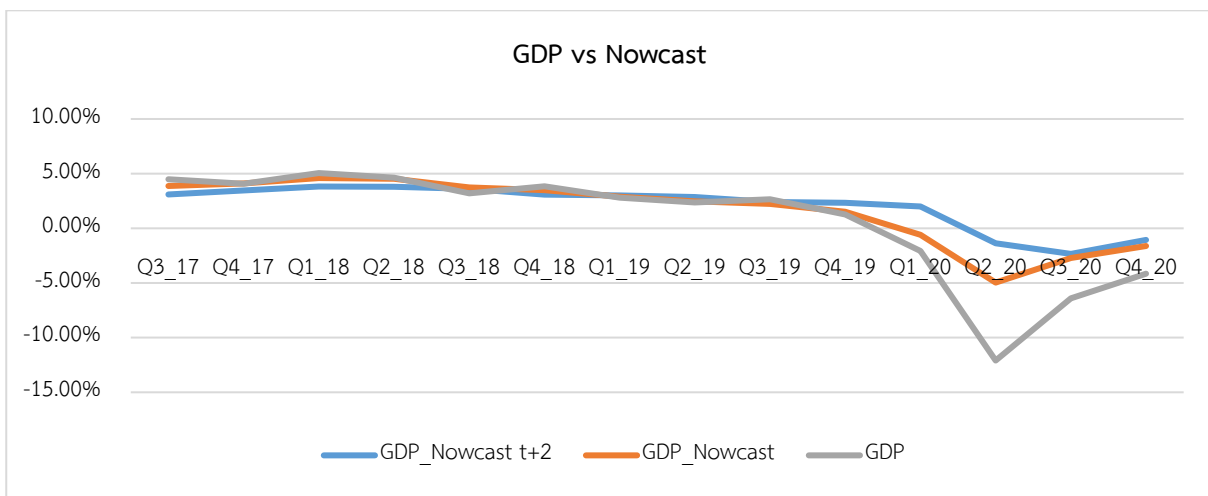
3. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง Nowcasting

เนื่องจากแบบจำลอง Nowcasting ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเครื่องชี้ทุกประเภทที่ สศค. ใช้ในการชี้วัดเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงรวมถึงผลการสำรวจความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจของ สศค. ด้วย แต่เนื่องจากการสำรวจดังกล่าวเริ่มจัดทำขึ้นเป็นครั้งแรกในเดือนกันยายน ปี 2560 ทำให้ชุดข้อมูลมีระยะเวลาที่ค่อนข้างสั้น การทดสอบผลความน่าเชื่อถือของการพยากรณ์ Nowcasting ในครั้งนี้จึงมีข้อมูลเพียง 14 ไตรมาส เพื่อนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ GDP เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด

เนื่องจากแบบจำลอง Nowcasting มีการ update ข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ความน่าเชื่อถือของแบบจำลองจึงมีความครบถ้วนของข้อมูล โดยหากข้อมูลเครื่องชี้ยังไม่เผยแพร่ แบบจำลองจะทำหน้าที่ในการคาดการณ์เพื่อพยากรณ์ แต่หากข้อมูลเผยแพร่แล้วก็จะใช้ข้อมูลจริงในการพยากรณ์เลยซึ่งจะมีความถูกต้องมากกว่า ดังนั้น การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในที่นี้จึงแบ่งออกเป็น 2 ชุด กล่าวคือ หากเครื่องชี้ยังไม่เผยแพร่และแบบจำลองต้องใช้

กลไกของแบบจำลอง AR เพื่อคาดการณ์เศรษฐกิจ จะมีความน่าเชื่อถือเพียงใด กับกรณีนี้ที่เครื่องชี้ทุกรายการเผยแพร่ครบแล้วการคาดการณ์เศรษฐกิจจะน่าเชื่อถือเพียงใด

จากผลการคำนวณปรากฏตามภาพและตารางด้านล่างซึ่งพบว่า แบบจำลองมีความน่าเชื่อถือพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ต่อ Real GDP Growth อยู่ในช่วงร้อยละ 92.1-98.7 โดยหากเครื่องชี้ยังไม่เผยแพร่แบบจำลองจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ร้อยละ 92.1 แต่เมื่อมีการทยอย update ข้อมูลเครื่องชี้ที่เผยแพร่จนครบแล้วแบบจำลองจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 98.7 ซึ่งเป็นระดับที่น่าจะเพียงพอต่อการนำไปใช้งานในทางปฏิบัติได้ นอกจากนี้ จากข้อมูล GDP ล่าสุด ณ ไตรมาสที่ 2 ปี 2564 อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจไทยอยู่ที่ระดับร้อยละ 7.5 ซึ่งใกล้เคียงกับการพยากรณ์ระยะสั้นที่ร้อยละ 8.5 อีกด้วย

Correlation	GDP Nowcasting with Actual Indicators	GDP Nowcasting with Indicator Forecasting t+2
GDP Q	98.70%	92.11%

*14 Obs

*Q3 2017 - Q4 2020

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีการประมาณการการเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP) เป็นรายเดือน โดยสามารถ update ข้อมูลได้เป็นรายสัปดาห์ (ในกรณีที่มีข้อมูลเครื่องชี้ใหม่ปรากฏขึ้น) เพื่อประโยชน์ในการติดตามภาวะเศรษฐกิจซึ่งเป็นภารกิจหลักภารกิจหนึ่งของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

2. ใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแถลงข่าวภาวะเศรษฐกิจประจำเดือนของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสรุปข้อความสำคัญ (Key Message) ของแถลงข่าวว่าภาวะเศรษฐกิจในเดือนที่จัดทำนั้นมีทิศทางเศรษฐกิจอย่างไร โดยมีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Nowcasting) เป็นข้อมูลสนับสนุน และช่วยลดการใช้ดุลพินิจ (Expert Opinion) ในการประมวลผลข้อมูลเครื่องชี้เศรษฐกิจของเจ้าหน้าที่ลง

3. สามารถนำไปใช้ประกอบการจัดทำข้อมูลเศรษฐกิจในการโอกาสต่างๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการให้สัมภาษณ์ การจัดทำ Speech การบรรยาย และการประชุมต่างๆ เป็นต้น

ผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมปี 2564¹⁹

บทสรุปผู้บริหาร

- ในช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม 2564 ประเทศไทยประสบกับสถานการณ์อุทกภัย เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากพายุและร่องมรสุมทั้งหมด 4 ลูก ได้แก่ พายุโซนร้อนเตี้ยนหมู่ พายุโซนร้อนคมปาซุ พายุโซนร้อนไลออนร็อก และร่องมรสุมพาดผ่านภาคตะวันออกและภาคใต้ตอนบน ส่งผลให้หลายจังหวัดในประเทศไทยได้รับผลกระทบจากปริมาณน้ำฝนที่อยู่ในระดับสูง โดยในเดือนกันยายนและตุลาคม 2564 มีปริมาณน้ำฝนสูงกว่าค่าเฉลี่ยปกติ ซึ่งเป็นผลมาจากพายุที่เข้ามายังประเทศไทยทำให้เกิดฝนตกในตลอดช่วงเวลาดังกล่าว
- ขณะที่สถานการณ์อ่างเก็บน้ำในหลายพื้นที่ มีปริมาณน้ำมาก ทำให้มีความจำเป็นต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในภาคกลางที่ปัจจุบันมีปริมาณน้ำล้นความจุอ่าง อย่างไรก็ตาม อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศ จำนวน 35 แห่ง มีปริมาณน้ำในอ่างรวมร้อยละ 77 ของความจุอ่าง เป็นน้ำใช้การได้จริงประมาณร้อยละ 44 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ และเป็นปริมาณน้ำที่เพิ่มสูงขึ้นจากช่วงก่อนหน้าจะส่งผลดีในช่วงฤดูแล้งของประเทศไทย
- ในส่วนของสถานการณ์น้ำท่วมในปี 2564 ได้ส่งผลกระทบต่อไปยังหลายพื้นที่ในประเทศไทย โดยพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตรกรรม รองลงมาเป็นภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์น้ำท่วมในปี 2554 พบว่า พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมในปี 2564 มีประมาณ 2.5 ล้านไร่ ต่ำกว่าในปี 2554 ที่มีพื้นที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมกว่า 25.8 ล้านไร่ ค่อนข้างมาก
- ทั้งนี้ จากการประเมินมูลค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจเบื้องต้น ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 พบว่า เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมในปี 2564 ประมาณ 53,282 ล้านบาท โดยภาคเกษตรกรรมได้รับผลกระทบสูงสุดที่ 28,835 ล้านบาท และภาคบริการได้รับผลกระทบรองลงมาที่ 16,492 ล้านบาท ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบจำกัดที่ 7,955 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณามูลค่าผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยในแต่ละสัปดาห์ที่ผ่านมา พบว่า มูลค่าผลกระทบต่อเศรษฐกิจยังคงเพิ่มต่อเนื่องทุกสัปดาห์ แต่ในสัปดาห์ล่าสุดเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอลง แสดงให้เห็นว่าผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมเริ่มมีความจำกัดแล้ว
- กระทรวงการคลังได้มีการดำเนินมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ โดยการพักชำระหนี้และสนับสนุนสินเชื่อเพิ่มเติม เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย อาทิ ประชาชน เกษตรกร ผู้ประกอบการรายย่อย SMEs ซึ่งจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายให้แก่

¹⁹ ผู้เขียน ดร.นรพัชร์ อัครวัลลภ ผู้อำนวยการส่วนนวัตกรรมข้อมูลเศรษฐกิจและงานวิจัย นางสาวคงขวัญ ศิลา เศรษฐกรชำนาญการ นายภัทร จารุวัฒน์มงคล เศรษฐกรชำนาญการ นายประกอบ สุริเยนทรากกร เศรษฐกรปฏิบัติการ นางสาวบุณชริกา ชลพิทักษ์วงศ์ เศรษฐกรปฏิบัติการ และนายกานต์ แจ้งชัดใจ เศรษฐกรปฏิบัติการ ขอขอบคุณ ดร.พิสิทธิ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ดร.ยุทธภูมิ จารุเสรี ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง นายกัมปนาท ตีอุดมจันทร์ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) และเจ้าหน้าที่สำนักงานคลังจังหวัด สำหรับคำแนะนำและการให้ข้อมูล ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

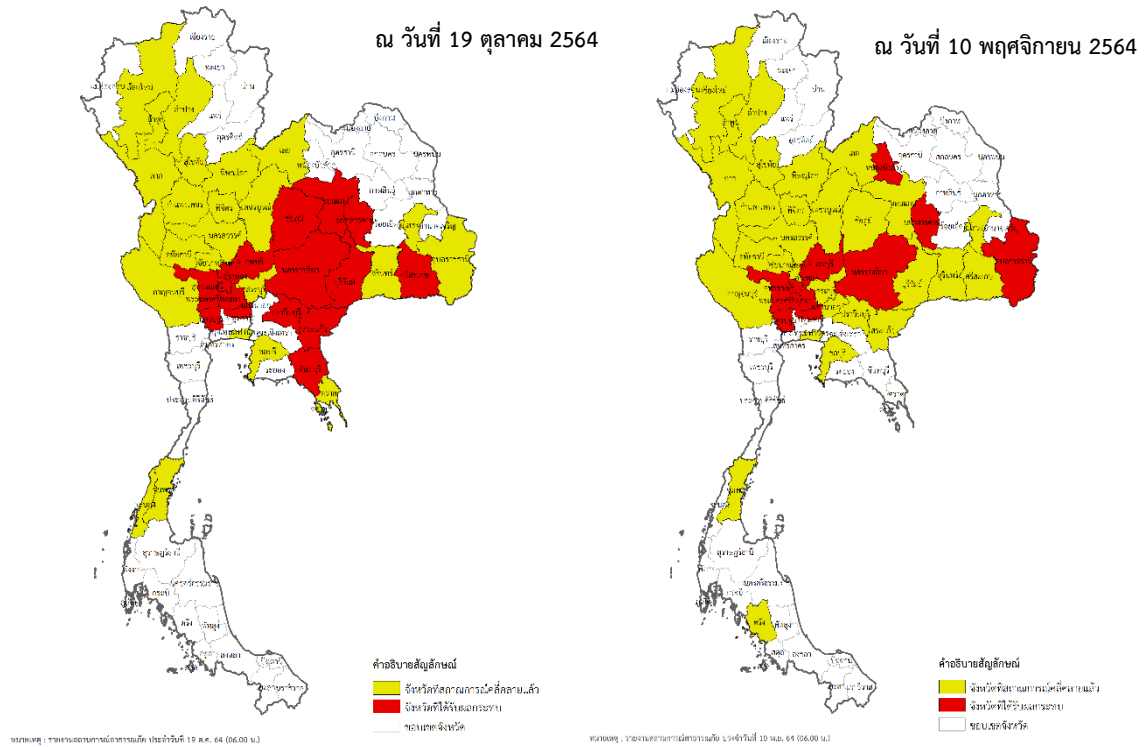
ลูกค้าทำให้ประชาชนและผู้ประกอบการมีเงินหมุนเวียน ช่วยฟื้นฟูกิจการ รวมถึงปรับปรุงและซ่อมแซมอาคาร เพื่อให้สามารถประกอบกิจการและประกอบอาชีพต่อไปได้

1. สถานการณ์อุทกภัยปี 2564

ในปี 2564 ประเทศไทยประสบกับสถานการณ์อุทกภัย เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากพายุและร่องมรสุม จำนวน 4 ลูก ได้แก่ (1) พายุโซนร้อนเตี้ยนหมู่ ซึ่งเคลื่อนตามแนวร่องมรสุมเข้าปกคลุมภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ทำให้บริเวณประเทศไทยตอนบนมีฝนเพิ่มมากขึ้นและมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่ง ตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน 2564 ถึง 7 ตุลาคม 2564 ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลากในพื้นที่ 33 จังหวัด (2) พายุโซนร้อนคมปาซุ ซึ่งอ่อนกำลังลงเป็นหย่อมความกดอากาศต่ำ และร่องมรสุมพาดผ่านภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ในขณะที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้กำลังแรงพัดปกคลุมทะเลอันดามัน ภาคใต้ และอ่าวไทย ตั้งแต่วันที่ 15 ถึง 17 ตุลาคม 2564 ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลากในพื้นที่ 6 จังหวัด (3) ร่องมรสุมพาดผ่านภาคตะวันออกและภาคใต้ตอนบน เข้าสู่หย่อมความกดอากาศต่ำบริเวณ ประเทศลาวและเวียดนามตอนกลาง ประกอบกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้กำลังปานกลางพัดปกคลุมทะเลอันดามัน ภาคใต้ และอ่าวไทย ตั้งแต่วันที่ 17 ถึง 18 ตุลาคม 2564 ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลากในพื้นที่ 9 จังหวัด และ (4) พายุโซนร้อนไลออนร็อก ซึ่งอ่อนกำลังลงเป็นหย่อมความกดอากาศต่ำ ทำให้บริเวณภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ฝั่งตะวันตก มีฝนตกหนักถึงหนักมาก ตั้งแต่วันที่ 8 ถึง 14 ตุลาคม 2564 ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน และน้ำป่าไหลหลากในพื้นที่ 9 จังหวัด โดยสรุปในช่วงเวลาดังกล่าวของปี 2564 ประเทศไทยมีจังหวัดที่ประสบกับสถานการณ์อุทกภัยทั้งสิ้น 41 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง ตาก สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร เลย ขอนแก่น มหาสารคาม ชัยภูมิ ยโสธร นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ปราจีนบุรี สระแก้ว จันทบุรี นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท ลพบุรี กาญจนบุรี สระบุรี สุพรรณบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นครปฐม ชลบุรี สมุทรปราการ นครนายก ตราด ชุมพร ระนอง และตรัง (ภาพที่ 1)

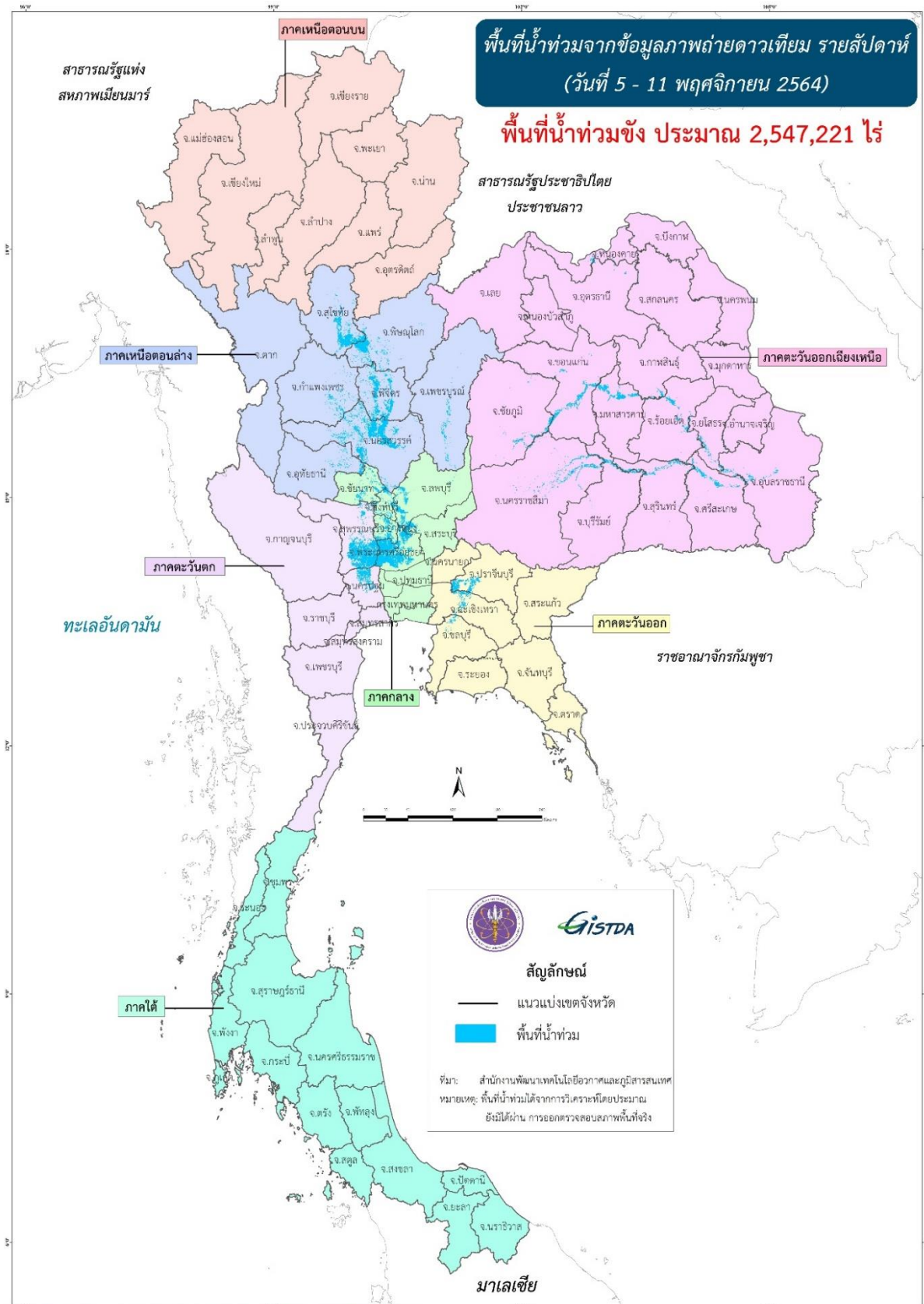
ทั้งนี้ สถานการณ์น้ำท่วมในปี 2564 ได้ส่งผลกระทบต่อไปยังหลายพื้นที่ในประเทศไทย โดยพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตรกรรม รองลงมาเป็นภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์น้ำท่วมในปี 2554 จะพบว่า ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2564 พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมในปี 2564 มีประมาณ 2.5 ล้านไร่ (ภาพที่ 2) ต่ำกว่าในปี 2554 ที่มีพื้นที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมกว่า 25.8 ล้านไร่ ค่อนข้างมาก (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 47 : แผนที่แสดงจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม ปี 2564
ณ วันที่ 19 ตุลาคม 2564 และวันที่ 10 พฤศจิกายน 2564

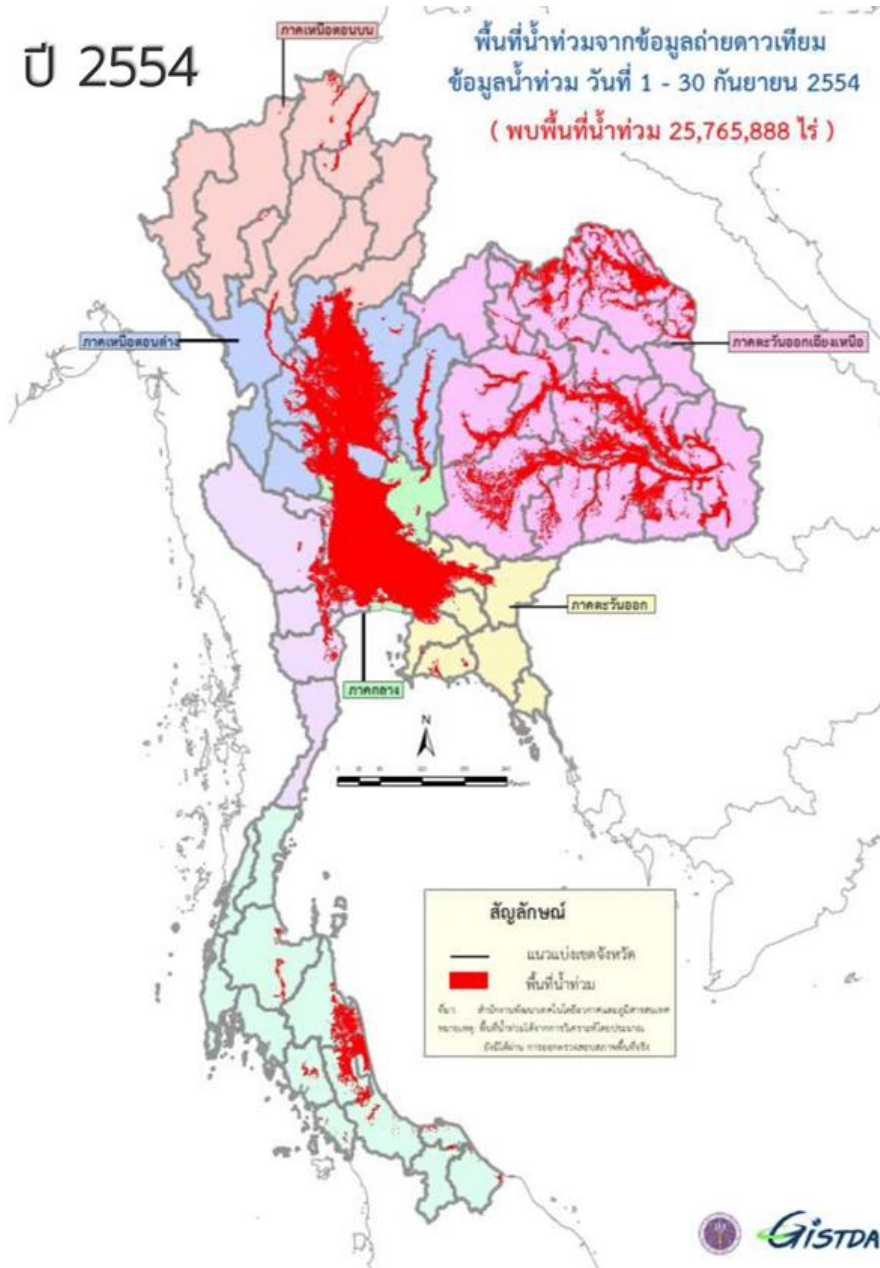
ที่มา: ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ภาพที่ 48 : พื้นที่น้ำท่วมปี 2564 จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม

ข้อมูลนี้เผยแพร่ภายใต้ลิขสิทธิ์ของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) ห้ามเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ภาพที่ 49 : พื้นที่น้ำท่วมปี 2554 จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม แสดงให้เห็นว่า ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2564 พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมในปี 2564 มีประมาณ 2.5 ล้านไร่ น้อยกว่าในปี 2554 ที่มีพื้นที่ได้รับผลกระทบกว่า 25.8 ล้านไร่ ค่อนข้างมาก

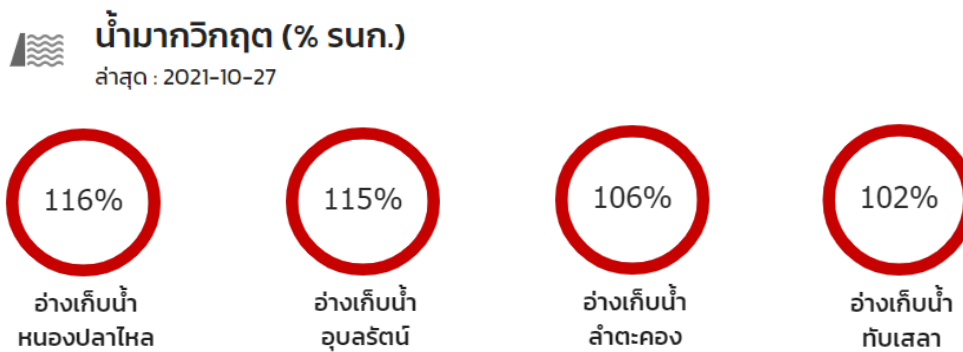

2. สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ และปริมาณฝน

2.1 สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ

สถานการณ์น้ำอ่างเก็บน้ำ ณ วันที่ 27 ตุลาคม 2564 มีสถานการณ์น้ำในอ่างค่อนข้างสูงจากสถานการณ์พายุในช่วงเวลาดังกล่าว ส่งผลให้ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำสำคัญหลายอ่างมีปริมาณน้ำมากเกินความจุอ่าง อาทิ (1) อ่างเก็บหนองปลาไหล จังหวัดระยอง มีระดับน้ำอยู่ที่ร้อยละ 116 ที่ระดับเก็บกักเดิม²⁰ แต่เป็นความจุที่ระดับเดิม โดยมีปริมาณน้ำเท่ากับร้อยละ 102 ของความจุชั่วคราว ยังไม่เกิดสถานการณ์ความเสี่ยงเรื่องอุทกภัย (2) อ่างเก็บน้ำอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีปริมาณน้ำเกินความจุที่ร้อยละ 115 จากอิทธิพลของพายุและร่องความกดอากาศต่ำที่เข้าสู่ประเทศไทย ตั้งแต่ต้นเดือนตุลาคม ส่งผลให้เขื่อนอุบลรัตน์มีความจำเป็นต้องระบายน้ำจำนวนมากลงลำน้ำพอง ส่งผลกระทบต่อพื้นที่อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และยังเพิ่มน้ำในแม่น้ำชีทำให้สถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่ใกล้เคียงแม่น้ำชียังไม่คลี่คลาย (3) อ่างเก็บน้ำลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา มีปริมาณน้ำเกินความจุที่ร้อยละ 106 จากอิทธิพลของฝนที่ตกหนักในช่วงที่ผ่านมา แต่เนื่องจากความสามารถในการเก็บกักน้ำสูงสุดของอ่างเก็บน้ำลำตะคองสามารถเก็บกักได้มากกว่าปริมาณน้ำในปัจจุบัน (ปริมาณน้ำในปัจจุบันคิดเป็นร้อยละ 74 ของความจุสูงสุด) และ (4) อ่างเก็บน้ำทับเสลา จังหวัดอุทัยธานี มีระดับน้ำเกินความจุอ่างที่ร้อยละ 102 เป็นระดับน้ำที่ลดลงจากช่วงก่อนหน้า ปัจจุบันมีการระบายน้ำลดลงทำให้สถานการณ์น้ำท่วมที่จังหวัดอุทัยธานีคลี่คลาย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสถานการณ์ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำลำสุตอยู่ในสถานการณ์ปกติและปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งเป็นปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภคในฤดูแล้งของประเทศไทย

ภาพที่ 50 : อ่างเก็บน้ำที่มีปริมาณน้ำมาก

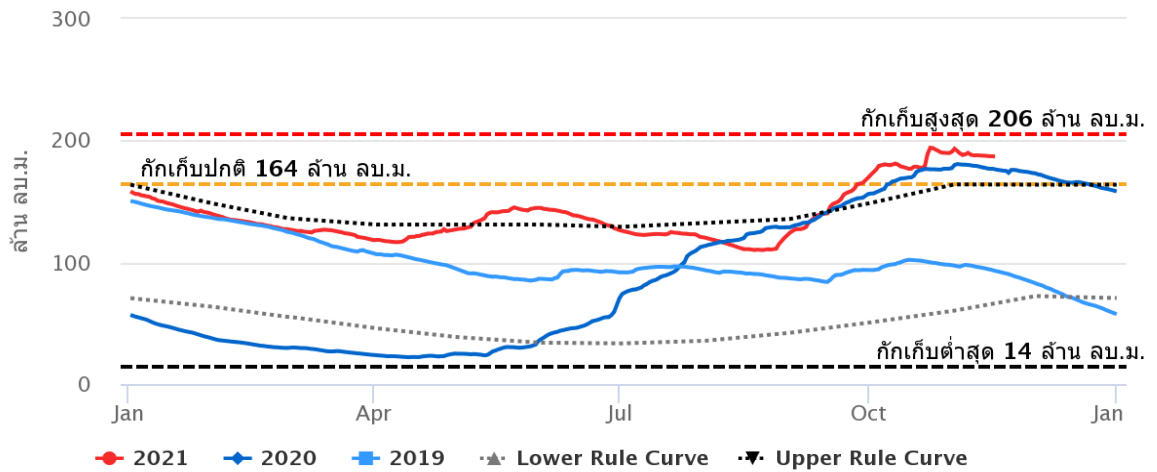
ที่มา: คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ณ วันที่ 27 ตุลาคม 2564

²⁰ กรมชลประทานได้มีการเสริมขอบอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล จังหวัดระยอง ส่งผลทำให้มีความจุ (ชั่วคราว) ที่เพิ่มมากขึ้น

2.2 สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำสำคัญเทียบกับในอดีต

สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำสำคัญหลายอ่างเมื่อเทียบกับในอดีตมีปริมาณน้ำสูงขึ้นจากฝนที่ตกหนักในช่วงฤดูฝนของประเทศ ส่งผลให้น้ำในเขื่อนหลายเขื่อนมีปริมาณน้ำสูงกว่าระดับน้ำในอดีต อาทิ เขื่อนหนองปลาไหล จังหวัดระยอง มีปริมาณน้ำมากกว่าในช่วงปี 2562 และ 2563 โดยปัจจุบันมีปริมาณน้ำเกินระดับกักเก็บที่ร้อยละ 116 แต่ปริมาณความจุดังกล่าวเป็นปริมาณความจุเดิม ในปัจจุบันกรมชลประทานได้แก้ไขสถานการณ์โดยเพิ่มความจุของอ่างทำให้ปริมาณน้ำในปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 97 ของความจุอ่างชั่วคราว ทำให้ปริมาณน้ำในอ่างไม่ไหลท่วมไปยังจังหวัดระยอง อย่างไรก็ตาม ปริมาณน้ำในอ่างฯ นับเป็นปริมาณน้ำที่สูงเมื่อเทียบกับปริมาณน้ำในอดีต โดยเป็นผลมาจากสถานการณ์พายุและสถานการณ์ฝนตกที่ตกหนักในช่วงฤดูฝนของประเทศในปี

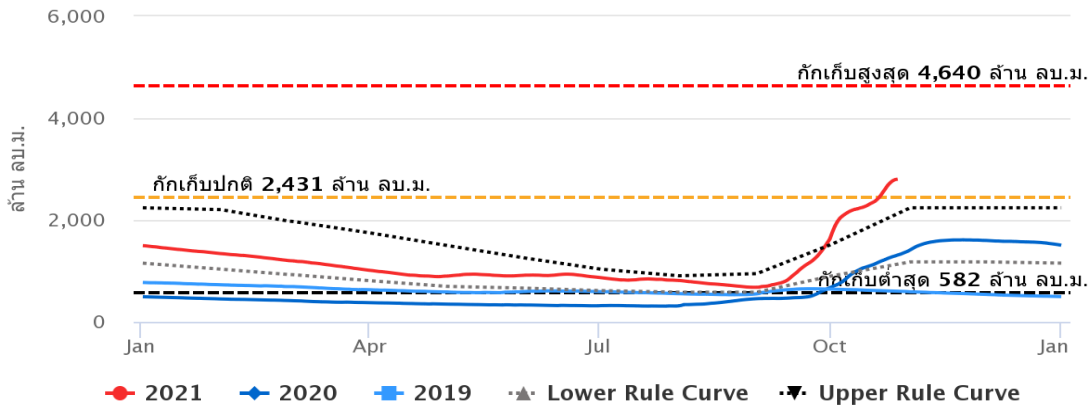
ภาพที่ 51 : ปริมาตรเก็บกัก เขื่อนหนองปลาไหล (116%)

ที่มา: คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ณ วันที่ 27 ตุลาคม 2564

อ่างเก็บน้ำอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีปริมาณน้ำมากกว่าในช่วงปี 2562 และ 2563 ค่อนข้างมาก โดยปัจจุบันมีระดับน้ำเกินระดับปริมาตรเก็บกักที่ร้อยละ 115 ซึ่งทำให้มีการระบายน้ำเพิ่มขึ้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อพื้นที่อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และยังเพิ่มน้ำในแม่น้ำชีทำให้สถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่ใกล้เคียงแม่น้ำชียังไม่คลี่คลาย สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำอุบลรัตน์นับเป็นปริมาณน้ำที่สูงมากเมื่อเทียบกับในอดีต เป็นผลจากพายุเตี้ยนหมู่ ทำให้บริเวณประเทศไทยตอนบนมีฝนเพิ่มมากขึ้นและมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่ง ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันน้ำป่าไหลหลาก โดยส่งผลให้ปริมาณน้ำในอ่างฯ เพิ่มสูงขึ้น

ภาพที่ 52 : ปริมาตรเก็บกัก อ่างเก็บน้ำอุบลรัตน์ (115%)

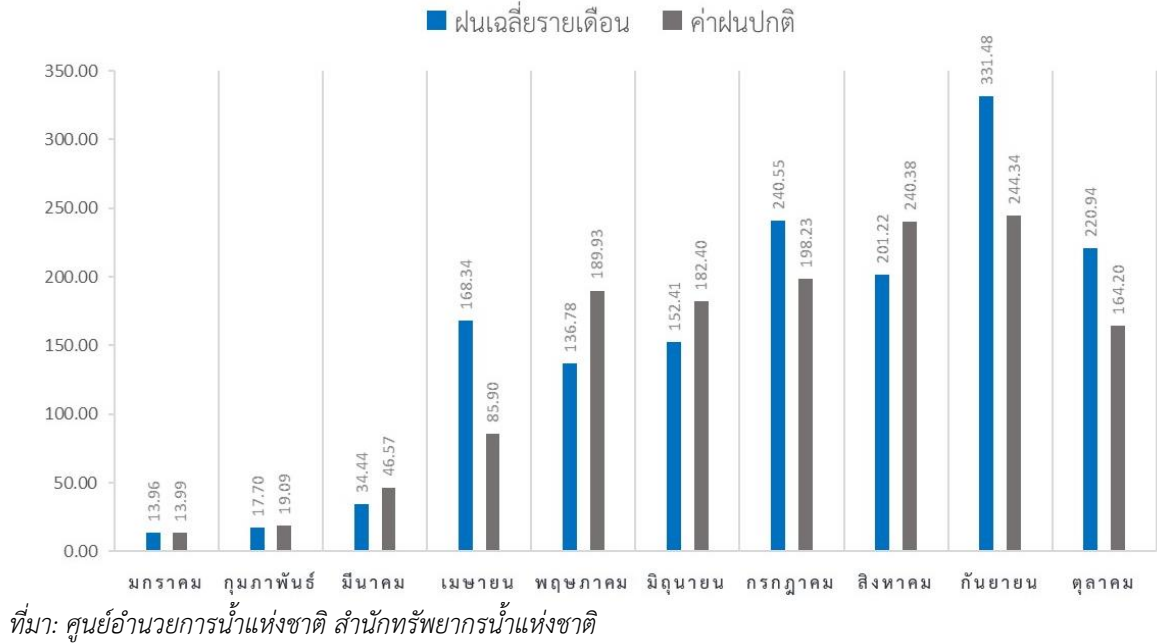
ที่มา: คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ณ วันที่ 27 ตุลาคม 2564

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าในอ่างเก็บน้ำหลายแห่งของประเทศจะมีปริมาณน้ำสูงขึ้นกว่าระดับน้ำในอดีต เนื่องจากสถานการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นในช่วงฤดูฝนของประเทศไทยในปี 2564 แต่ในปัจจุบันเริ่มเข้าสู่ฤดูแล้งของประเทศทำให้ไม่มีปริมาณน้ำฝนมาเพิ่มและสถานการณ์อุทกภัยในหลายพื้นที่คลี่คลาย ส่งผลให้ระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำอยู่ในระดับปกติ และเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในฤดูแล้งของประชาชนในแต่ละภาคของประเทศ

2.3 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือนในประเทศไทย ปี 2564

ในช่วงเดือนกันยายน 2564 ที่ผ่านมามีปริมาณน้ำฝน มากกว่าค่าปกติค่อนข้างมาก เนื่องจากมีสถานการณ์พายุที่ส่งผลกระทบต่อมายังประเทศไทยและส่งผลให้เกิดสถานการณ์น้ำท่วมในหลายจังหวัด ขณะที่ปริมาณน้ำฝนในเดือนตุลาคม 2564 มีปริมาณฝนที่ตกมาทั้งหมด 221 มิลลิเมตร คิดเป็นร้อยละ 134 ของปริมาณฝนเฉลี่ยปกติ ซึ่งนับเป็นปริมาณน้ำฝนที่อยู่ในเกณฑ์สูง สถานการณ์ดังกล่าวเป็นผลมาจากพายุที่เข้ามายังประเทศไทย ทำให้เกิดฝนตกตลอดช่วงเดือนตุลาคม 2564

ภาพที่ 53 : ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือนในประเทศไทย ปี 2564

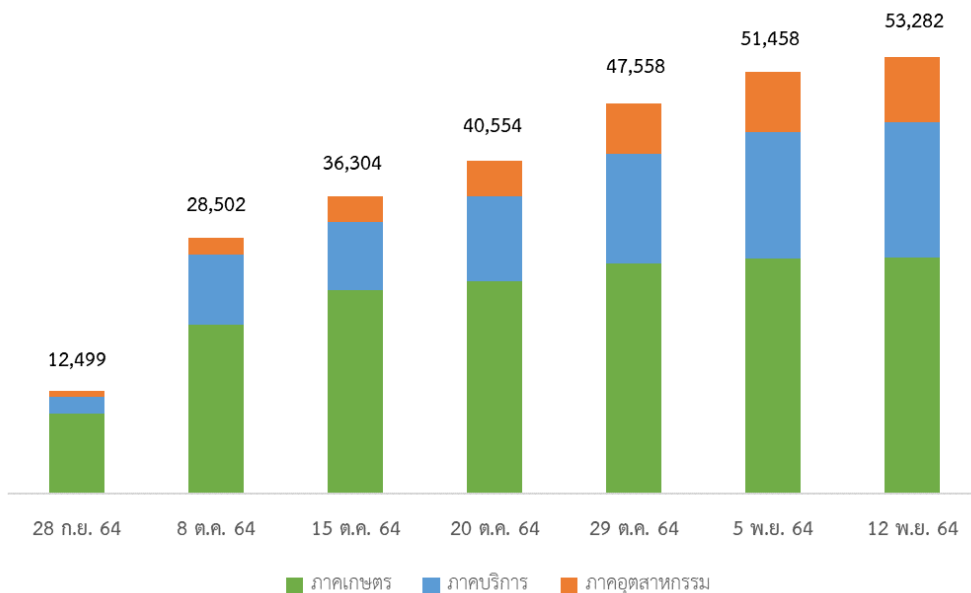

3. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจจากสถานการณ์น้ำท่วม ปี 2564

3.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยในแต่ละสัปดาห์

ผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมในปี 2564 ได้ส่งผลกระทบต่อหลายพื้นที่ในประเทศไทย โดยพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตรกรรม รองลงมาเป็นภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยในแต่ละสัปดาห์ที่ผ่านมา พบว่า มูลค่าผลกระทบต่อเศรษฐกิจยังคงเพิ่มขึ้นทุกสัปดาห์ แต่ในสัปดาห์ล่าสุดเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอลง แสดงให้เห็นว่าผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมเริ่มมีความจำกัด

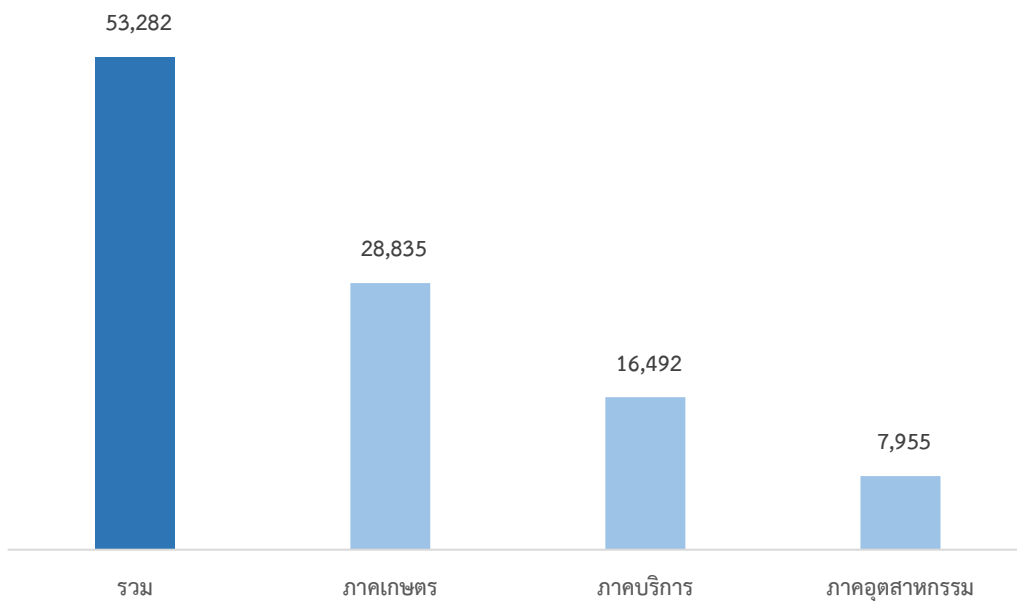
ภาพที่ 1 มูลค่าผลกระทบต่อเศรษฐกิจจากสถานการณ์น้ำท่วม ปี 2564 เบื้องต้น
ในแต่ละสัปดาห์ที่ผ่านมา (ล้านบาท)

3.2 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย

จากการประเมินมูลค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจเบื้องต้น ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 พบว่า เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมในปี 2564 แล้วประมาณ 53,282 ล้านบาท โดยภาคเกษตรกรรมได้รับผลกระทบสูงที่สุดที่ 28,835 ล้านบาท และภาคบริการได้รับผลกระทบรองลงมาที่ 16,492 ล้านบาท ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบจำกัดที่ 7,955 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กราฟที่ 2 มูลค่าผลกระทบต่อเศรษฐกิจจากสถานการณ์น้ำท่วม ปี 2564 เบื้องต้น (ล้านบาท)

3.3 ผลกระทบต่อภาคการเกษตร²¹ (วันที่ 1 กันยายน – 9 พฤศจิกายน 2564)

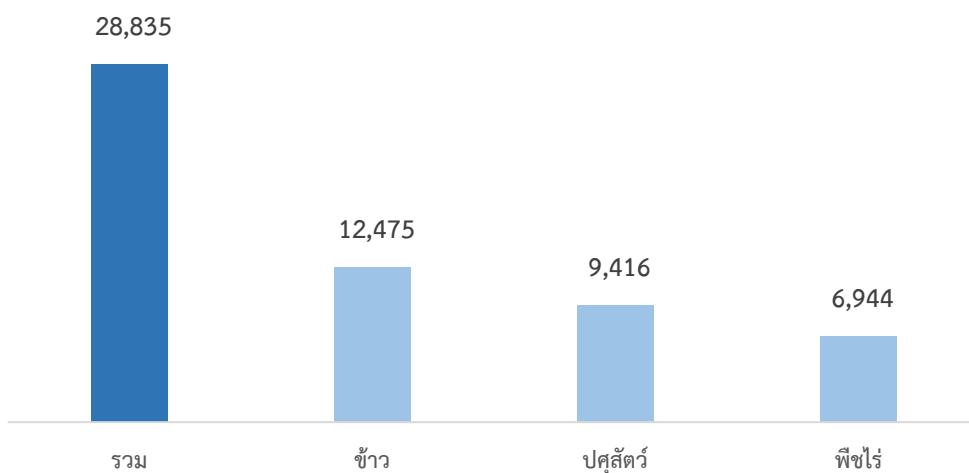
ด้านพืช ได้รับผลกระทบ 51 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร เชียงใหม่ เชียงราย ตาก น่าน แพร่ พะเยา พิจิตร เพชรบูรณ์ พิษณุโลก ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน สุโขทัย อุทัยธานี นครสวรรค์ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา เลย มหาสารคาม บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ยโสธร ร้อยเอ็ด หนองบัวลำภู อุบลราชธานี อำนาจเจริญ กรุงเทพฯ ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี กาญจนบุรี ราชบุรี ปทุมธานี นนทบุรี ปราจีนบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครปฐม สระแก้ว สุพรรณบุรี นครนายก เพชรบุรี และระนอง เกษตรกร 523,695 ราย พื้นที่การเกษตรได้รับผลกระทบ 5,808,089 ไร่ แบ่งเป็น ข้าว 4,008,122 ไร่ พืชไร่และพืชผัก 1,739,333 ไร่ ไม้ผลไม้อื่น ต้นและอื่น ๆ 60,634 ไร่

ด้านปศุสัตว์ ได้รับผลกระทบ 19 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาญจนบุรี ชัยนาท ปทุมธานี ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี และสิงห์บุรี เกษตรกร 57,411 ราย สัตว์ได้รับผลกระทบ 11,499,848 ตัว แบ่งเป็น โค-กระบือ 192,281 ตัว สุกร 234,957 ตัว แพะ-แกะ 58,908 ตัว สัตว์ปีก 11,013,702 ตัว

²¹ รายงานสถานการณ์ภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2564

ทั้งนี้ การประเมินมูลค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจเบื้องต้นต่อภาคการเกษตร ในกรณีที่ผลผลิตสินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยเสียหายทั้งหมด²² มีดังนี้

- ข้าวได้รับผลกระทบ 4,008,122 ไร่ หรือคิดเป็นผลผลิต 1,663,371 ตัน ราคาข้าวเปลือกเจ้าเฉลี่ยตันละ 7,500 บาท คิดเป็นมูลค่าผลกระทบที่เกิดขึ้น 12,475 ล้านบาท
 - พืชไร่และพืชผัก 1,739,333 ไร่ (สมมติฐานให้ร้อยละ 35 เป็นมันสำปะหลัง ร้อยละ 35 เป็นอ้อย และอีกร้อยละ 30 เป็นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) โดยราคามันสำปะหลังและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ยกิโลกรัมละ 2 และ 8 บาท ตามลำดับ ขณะที่ราคาอ้อยเฉลี่ยตันละ 900 บาท รวมคิดเป็นมูลค่าผลกระทบที่เกิดขึ้น 6,944 ล้านบาท
 - โค-กระบือ ได้รับผลกระทบ 192,281 ตัว ราคาเฉลี่ยตัวละ 35,000 บาท คิดเป็นมูลค่าผลกระทบที่เกิดขึ้น 6,730 ล้านบาท
 - สุกร ได้รับผลกระทบ 234,957 ตัว หรือคิดเป็น 23,495,700 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 67 บาท คิดเป็นมูลค่าผลกระทบที่เกิดขึ้น 1,574 ล้านบาท
 - แพะ-แกะ ได้รับผลกระทบ 58,908 ตัว ราคาเฉลี่ยตัวละ 3,500 บาท คิดเป็นมูลค่าผลกระทบที่เกิดขึ้น 206 ล้านบาท
 - สัตว์ปีก (สมมติให้เป็นไก่ทั้งหมด) ได้รับผลกระทบ 11,013,702 ตัว หรือคิดเป็น 25,882,200 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 35 บาท คิดเป็นมูลค่าผลกระทบที่เกิดขึ้น 906 ล้านบาท
 - รวมมูลค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจเบื้องต้นของภาคการเกษตรอยู่ที่ 28,835 ล้านบาท
- กราฟที่ 3 มูลค่าผลกระทบต่อภาคการเกษตรจากสถานการณ์น้ำท่วมปี 2564 เบื้องต้น (ล้านบาท)

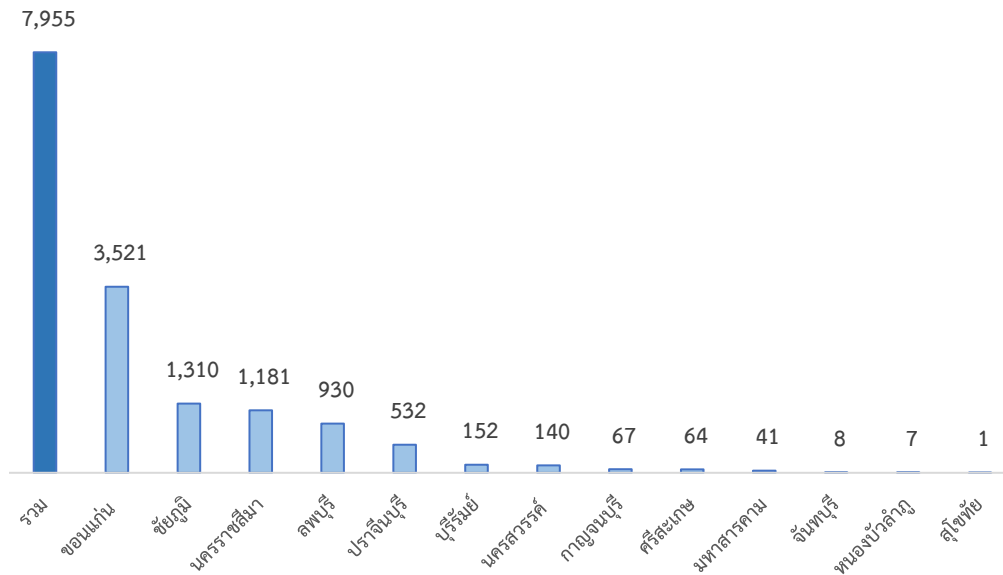
3.4 ผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่จากสำนักงานคลังจังหวัด 39 จังหวัดที่อยู่ในพื้นที่น้ำท่วม และนำมารวบรวมประมวลผล พบว่า พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตรกรรม โดยพื้นที่ภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับ

²² ราคาเฉลี่ยของข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โค กระบือ สุกร ไก่ และแพะ จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และข้อมูลผลผลิตต่อไร่ จากรายงานสถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้มปี 2564 จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ผลกระทบอยู่ในบางจังหวัด ได้แก่ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา ลพบุรี ปราจีนบุรี บุรีรัมย์ นครสวรรค์ กาญจนบุรี ศรีสะเกษ มหาสารคาม จันทบุรี หนองบัวลำภู และสุโขทัย ทั้งนี้ พบว่า มูลค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจเบื้องต้นของภาคอุตสาหกรรม (ในช่วงวันที่ 23 กันยายน 2564 – 12 พฤศจิกายน 2564) พบว่าอยู่ที่ 7,955 ล้านบาท²³

กราฟที่ 4 มูลค่าผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมจากสถานการณ์น้ำท่วมปี 2564 เบื้องต้น (ล้านบาท)

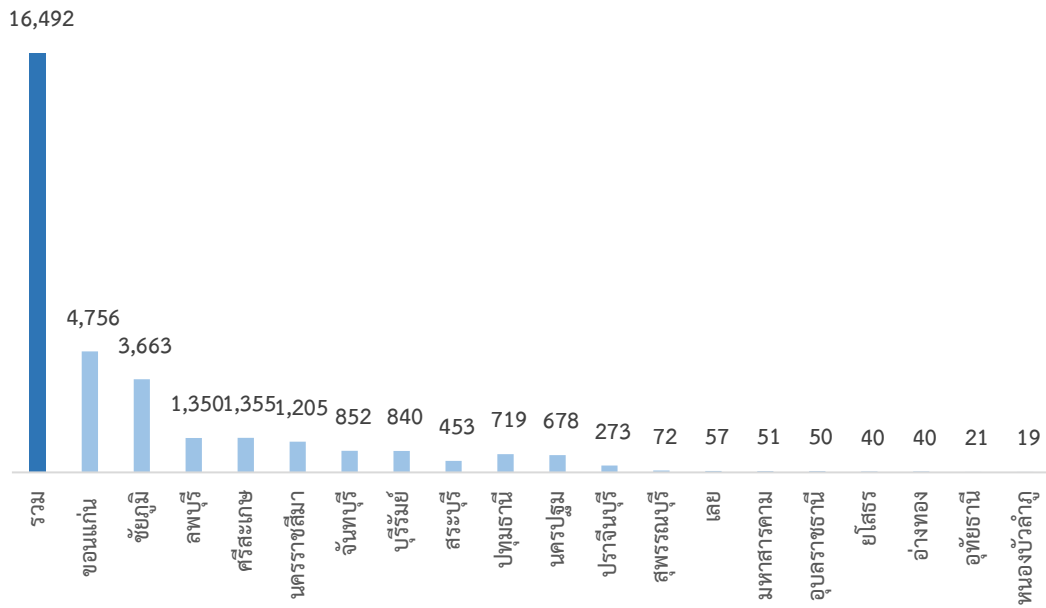

3.5 ผลกระทบต่อภาคบริการ

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่จากสำนักงานคลังจังหวัด 39 จังหวัดที่อยู่ในพื้นที่น้ำท่วม และนำมารวบรวมประมวลผล พบว่า พื้นที่ภาคบริการที่ได้รับผลกระทบอยู่ในบางจังหวัด ได้แก่ ขอนแก่น ชัยภูมิ ลพบุรี ศรีสะเกษ นครราชสีมา จันทบุรี บุรีรัมย์ สระบุรี ปทุมธานี นครปฐม ปราจีนบุรี สุพรรณบุรี เลย มหาสารคาม อุบลราชธานี ยโสธร อ่างทอง อุทัยธานี และหนองบัวลำภู ทั้งนี้ มูลค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจเบื้องต้นของภาคบริการ (ในช่วงวันที่ 23 กันยายน 2564 – 12 พฤศจิกายน 2564) พบว่าอยู่ที่ 16,492 ล้านบาท⁵

²³ ประเมินจากการสอบถามความคิดเห็น รายงานประมาณการเศรษฐกิจปี 2564 ของแต่ละจังหวัด และช่วงระยะเวลาที่เกิดผลกระทบ

กราฟที่ 5 มูลค่าผลกระทบต่อภาคบริการจากสถานการณ์น้ำท่วมปี 2564 เบื้องต้น (ล้านบาท)

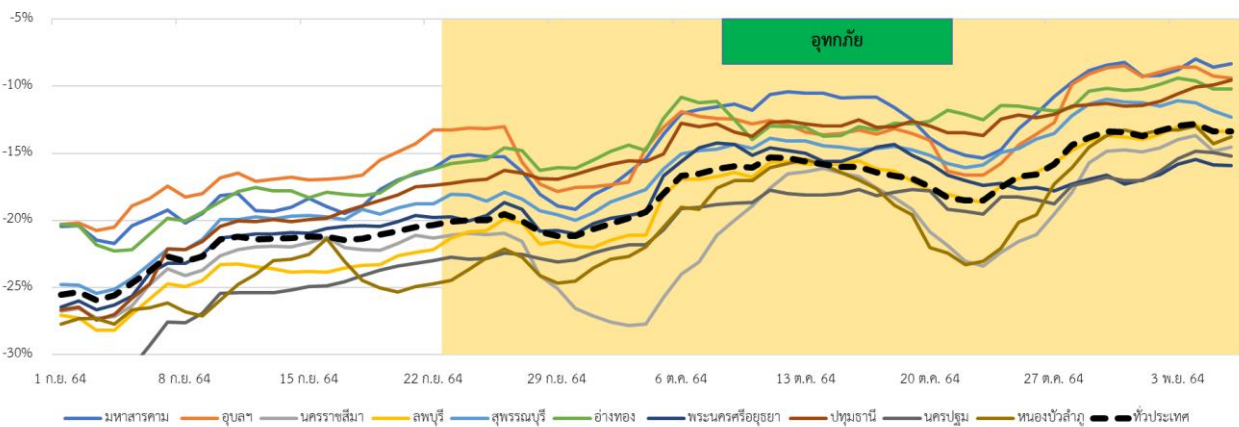

3.6 ผลกระทบจากเครื่องชี้เศรษฐกิจเร็ว Facebook Movement Range

จาก Facebook Movement Range ค่าเฉลี่ย 7 วันของจังหวัดที่ประสบอุทกภัย ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน 2564 แสดงให้เห็นถึงผลกระทบต่อการเดินทางของประชาชนในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย เริ่มตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน 2564 โดยก่อนจะเกิดอุทกภัยนั้นพบว่า สถานการณ์การเดินทางของประชาชนทั่วไป (ผู้ใช้งาน Facebook) ในหลายจังหวัดที่ประสบอุทกภัยมีแนวโน้มที่ดีขึ้น เนื่องจากคาดว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะคลี่คลายลง อย่างไรก็ตาม หลังจากเกิดอุทกภัยไม่ได้ทำให้สถานการณ์การเดินทางของประชาชนทั่วไปลดลงอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับมูลค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจเบื้องต้นของภาคบริการที่ยังคงได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจไม่มากนัก

กราฟที่ 6 Facebook Movement Range ค่าเฉลี่ย 7 วัน ของจังหวัดที่ยังประสบอุทกภัย ซึ่งได้รับผลกระทบจากพายุเตี้ยนหมู่ พายุไลออนร็อก พายุคมปาซุ และร่องมรสุม

Facebook Movement Range ค่าเฉลี่ย 7 วันของจังหวัดที่ยังประสบอุทกภัย ซึ่งได้รับผลกระทบจาก "พายุเตี้ยนหมู่ พายุไลออนร็อก พายุคมปาซุ และร่องมรสุม" (ข้อมูลล่าสุด ณ 6 พ.ย. 64)

ที่มา: Facebook

หมายเหตุ: % การเปลี่ยนแปลงเทียบกับ Baseline ก.พ. 63

4. มาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการของภาครัฐ

ในช่วงที่เกิดสถานการณ์อุทกภัย สถาบันการเงินเฉพาะกิจภายใต้กระทรวงการคลัง ได้จัดทำมาตรการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนและผู้ประกอบการผู้ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยผ่านการพักชำระหนี้และสนับสนุนสินเชื่อเพิ่มเติม ได้แก่

1) ธนาคารออมสิน ได้ออกมาตรการการพักชำระหนี้ และมาตรการสนับสนุนสินเชื่อฉุกเฉิน โดยให้สินเชื่อสำหรับลูกค้ารายย่อย ในวงเงินกู้รายละไม่เกิน 500,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 ต่อปี ในปีแรก ปลอดชำระคืนเงิน 3 เดือนแรก และระยะเวลาผ่อนชำระ 3-5 ปี นอกจากนี้ ยังให้สินเชื่อเคหะ วงเงินกู้รายละไม่เกิน 1,000,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 ต่อปี ในปีแรก ระยะเวลาผ่อนชำระสูงสุดไม่เกิน 40 ปี และสินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) วงเงินกู้สูงสุดร้อยละ 10 ของวงเงินกู้เดิม แต่ไม่เกิน 5 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3.5 ต่อปี ในปีแรก ปลอดชำระเงินต้น 1 ปี ระยะเวลาผ่อนชำระสูงสุดไม่เกิน 5 ปี ทั้งนี้ มาตรการต่าง ๆ สามารถยื่นคำขอสินเชื่อภายใน 3 เดือนนับตั้งแต่วันที่ประกาศภัยพิบัติหรือวันที่ประสบภัยพิบัติ

2) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้ออกมาตรการพักชำระหนี้ โดยการพักชำระหนี้ไม่เกิน 12 เดือน และไม่คิดดอกเบี้ยปรับ และมาตรการสินเชื่อฉุกเฉิน วงเงินกู้รายละไม่เกิน 50,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 ต่อปี เป็นระยะเวลา 6 เดือน และระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 3 ปี

3) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ได้ออกมาตรการสำหรับลูกค้าเดิมที่หลักประกันได้รับความเสียหาย สามารถขอรับการลดดอกเบี้ยเหลือร้อยละ 0 ต่อปี เป็นระยะเวลา 4 เดือน มาตรการสำหรับลูกค้าเดิมและลูกค้าใหม่ที่ประสงค์ยื่นขอสินเชื่อเพื่อปลูกสร้างทดแทนอาคารเดิมหรือเพื่อซ่อมแซมอาคาร วงเงินกู้รายละไม่เกิน 1 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3 ต่อปี ในปีแรก และ MRR -3.5 ต่อปี หรือร้อยละ 3 ในปีที่ 2-3 มาตรการสำหรับลูกหนี้ที่มีสถานะเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan : NPL) ที่หลักประกัน ได้รับความเสียหาย สามารถขอพักชำระเงินต้นและดอกเบี้ยใน 4 เดือนแรก และเดือนที่ 5 ถึงเดือนที่ 16 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี มาตรการสำหรับลูกหนี้ NPL ที่ได้รับผลกระทบด้านรายได้ สามารถขอลดอัตราดอกเบี้ยเหลือร้อยละ 1 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี และมาตรการสำหรับลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการที่ทากรมธรรม์ประกันอัคคีภัยซึ่งคุ้มครองภัยธรรมชาติ จะพิจารณาจ่ายเงินสินไหมให้แก่ลูกค้าอย่างเร่งด่วนเป็นกรณีพิเศษ

4) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ได้ออกมาตรการพักชำระหนี้สำหรับลูกค้าที่มีการกู้ยืมแบบมีระยะเวลา (Term Loan) จะได้รับการพักชำระเงินต้นสูงสุดไม่เกิน 3 เดือน และสำหรับลูกค้าที่มีสัญญาเบิกเงินทุนหมุนเวียนประเภทตั๋วสัญญาใช้เงิน (Promissory Note : P/N) จะได้รับพักชำระดอกเบี้ยสูงสุดไม่เกิน 3 เดือน และยังมีมาตรการสินเชื่อฉุกเฉินอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4.99 ต่อปี ตลอดอายุสัญญา ระยะเวลาสูงสุดไม่เกิน 5 ปี ปลอดชำระคืนเงินต้นสูงสุดไม่เกิน 1 ปี

5) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ได้ออกมาตรการช่วยเหลือลูกค้าที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย โดยการพักชำระหนี้เงินต้น ชำระเฉพาะกำไรเป็นระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน และให้ขยายระยะเวลาชำระหนี้ออกไป ไม่เกินระยะเวลาที่พักชำระ และยกเว้นค่าชดเชยผิดนัดชำระ (Late charge)

6) บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ได้มีมาตรการช่วยเหลือลูกค้า SMEs สำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่เป็นลูกค้าของ บสย. ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย และหนังสือค้ำประกันสินเชื่อลงวันที่ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม ถึง 30 พฤศจิกายน 2564 จะได้รับการพักชำระค่าธรรมเนียมการค้ำประกันสินเชื่อและค่าจัดการค้ำประกัน (ถ้ามี) เป็นระยะเวลา 3 เดือน นอกจากนี้ยังมีมาตรการช่วยเหลือลูกค้า บสย. ได้แก่ มาตรการลดค่าวงด้วยการผ่อนจ่ายร้อยละ 20 หรือจ่ายขั้นต่ำ 500 บาท สูงสุด 3 เดือน และการพักดอกเบี้ยเกิดใหม่ หรือมาตรการพักชำระหนี้สำหรับลูกค้า บสย. ที่ค้างชำระหนี้ไม่เกิน 3 เดือน โดยการพักชำระหนี้สูงสุด 3 เดือน และพักดอกเบี้ยเกิดใหม่

ทั้งนี้ มาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยปี 2564 ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจจะสามารถช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบได้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย อาทิ ประชาชน เกษตรกร ผู้ประกอบการรายย่อย SMEs ซึ่งจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายให้แก่ลูกค้าทำให้ประชาชนและผู้ประกอบการมีเงินหมุนเวียน ช่วยฟื้นฟูกิจการ รวมถึงปรับปรุงและซ่อมแซมอาคาร เพื่อให้สามารถประกอบกิจการและประกอบอาชีพต่อไปได้

นอกจากนี้ ในระยะต่อไปเมื่อสิ้นสุดฤดูฝนและเริ่มเข้าสู่ฤดูแล้ง กิจกรรมต่าง ๆ และการอุปโภคบริโภคของประชาชนมีความจำเป็นต้องใช้น้ำเพิ่มมากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการออกมาตรการเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้ง ได้แก่ 1) มาตรการเร่งเก็บน้ำ เป็นการเร่งเก็บกักน้ำในแหล่งน้ำทุกประเภท โดยการสูบน้ำไปเก็บไว้ในอ่างเก็บน้ำแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำใต้ดิน 2) มาตรการจัดหาแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ และ 3) มาตรการเตรียมน้ำสำรองสำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำเพื่อสนับสนุนน้ำเตรียมแปลงเพราะปลูกนาปี โดยมาตรการเหล่านี้จะช่วยดูแลประชาชนและกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพทางการเกษตรอย่างใกล้ชิด และป้องกันการประสบปัญหาภัยแล้งที่อาจเกิดขึ้นได้ในช่วงถัดไป

5. สรุป

สถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อไปยังหลายจังหวัดของประเทศ โดยพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตรกรรม รองลงมาเป็นภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม ตามลำดับ โดยภาคอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากผู้ประกอบการมีการเตรียมความพร้อมสำหรับรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วมได้เป็นอย่างดี และเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์น้ำท่วมในปี 2554 พบว่า พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมในปี 2564 มีประมาณ 2.5 ล้านไร่ ต่ำกว่าในปี 2554 ที่มีพื้นที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมกว่า 25.8 ล้านไร่ค่อนข้างมาก ทำให้ผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจไทยในปี 2564 มีไม่มากนัก โดยประเมินว่ามูลค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจเบื้องต้น ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 อยู่ที่ประมาณ 53,282 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.34 ของมูลค่าเศรษฐกิจไทยในปี 2563 (Nominal GDP) ทั้งนี้ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการช่วยเหลือและบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้น โดยสถาบันการเงินเฉพาะกิจภายใต้กระทรวงการคลัง ได้จัดทำมาตรการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนและผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ผ่านการพักชำระหนี้และสนับสนุนสินเชื่อเพิ่มเติม

นอกจากนี้ จากสถานการณ์ฝนที่ตกหนักในประเทศไทยที่ส่งผลให้เกิดอุทกภัยนั้น ได้ส่งผลดีในแง่ของการมีน้ำสำรองไว้ใช้ในฤดูแล้งปี 2564/65 (ฤดูแล้งประเทศไทยเริ่ม 1 พฤศจิกายน ถึง 30 เมษายน ของทุกปี) โดยในปี 2564 ปริมาณน้ำเก็บกักในแหล่งน้ำทั่วประเทศมีปริมาณน้ำถึง 61,849 ล้านลูกบาศก์เมตร เมื่อเทียบกับปี 2563 ซึ่งมีปริมาณน้ำอยู่ที่ 50,682 ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนการบริหารจัดการน้ำในทุกกิจกรรมสำหรับประชาชนได้ในทุกภาคส่วน และสามารถวางแผนการเพาะปลูกข้าวนาปีและพืชฤดูแล้งอื่น ๆ ได้ โดยรัฐบาลมี

นโยบายให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในปี 2564 เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดสรรน้ำเป็นกลุ่มแรกสำหรับการทำเกษตรกรรมในปี นี้ สำหรับน้ำอุปโภคบริโภคของการประปานครหลวงที่ผลิตแจกจ่ายให้กับประชาชนในกรุงเทพมหานคร และปริมาณชลประทานก็จะมีปริมาณเพียงพอและไม่ขาดแคลน ทำให้เขตเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไม่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ สำหรับในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมภาคตะวันออก (EEC) พบว่า มีปริมาณน้ำเก็บกักถึง 2,824 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 91 ของความเก็บกัก ซึ่งมากกว่าในปี 2563 ถึง 330 ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้ลดการเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำของการผลิตภาคอุตสาหกรรมในปีนี้ได้ โดยสรุป ปริมาณน้ำที่เพียงพอสำหรับทุกภาคส่วนในปัจจุบัน จะเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมให้เดินหน้าต่อไปได้อย่างราบรื่น และจะช่วยสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยในระยะต่อไปสามารถฟื้นตัวได้

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์: pisitp@mof.go.th

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค

นายพงศ์นคร โภชากรณ์: p_pochakorn@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการ

เศรษฐกิจการคลัง

ดร.ยุทธภูมิ จารุเศรณี: iam5111@msn.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค

นายณัฐพล ศรีพจนารถ: kuhnju@gmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงินและต่างประเทศ

ผู้อำนวยการส่วนนวัตกรรมข้อมูลเศรษฐกิจและ งานวิจัย

ดร.นรพัชร อัครวัลลภ: norabajra@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจภูมิภาค

นางสาวสิริกัลยา เรืองอำนาจ : sirigunlaya@yahoo.com

ผู้รับผิดชอบรายภาคเศรษฐกิจ

ภาคการคลัง

นายสมิทธิ์ ชุตินา : smith208555@gmail.com

ณัฐธิดา จันทักดี: fongnutdee@hotmail.com

ฉัญลักษณ์ โกษาเสวียง: netfpo@gmail.com

ภาคการค้าระหว่างประเทศ

ภัทรพร คุ่มสะอาด: phattraporn088@gmail.com

ตลาดน้ำมัน

ภัทร จารุวัฒนมงคล: patharac@fpo.go.th

เศรษฐกิจต่างประเทศ

ศิริพล ฤทธิประศาสน์: sirapol@jhu.edu

กันตา สุขสาตร: holykanta@gmail.com

ศักดิ์สิทธิ์ สว่างสุข: saksit.ssuk@gmail.com

ภาคการเงิน

พุทธิสมบัติ ปานกุล: puttisombat.p@gmail.com

อัตราการแลกเปลี่ยน

กันตา สุขสาตร: holykanta@gmail.com

พุทธิสมบัติ ปานกุล: puttisombat.p@gmail.com

ภาคอุตสาหกรรม

ศิวัจน์ จิรกัลยาพัฒน์: siwat.ji@gmail.com

ภาคแรงงาน

ธนพล กาลเนาภูล : thanaphonkarn@gmail.com

ภาคเกษตรกรรม

ภัทร จารุวัฒนมงคล: patharac@fpo.go.th

ภาคการท่องเที่ยว

พิมพ์ภรณ์ สุทธหลวง: pimpapon2_403@hotmail.com

ภาคการบริโภค การลงทุน และอสังหาริมทรัพย์

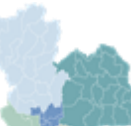
ศิวัจน์ จิรกัลยาพัฒน์: siwat.ji@gmail.com

ธนิต เกตุปรางค์: tanit.kgetprank@gmail.com

ด้านเสถียรภาพ

ญาณพัฒน์ สุขสำราญ : yanapat.ssr@gmail.com

เศรษฐกิจรายภูมิภาค

คชขวัญ ศิลา: nu_nub@yahoo.com

กวิณ เอี่ยมตระกูล: kawin.iamtrakul@gmail.com

สันหนัฐ เศรษฐศักดิ์ศิริ : J.Sanhanat@gmail.com

ประกอบ สุริเยนทรากอร์: prakob.suriyentrakorn@gmail.com

กานต์ แจ้งชัดใจ: kant52664@gmail.com

นางสาวบุณพริกา ชลพิทักษ์วงษ์: puiboondhariga@gmail.com

ออกแบบหน้าปกและจัดรูปเล่ม

กุสุมา จารุมนี: kusumaj@fpo.go.th

สุดาพันธุ์ สำลี: sudaphans@fpo.go.th

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ 6 แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2298-5602

www.fpo.go.th